

МАТЕРІАЛЫ
ДЛЯ
ЮЖНОСЛАВЯНСКОЙ ДІАЛЕКТОЛОГІИ
И
ЭТНОГРАФІИ,

СОБРАННЫЕ И ИЗДАННЫЕ

И. А. Бодуэном-де-Куртенэ.

III.

РЕЗЬЯНСКІЙ ПАМЯТНИК

„CHRISTJANSKE UZHILÓ“.

С.-ПЕТЕРБУРГ.

ТИПОГРАФІЯ ИМПЕРАТОРСКОЙ АКАДЕМІИ НАУК.

Вс. Остр., 9 лин., № 12.

1913.

~~Baudouin~~
MATERIALIEN

ZUR

SÜDSLAVISCHEN DIALEKTOLOGIE

UND

ETHNOGRAPHIE,

GESAMMELT UND HERAUSGEGEBEN

VON

J. Baudouin de Courtenay.

III.

RESIANISCHES SPRACHDENKMAL

„CHRISTJANSKE UZHILO“.

ST. PETERSBURG.

BUCHDRUCKEREI DER KAISERLICHEN AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN.

Was. Ostr., 9. Linie, № 12.

1913.

CHRISTJANSKE UZHILO.

„CHRISTLICHE LEHRE ÜBER SIEBEN SAKRAMENTE“

(EIN DENKMAL DER RESIANISCHEN SPRACHE).

„ХРИСТИАНСКОЕ УЧЕНИЕ О СЕМИ ТАИНСТВАХ“

(ПАМЯТНИК РЕЗЬЯНСКАГО ЯЗЫКА).

„DOTTRINA CRISTIANA“

(Un monumento della lingua resiana).

Напечатано по опредѣленію Историко-Филологическаго Факультета С.-Петербургскаго Университета.

10-го января 1913 г.

Деканъ *О. Браунъ.*

Отдѣльный оттиск из Записок Историко-Филологическаго Факультета
Императорскаго С.-Петербургскаго Университета. Часть СХІV.

Christjanske Uzhilo

od teh Sedan SS. Sacramintu.

(Kristjanske Ůčylö öd tœh soédan svétih Sakramíntou)

I.

Christjanske Uzhilo.

1

Uláshagne h' Uzhílu Christjanskímu.

Buh nas je creál, sa uójo da mi ha snáimo, amáimo, serviáimo 2
na ífsén svítu, anù da mi ha ushúuaimò sa nemér tu Paravíshe. na 25 Mája 1845.

Zhe vi víta tadéi, po kírí póti mamó dosézh ífsó? Sa dosézh 3
ífsó mamó dárshat te svéte míttelne, ki Buh nan je dal: to príde
rezhít, mamó dárshat to svéto Christjansko Dottríno, ki Iésus Chrí-
stus nan je dal skuóse gnehá svéto uzhílo.

Ma káku móre dárshat te Bóshje míttelne ití, ki jih ne sna? 4
Káku móre dárshat to svéto Christjansko Dottríno, ití ki je ne
umj, anù ki je ne intendá? Ia crédinan, da vi ushè od máleha
horè sta se jo naúzhili: ma pur ja se bojin, da muzh ih je, ki so
sábili kíro besído; muzh ih je, ki umijo Dottríno mákoi smútiemo;
muzh ih je, ki je ne íntindájo; anù magári tákoi ne, ki dni cert
ne umijo níkar.

Sa uójo ífsohá ja zhion lítus hlabokó anù na tínkin uan od- 5
prít, anù spiegát Christjansko Dottríno, da po íségi póti vi moréita
jo intendát, anù jo dárshat skrágneno, anù itadéi snat Bóha, amát
Bóha, serviát Bóhu na ífsén svítu, anù ha ushúuat sa lemér tu
Paravíshe.

Ne stúita se zhúdit, ki ífsó uzhílo uan parjá dna nóva rizh; 6
pokai ki vi matá védet, da itáku dílajo tu úfsáki Paróchj, itáku

to je kuásanu od Superiórju; anú itáku pa uášha dóhouna potríbnost káshe anú kuasúje.

- 7 Ussáko Nedéjo coshè, anú ussáko Fiésto par vizhèrnizi bo Christjánske Uzhílo. Ite din, ki bo vizhèrniza tu Paróchj, pa Christjánske Uzhílo bo tu Paróchj; Ite din, ki vizhèrniza bo tu kírin Comúne, tu itén Comúne ité din bo pa Christjánske Uzhílo.
- 8 Sa uójo da niszhj se ne ustufái, ja zhion ussáki bot parcuriát, da mojé romonígne bódei krátku; anù sa uójo da ussáki zhlovèk moréi vegiát anù dosézh te dúhouni sad od ifsohà uzhlá, ja zhion skárbet, da mojé romonígne bódei ráuno, léhku, ódpartu, anú frank, itáku da moréita me intendát ussáki siórte júdi, to príde rezhít, ti máli, anú ti velíki, ti mládi, anù ti stári, ti ki umijo muzh, anù ti ka umijo málu.
- 9 Koi to bo itáku, na méstu prehágnat temp di band ta po ostariáh, ta po horizah, anú ta po companiáh, prídita me poslúshat, da ne deventái práсна ma skárbnost, ki ja dílan sa uash dúhouni avvantázh. Prídita coshè ussáko Fiésto, anù pa itén, ki ni ni so isdé, rezíta, da ni prídita me poslúshat, ki ja zhión ufsén pokásat, kelíku párti ma Christjánske Uzhílo, anù káku se ma intendát anù dárshat ussáka part po sebé.
- 10 Ia zhión uan romonét od Bóha, anù od te svéte Bósje Trinitádi; anù vi bóta vídeli, káku Buh Ozhiá je onnipotént, vissók, sapiént, svet, dóber, anù vi bóta snáli pa te drúhe gnehà velíke urídnosti. Bóta vídeli, po kíri póti Buh Sin nas je vikúpil: to príde rezhít, káku an je se sdéllal zhlovèk, káku un je shívil, káku an je úzhil, káku un je tárpel, káku un je umár, káku an je od smérti ustál, káku un je shal tu Nébe; anù káku na te sódgni din
- 11 nas zhie judicát. Bóta vídeli to velíko luzh anù mózhnost od svéteha Dúha; to príde rezhít, káku un svetúje násho dusízo, anù káku se móre dosézh gnehá svéta grázhia. Bóta vídeli, kói to je, ta svéta Zírku Kattólik, anu káku mi bómo mashalí na te sódgni din od smérti ustáti; anù koi bómo délali ta na tin drúhin svítu. Ussè ifso ja zhión uan povédat, da vi moréita snat Bóha práu, anù dárshat dno shívo, právo anú sárzhno Fedo na Bóha.

Ia zhion uan romonét od Ozhié násha, anù od Ave Maríe, anù 12
ja zhion uan rezhít, od kohá sta nùtar giáne ífsé dvi oraziúni,
kelíku velíka je gnih urídnost, káku se matà recitát, kohà mi
huálimo, anù koi sa dne dobrúte mi báramo skuóse ífsé dvi ora-
ziúni; kelíku párti ma ussáka, anù káku se ma intendát ne mákoi
ussáka part, ma pa ufsáka besída po sebé; da po iséi póti vi mo-
réita prau je recitát, anù sárzhno huálit Bóha, anù Máter Bóshjo.

Ia zhion romonét od teh défsat Bóshjih Sapúvedu, anù ja zhión 13
uan pokásat, koi sa dne dólsnosti ma ussáki zhlovék prúzhi Bóhu,
koi sa dne prúzhi gnehá blísgnemu, anù koi sa dne prúzhi sebè
istés. To príde rezhít, bóta vídeli, káku ma shívít Christjánski
zhlovék na ífsén svétu; káku an ma amát Bóha, káku an ma amát
svíha blísgneha, anú káku an ma uáruat suo dushízo. Ia zhion
uan spiegát anù odprít ufsè te Bóshje Sapúvedi besído po besíd,
anù ja zhion uan rezhít, od kohà anù kadá ni so nùtar giáni, káku
se majó intendát, po kíri póti se trasgredúajo, anù po kíri póti
se mórejo dárshat, da vi moréita s' fátti, sis besído, sis pensírjon
amát Bóha, anù gnemù serviát.

Ia zhión uan romonét od teh sédan svétih Sacramíntou, ki so 14
te néi vínzhi tesáur, anù bohatía od grázhie Bóshje. Vi bóta vídeli,
kadá, anú sa koi, anù od kohà ni so nùtar giáni. Bóta vídeli to ve-
líko anù zhúdnost od ufsákiha Sacramínta po sebé. Bóta
vídeli, koi sa dne dárje majó tu sebè, anù kai sa dne sáde parná-
shajo itómó, ki je ushíua. Bóta vídeli, káku se majó trattát anù
ushíuat. Ia zhión uan rezhít, kói to je ta svéta Míssa, sa kohá se 15
ófra ífsi Sacrifízih, ki je púnzhak urídnosti: koi sa dne mózhnofti
ma tu sebè ta svéta Míssa, anù koi sa dne grázhie parnássa itómó,
ki jo poslúsha. Zhion uan rezhít, káku na se ma poslúshat; káku
se ma ricevát ta svéta Óstja, káku se ma trattát, adorát anù huálit
te svéti Sacramént. Ussé ífsò ja zhion uas naúzhít, da vi moréita
urídnost ushíuat te sad od ífsè vífsóke Skríunosti.

Ta Christjánska pravíza uzjhj, da mamó se uáruat od húdiha, 16
anù mamó délat to dóbre. Ma ignán so parslí tímповi, ki ta svítina
norústva je telíku vífsokò usdíhnula gní hláuo, da dni cert júdi ne

víjo, koi to je to dóbre, anù koi to je to húde. Ni so telíku igno-
ránt, da to ki je hrih, ni darshíjo, da to ni níkár hrih; anù to ki
je krívo, slábo, anù skodlívo, ni darshíjo sa dobró. Od ífsohá to
parhája, da ni ne víjo, káku se sadárshat, anù ni shivíjo tákoi-ti
slípi, bres níkár védet, koi ni dílajo. Od ífsohá to parhája, da ni
17 ne umíjo délat dobríha, anù ni ne umíjo se uáruat od krívíha. Oní
coshè majó sa rad potríbo poslúshat Uzhílo Christjánske, ki ífsó
bo télo jin posvítit, anù od prít gníh ózhi: ífsó ba télo jin poká-
sat to právo pot sa shívit po Christjánsken; ífsò ba télo jin ris-
krít, anù ráuno povédat Christjánske verétadi; ífsò ba télo jin po-
máhat se uáruat od krívíha anù délat to dóbre.

18 Ignán mi ne ostája níkár drúsiha, koi uan rezhít, da zhe vi
bóta parhájali me poslúshat, ja se tróshat, da vi zhéta intendát
Bóshje Uzhílo, anù koi vi bóta intendáli Bóshje Uzhílo, vi bóta
mohlí bojè léhko ji dárshat, anù koi vi bóta ji dárshali, itadéi vi
bóta snáli Bóha, amáli Bóha, serviáli Bóhu na ífsén svítu, anù pa
ha ushíuali ta na tin drúhin.

19 Nazò coshè ja ni si uas úzhil; mákoi si uan pokásal, da vi
matà potríbo Christjánskiha Uzhíla, anù si uan obezhiál di uas
úzhit, tákoi ki ja pozhnújen u Nedéjo nas tédan.

II.

20

Nutarhójagne od Sacramíntu.

na te pérví din
Iúgna 1845.

U Nedejo ta na Gnivi ja si uan pokásal, káku vi matà potríbo
Christjánskiha Uzhíla: anù ja si pa obezhiál di uas úzhit, da mo-
réita intendát Bóshje besído. Nazò coshè ja pozhnújen.

21 Neiprít ja man jan rezhít, koi to je Christjánske Uzhílo. Chri-
stjánske Uzhílo alibói Chrístushove Uzhílo je ussè itò, ki je úzhil
Iésus Christus skuóse gnehà svéto besído, alibói skuóse besíde od
gnehà Apósholou: da vi prau ntendáita, ja spet uan din; da Chri-

stjárske Uzhílo, alibói Christushove Uzhílo je ufsè ito, ki je úzhil Iésus Christus. Christján tadéi se klízhe iti, ki se vérje na Iésusa Christusha, anù ki darshí gnehá svéto uzhílo.

Ignan ki vi víta, koi to je Christjárske Uzhílo, ja zhion uan 22 rezhít, keliku párti na ma. Matà védet coshè, da Christjárske Uzhílo ma shtíri páрте. Ta pérva part se klízhe Credo, ki nan právi, kakú mamò se véruat na Bòha. Ta sehónd part se klízhe Ozhia nash, anu Ave Maria, ki nan káshe, káku mamó huálit anu prosèt Bòha. Ta trétgna part so te défsat Bóshjih Sapúvedou, ki nan kuasúajo amàt Bòha. Ta shtértgna part so te sédan svétih Sacramíntou, ki nan dajejo mittelne sa dosézh grazhio Bóshjo. Da vi prau intendáita, ja spet uan din, da ufsè Christjárske Uzhílo ma shtíri páрте. Ta pérva je Crédo; ta sehónd je Ozhia nash anu Ave Maria; ta trétgna te déssat Bóshjih Sapúvedou; ta shtértgna te sédan Sacramíntou.

Sa uas ne smútit, ja marán uan shpiegát anù sdrobét dno part 23 po bótu; anù neprít ja zhion uan romonét od teh sédan svétih Sacramíntou, sa uójo ki ifsi šo dna rizh nei bojè uridna, anu nei boje potríbna sa uas.

Vi víta, da mi s' sámò násho mózhnostjo, bres Bóshjeha po- 24 máhagna, anu bres grazhie Bóshje ni somò copáz salvát náshe dùshe, ni somò copáz obdárshat Bòshje besíde, ni somò copáz sdéllat níkar dobríha: mi mamò coshè potríbo, da Buh nan pomáhei; Buh tedéi je telíku dóber, da un nan pomáha, to príde rezhít nan shinkúje gnehà svéto grázhio: ma nan pomáha, anù nan shinkúje gnehà svéto grázhio skuòse dne cert mittelne, ki klízhejo Sacramíntovi. Sveti Sacramíntovi coshè so ségnálovi od grázhie Bóshje, segnálovi, ki se zhújejo, segnálovi giani nútar od Iésusa Christusa sa sdráujost náshe dusize. Itáku tu Sacramíntou od svétaha Kar- 25 stà ulíuagne od uodè, kì se vidi, anu te besíde, ego te baptizo, ki se zhújejo, to je segnál od Bóshje grázhie ki Buh dáje skuòse te svéti Karst: anù takoi ki uóda umúa hláuò itomù ki se karstjúje, itáku istès pa grázhia Boshja umúa dushízo ta snútra, anù ris brisúje dólu gneha hrihe. Svéti Sacramíntovi coshè

so segnàlovi od grážhie Bóshje, segnàlovi ki se zhújejo, segnàlovi nùtar giáni od Iésusa Chrístusa sa sdráujost náshe dushíze.

- 26 Ti ki ponisno terpj sashlúsi mérit: Iésus Christus je ponisno tárpel; un coshè je sashlúsil mérit. Iesus Christus je Buh anù zhlovék, takoi zhlovék an je tárpel, anù tákoi Buh an je dal gnehà mériten dno urídnost bres konzà velíko: un coshè je sashlúsil bohatíe od méritou bres konzà velíke. Issèh méritou an ni mel potríbo, ma an je je sashlúsil sa nas, ki mamò potríbo, anù un nan je je shinkúje; ma zhie vi víta po kíri poti nan je je shinkúje? Nan je
- 27 je shinkúje skuòse te svète Sacramínte. Coi mi coshè ushíuamo te svète Sacramínte, itadéi tu náfho sárze se ulíuajo méritovi od mártre Iefusa Chrístusa. Sa uojo ífsohà ti svéti Sacramíntovi, koi mi je urídno ushíuamo, nan shinkújejo dárje od svétaha Dùha, smondeáuajo náshe cushínzío, osdraujúajo anù svetújejo náshe dushízo, nan dájejo mózhnost sa se véruat na Bóha, sa se tròstat na Bóha, sa amát Bóha, anù sa po ifei póti dosézh to Nebéske vesé-
- 28 lost. Sa rezhít sis dno besido, Iesus Christus ni móhal nan dat níne rézhí liéuzhe alibói búishe, annikói so ti svéti Sacramíntovi.
- 29 Coi itáku velíka anù zhúdna je urídnost od svétih Sacramíntou, mi ba méli sa ítò rúdi huálit Iesusa Cristusa, ki nan je je dal; mi ba méli s' právo ponishnostjo je onoràt, mi ba méli s' velíkin devoziunan je trattàt, mí ba méli s' urídnin anu mond sárzan je ushíuat.
- 30 Ni potríba uan pravít, kelíku je svétih Sacramíntou; sami víta da ih je sedan. Te pèrvi je svéti Karst, ki nas díla Cristjáne; te sehond je Birmagne, ki nas díla perfet Christjáne; te tretgni je Iesus Christus tu tei presvetej óstj, ki páshe náfho dúsho: te shtértgni je Spúved, ki risbrisúje dòlù náshe hrihe: te petgni je sveto Óje ki daje lehkost dushizi, anu pa sdráujost shuoto; te shestgni je Ierove sihnuagne, ki daje mózhnost sa dispensat te svete sacramínte: te sedantgni je Matramunih, ki daje grazhio rédit ot-rozhízhe po Christjánsken.
- 31 Tami úsémí te nei bojè uridni Sacramént je te trétgni, to pride rezhít ta presvéta Ostja, ki tu gnei je ne mekoi dobrùta, ma pa

Iesus Christus, Gospoden od ufséh dobrút, anu od svétih Sacramíntou.

Tami ufsémi Sacraminten, dua sta nei bojè potribna sa sdràur- 32
jost nàshe dúshe, Sveti Karst, anu Spuved. Svetaha Karstà ma potribo ussàk zhlovèk; Sacraminta od Spúvedà majò potribo ufsi iti, ki po Kàrstu so spadli tu kiri hrih mortál. Issé duà Sacramínta se clízheta teh mértvih, sa uójo ki ni risbrishújeta dolu hrih, ki je smert od nàshe dushize, anu zhlovek, ki je mertu skuose hrih, oshivi skuose grazhio Boshjo.

Ti drusih pet se clizhejo Sacraníntovi od teh shívih, sa uojo 33
ki ifsi se dajejo iten ki so shivi tu grazhi Boshj, to priden rezhít, se dajejo iten, ki ni majo ninaha hriha mortal, se dajejo iten, ki so ufhe itadei tu grazhi Bohovi: ifsi Sacramintovi dodiuajo Boshjo grazhio.

Od ifsohà to parhája, da iti ki ba riceval ifsè Sacraminte tu 34
hrifse mortal, itadei an ba je dis prezhal, anu sa rezhít itaku, an ba je speshtal, to pride rezhít, an ba sdellal dan Sacrilegio.

So dni cert Sacramintovi, ki se ushíuajo màkoi nur, anu to so, 35
sveti Karst, svetu Birmagne, anu Svetu Ierovo sihnúagne. Issi se ushíuajo mekoi nur, savojo ki ni pustijo ta na dusizh dan dúhouni signal, ki se ne more mei sbrissat. Sa uojo ifsoha segnàla to par- 36
haja, da ti ki je karstzhe, an je sa rudi Cristjan, ti ki je Birman, je sa rudi soldat od Iefusa Cristusa; anu ti ki sihnan sa Iera, je rudi Ierù od Iesu Christusa. Sa rezhít sif dno besido, tu ki se riceva skuose ifse tri Sacraminte, ito se more mei súbit.

Mi sami s' nàsho mózhnostj, bres Boshje grazhie ni somò co- 37
paz sdellat nikàr dobríha. Sa uojo issohà Buh nan shinkùje gneha sveto grazhio, ma nan jo shinkùje skuose te svete Sacraminte. Mamò coshè mi ufíuàt te svete Sacraminte, zhe mi zhemo salvat nasho dusho; anu mamò je ushiuat takoi Buh kuasùje. Anu sa da vi moreita je ushiuat takoi Buh kuasuje, ja zhìon uan je shpiègat usse, dan po botn: anu nei prít ja zhion uan romonèt od svétaha Karstà; ma ifso u Nedejo, nas tedan.

III.

38

Od svéteha Kársta.

na 8. dnu
Iúgna 1845.

Tu tin sádgnen uzhíle ja si uan rékal, da ti svéti Sacramíntovi ni so nikár drúseha, koi míttelnovi, ki skuóse gne tu náfhe sárze se ulíuajo méritovi od mártre Iésusa Chrístusa. Si uan rékal, 39 da bres grázhie Bóshje ne móremo sdéllat nikár dobríha. Sa uojo ifsohá Buh nan shinkúje gnehà svéto grázhio, ma nan jo shinkúje skuóse te svéte Sacramínte. Mamò coshè ushíuat te svéte Sacramínte, zhie mi zhiémo délat to dóbre, anù salvát násho dúfho; ma mamò je ufhíuat tákoi Buh kuafúje. Sa da vi moréita je ufhíuat takoi Buh kuasúje, ja si obezhiál uan shpiegàt anu sdrobèt ufse 40 zhistù Sacramínte, dan po bótu. Svetí Karst je te pérví; od ifsohá coshè ja zhion nas uan no málu romonét; anu ja zhion uan pokásat, anù cadà je nútar gian ifsi Sacramènt; anu sa koi je nútar gian; koi sa dne darje shinkúje ifsi Sacramènt? anu coi sa dne dolnosti ma ti ki je kárszhen?

41 Ni potríba uan rezhít, da Sacramènt od svétaha Kársta je nútar gian od Iésusa Chrístusa; vi sami víta, anù ja si uan ushè rékal, da ufsi zhístu svéti Sacramíntovi so od gnehà istès nútar giáni.

42 Anu máta védet, da Iésus Chrístus je nútar gial Sacramènt od svétaha Kársta fez itadei, ki un je bil kárszhen od svétaha Zuana; pokái ki svéta Trinitát, ki na gní íme se karszhúje, fes itadéi se je nahàla videt anu zhut. Se je zhiol hlàs od Ozhiè, ki je rékal tu ajerji; Ifsi je mui Sin: Persúna od Sínu je bíla ito, ki se karszhiúala, anu sveti Duh se je istes nahal vídet, takoi dan hólob; itáku da ito so se vídele presént ufse tri Persúne od svete Trinitádi, ki na gni íme se karszhuje: od itohà coshè se sna, da itadéi Iéfuf Chrístuf je nútar gial Sacramènt od svétaha Kársta.

43 Timù pérvimu zhlovéku, ki se je klízal Adám, Buh je bil dal sapúved sa obdárshat. Adam ni obdárshal issohá sapùveda, ma un ji je prelomél, anu skuóse ito an je teliku offindinal Bóha, da je

deventál dan hríshni zhlovék, anu urídan Peklà ne mékoi un, ma ufsà zhístu gnehà descendínza; itáku da ussàki zhlovék, szhie prit an nikoi an je póvit, an ma ta na dúfhi te Adámovi hríh, ki to se móre klízat po naf te usfrani hrih. Issi hrih brani zhlovéku salvàt suo dushízo; anu zhe an zhie jo salvàt anu vidèt Bòha, an marà sbríssat ifsi hrih. Ma koi an ma sdellat sa ji sbrífsat; po kiri poti 44 an ma ji sbríssat. An ma ji sbríssat skuose Sacramént od svètaha Kársta, ki sa ito sveti Karst je nutar gian od Iefusa Christufa: anu Iefush Christush je pa kuasal, da ussaki zhlovek ma bet karzhen; itáku da bres svètaha Kársta nidan ne more se trostat di ulést tu to Nebesko veselost, nidan: «Nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei».

Sa uójo ki to je itáku, svéta Zírku kuafúje, da otrozhízhi se 45 majó parnestét kárstet nápret, koi se móre: anù shkóda itomú, ki bá zhákál vazh annikói tri dni zhénzha sdéllat cárstet sufha otroká, sa uójo ki po níni drúhi póti an ne móre se salvát, anù po muzh crájeh an mòre spast tu perícúl od smértil.

Ta na ífsò kiri od uas forzh ba mel uójo me bárat: koi telíku 46 potríban je Sacramént od svètaha Kársta, da nídán zhlovék bres gnehà se ne móre salvát; iti júdi, ki so shívili prit annikói Iésus Christus je nítar gial ifsi Sacramént, káku so se salváli; po kiri póti so ulésli tu Nebeshko veselost?

Mata védet, da iti judi, ki so shivili pred Christusan, to pride 47 rezhít, prit, annikoi je bil Sacramént od svètaha Kársta, iti so se vibránili od Peklà, anu so salvali gnih dufho mekoi skuose gnih prauo Fedo na Iefusa Christusa, ki ni bil szhie parshal; ma ki an meefse prit: so se salvali mekoi sa uojo ki so stanovitno se veru- ali na obezhiúagne Bóshje anu na ite meríte, ki mefse saslushit Iesuf Christuf koi an ba bil parshal. Itaku to je bilu pred Chri- stusan. Ma coi je parshal un, anu ki je tarpel, anu od smerti horè 48 ustál, itadei an je kuásal, da ussak zhlovek mei sbrífsat te usfrani hrih skuose Sacrament od svètaha Kársta.

Veliki so dárjovi, ki shinkúje ifsi Sacramént. Svéti Carst ris- 49 brisúje zhlovéku dólu te usfrani hrih, anù pa ufsé skóde, ki sa

uòjo isfohá hriha un méfse tárpét na ifsèn svítu, anu ta na tin drúhin: anu zhie iti, ki se karszhuje, je dan velíki, itomù risbri-
fsùje dólu ne makoi te usírani hrih, ma pa usse te druhe hrihe,
ki un ba mel, anu pa usse zhístu skode, ki un skuóse gneha hrihe
ba bil sameretal; itáku da itadeì, ki zhlovek je karszhen, an nima
ta na gnehà dusízi nine machie, nine skóde.

50 Sveti Karst ne mákoi nas vibráni od kríviha, ki somò samere-
táli skuose te usírani hrih, ne mákoi smondajà násho dushizo itáku
da na se svetlí ta pred Bóhan; ma tu ufse ifsò nan dodi szhie
51 drúhe velike dobrúte anù mózhnosti. Nan shínka Boshjo grázho,
anù skuóse ifsò mi diventámo sinizhi od svéte Zirkvè, nan daje
mozhnost, sa ushiuat te drúhe Sacramínte, anu sa prenáshat már-
tre ifsahà svèta, tàkoi je je prenésel Iefuf Chrístuf: anù sa rezhit
sif dno besido, sveti Karst, nan je ódpar uràta Nebéske, ki nan
je bil sagial Adamovi hrih: nan je ódpar urata Nebéske, da po
gneh mi moréimo skuóse dóbre déla ulest tu to Nebesko ve-
sélost.

52 Nei sat sveti Karst, takoi si ufhe rékal, pustj ta na dúshi
dan dúhouni signal, ki se ne vidí, ma pur an je, ki se ne more mei
sbrífsat. Issi signal díla, da ti ki je nur kárszhen, je sa rùdi
Christjan, anu an ne smì mei vazh sdellat se karszhùat.

53 Coi telíku potríban je svéti Karst, anu koi telíku velíka je
gnehà urídnost, anu koi telíku dobrút nan shinkúje, mamò coshè
tu velíki hualosti dárshat ifsi Sacramént; mamò s' ponísnin sárzan
adorát anù sahuálit Bòha, ki nan je dal din telíku svet mittel sa
salvat násho dúsho; anù mamò pomíslit ta na dolsnósti, ki nan
54 dáje sveti Karst. Anu isdè sárzhno ja uas prósin, spomanítafi, vi
Christjánovi, spomanítase, da koi vi sta bili kárszheni, itadéi vi
sta obezhiáli Bóhu obdársat gnehà sveto lezh, gnehà sveto uzhló;
anu spomanítase, da ífso vi sta obezhiáli tu gnehà sveti Zirkvé,
ta pred tin svétin holtárjon, tu presinzhi Bóha; anu skuose beside
uafsih nónou vi sta zhurali serviat Bohu s' ufsò uafso mózhnostjo:
vi sta coshè dolsnì obdársat anu montagnát ito, ki vi sta po ifsi
poti obezhiali.

Spomanítase, da vi sta obezhiáli Bòhu, di se uáruat od hríha, 55
anu od ufsiha hríviha; spomanítase, da ifso vi sta obezhiali tu ti
sveti Zirkvé, ta pred Boshjen holtárjon, tu presinzhi Boha; anu
skuóse beside uafsih núnou vi sta zhurali sdellat itaku: vi sta
cofhe dólsni montignat anu obdarsat ito, ki vi sta obezhiali; pokai
ki vi snata, da makoi sif ifsin condiziúnan Buh uas je usel tu
gneha sveto Zirku. Sa rezhít sif dno besido, skuose sveti Karst,
vi sta sadenoli dolsnost di shivit takoi Buh kuafúje. U nedejo bomo 56
se videli tau Oseane: pridita me poshlusat, ki itan ja zhion uan
pokasat, koi sa dne dolsnosti majo nonovi, ki darshjo ta na Karstu.

IV.

Od sveteha Kársta.

57

U Nedéjo uzhió Christjánske je bílu tau Paróchj. Ite din ja, Na 15. dnu
si rómonel od svéteha Kársta; anù itén, ki so me poslúshali, ja si Iúgna 1845.
pokásal, kadà anù sa koi je bil gian nútar ifsi Sacramént; koi sa
dne dobrúte un nan shinkúje, anù koi sa dne dólsnosti je sadenól
zhlovék skuóse svéti Karst. Ufsè ifsó je bílu rezhenó u Nedéjo.
Sa rivát Sacramént od svétaha Kársta mi ostája romonét od nú- 58
nou; anù uan rezhít, koi sa dni júdi majò bet núnovi, anu koi sa
dne dólsnosti ni majò. Naisát uan zhion rezhít, káku se karszhiúje.
Ufsè ifsó ja man uan shpiegát nazò.

Tákoi zhlovék, koi an je póvit, ma potríbo dojovíze sa se ré- 59
dit, anù sa shívit, itáku istés, koi an je kárszhen, un ma potríbo
uzhenika sa se naúzhit serviát Bohu. Sa ifsó tedéi ta na Kárstu se
dájejo núnovi otrozhízhen; to príde rezhít, sa da ni méita je úzhit,
anù jin kásat to Nebésko pot. Ne stúita coshè crédinat, da non je 60
dno práсно íme; nè to ni dno práсно íme; ki ánze to je dno velíke
anú svéte ime, sa uójo ki velíke anù svéte dólsnosti sadenúje. Non
je tákoi pegiaría sa dúsho itohà otrozhízhia, ki je dárshal na Kár-

stu; pokái ki un je sa gneha Bòhu Fédo obezhiál, anù ifsò je obe-
61 zhiál tu svéti Zirkvè, tu presínzhi Bóha. Sa obdárshat issò, un ma-
rà coshè snat dottríno, anù oraziúne, anù shfivit tai dan dóbri Chris-
tján: anù ta na ufsè issò an je dólsan úzhit gnehà fiózhè, anù
skárbet, da ni diventáite dóbri Christjánovi; anù zhie to je po-
tríba, un je dólsan pa je corréginat, anù je díuat ta na to práuo
pot. Anù ifsò dólsnost majó núnovi dárdu itadéi, ki gneh fiózhovi
majò potríbo; anù koi núnovi ne sdéllajo ifsè dólsnosti, ni bójo
masali ríndinat cont ta par Bóhu.

62 Koi to je itáku, vi sámi ignán vídita, da núnovi ne smíjo de-
ventát ití, kí ne umíjo oraziúnu anù dottrine; anù szhie magnì ití,
ki so slábi, anù shleht Christjánovi. Sa uójo ki, ti ka ne umj, káku
móre úzhit dnohá drúsiha? anù ti, ka je shleht, káku more sbúi-
sat dnohá drúsiha? Ti ki hre po ti Peklénski póti, káku móre dí-
uat te drúhe ta na to Nebésko pot?

63 Sa uójo ifsohá se ne accettáuajo sa núna iti ki so púbblích
hrísnikovi, anù pa ití, ki ni so sdéllali velíkenózhne spúvedi, anù
pa ití, ki ne hódio méi na spuved, anù pa desertórji, anu pa con-
trobandírji se ne accettáuajo sa núna, anù pa ití, ki dílájó drúhe
velíke fálle; ifséh se ne accettáua sa núna, ki ni ni so urídni do-
64 sèzh ifsohá ímana. Anù màta védet, da to ni si ja, ki kuasújen
itáku, ma to je Bóshje uzhílu, ki kuasúje itáku.

65 Kelíku gneh mórejo dárshat dno creatúro na kárstu? Dno
creatúro, ki se karszhiúje, móreta dárshat na kárstu dva zhlo-
véka, alibói pa mákoi dan, tákoi se zhie: koi se klízhe mákoi
dnohá zhlovéka, da un méi dárshat na kárstu; ifsì móre bet dan
mush, alibói dna shená, tai se zhie; ma koi se klízhe dua zho-
véka, da ni méita dárshat na kárstu; ifsì duá matà bet dan po
siórti; to príde rezhít, dan móshkiha stágna, anù dan shénshkiha
stágna; itáku da dna creatúra, ki se karszhiúje, móre met giò
dnohá núna, anù dno núno, ma nè dvih núnou, anù pa dvi níni nè.

66 Dan anù dna giò móreta dárshat na kárstu, ma dua músha, alibòi
dvi shení nè. Ifsò ja uan din, sa uójo ki svéta Zírku, anù uzhe-
níkovi od svète Zirkvè kuasújejo itáku.

Dárshagne na kárstu naréja dno cert shláhto, ki se klízhe ta 67
hotróuna shláhta. Issò shláhto ma iti, ki karszhiúje, sis ítin ki se
karszhiúje, anù síf gnehà ozhion anù máterjo; anù iti, ki darshj
na kárstu, ma shláhto istés sis fiózhan, anù sis gnehà ozhió anù
máterjo. Itè persúne, ki majò ifsò shláhto tami sabó, ni ne mó-
rejo se usét.

Muzh uáju sta vídeli karszhiúat, ma niszhj ne vi, sa koi ta na 68
kárstu se rezhé telíku próshagn; ja zhion coshè uan spiehàt pa ifsò.

Neiprít uan rezhén, da creatúra se ustávi no málu tímpa ta 69
na dúreh od Zirkvé, sa uójo, ki na ni urídna ulést nútár u Bóshjo
Zírku dárdu itadéi, ki onà ne sauárshe prozh od sebè hudížhio-
viha shlúshagna, anù ki ne obézhia serviát Chrístushu.

Iéru, ki karszhiúje, trikrat séhne ta na vísto otrozhízhju, sa 70
vehnát uon s gnehà mózhnost od hudížhia, anù sa dat méstu své-
timu Dúhu.

Se dúfa pa sul ta na bózhio sinízhiu, sa uójo ki skuóse Bóshjo 71
hrázhio un ma odhnát prozh od sebè smardínzhio od hríha, anù un
ma dosézh shmoh od dóbrih del, anù ushúuat snágne Bóshje.

Se díla muzh zhas segnál od svétaha krísha ta nad otrozhí- 72
zhion, sa uójo ki skuóse svéti Karst ufsi zhístu gnehà sentimíntovi
majò se odprít, sa ricevát Bóha, anù sa intendát anù obdárshat
Bóshje sapúvedi.

Koi otrozhízh skuóse núnove besíde je sapústil hudížhia, anù 73
je obezhiál serviát Bóhu, itadéi un ulíse nútár u Zírku, anù Iéru
sis slígno mu namáshe ùha anù nus, sa uójo ki skuóse to svéte
umúagne ma dosézh luzh sa intindát te Nebéske veretádi.

Se bára trikrat otrozhízhia, zhie un sapszhiúje hudížhia, anù 74
gnehá ópere, anù gnehà práсне bohatíe, sa uójo ki otrozhízh ma
obezhiát ifsò, zhie un zhie pleshát Bóhu.

Se bárà obrozhízhia, zhie un se vérje na Bóha Ozhié, anù 75
Sinù, anu svéteha Dúha, anù se ha bára, zhie un se vérje, da je
dna Zírku Cattólik, communióń od tih svétih, odpúshzhiagne od
hríhu, ustágne tahà míssa, anu na shíujost etérn, se ha bára ufsè
ifsò, sa uójo ki niszhj se ne smj karszhiúat, zhie un se ne vérje

ifséh rezhí, anù zhie un ni parazián obdárshat Christjánskiha uzhlá.

76 Se bára otrozhízhia, zhie un zhie bet kárszhen, sa uójo ki Iésus Christus ne sfuarzháua nikógor; anù sa ulést tu gnehà svéto Zírku, anù sa dosézh sdráujost od náshe dushíze, ma bet pa násha voluntát, anù bres náshe skárbnosti un nan ne shinkúje Paravísha.

77 Koi otrozhízh je kárszhen, mú se namáshe uarh hláve sin din ojan, ki se klízhe svéti Krísma, sa uójo ki od itadéi zhlovék je dólstan bóhat Christusa.

78 Se da otrozhízhIU dan bíli pert, sa uójo ki skuóse svéti Karst gnehà dushíza je diventála pur anù mond, bres níne máchie, anù un ma skárbet sa jo conservát rùdi itáku pur anù mond.

79 Se da otrozhízhIU dna horózh svízhia, sa uójo ki ità Fèda, ki un je ricevál skuóse svéti Karst, takoi dna horózh svízhia ma svítit skuóse gnehà besíde, anù skuóse gnehà fátte.

80 Se da pa íme otrozhízhIU, ki to je íme od nahà svétaha, sa da un méi dnahà uáruouza, anù da un skárbei shívit, tákoi ki je shívil ite svéti.

81 Zhe je perícül od smértil, itadéi se karszhiúje bóje prest; ánze itadéi se níme sdéllat drúsiha, koi ulét- uódo ta na hlávo otrozhízhIU, anù rezhit besíde «Ia te karszhiújen na íme od Ozhiè, anù
82 od Sínu, anù od svétaha Dúha, itáku to bódi. Itadei móre karszhiúat iti, ki se capità; alíboi iti, ki umj liéuzhi; ma dan sámi ma ulét uódo, anù pa rezhit besíde. Coi un rezhè «ja te karszhiújen na íme od Ozhiè», se ma ulèt uóda nur. Coi un rezhè «anu od Sinu» itadei se ma ulèt spet: Coi un rezhè «anù od svétaha Dúha» ita-
83 dèi se ma ulèt te sadgni bot. Itaku se karszhiúje tu perícule od smarti; anù itáku ja riváuan spiegát Sacramént od svétaha Kàrsta. U Nedejo ja zhion uan romonèt od svétaha Bírmaña, ki to je te sehònd Sacramént.

V.

Od svéteha Bírmana.

84

Vi vita da laní je bil parshál Bírmanovaz: ití, ki ni ni so bíli prit, so méli occasiún sa se bírmat itadéi: áenzi rífsan to je, da muzh gneh so se bírmali itadéi. Issò coshè mi dáje crédinat, da ufsi vi, ki isdé me poslúshata, sta bírmani júdi. Zhi to je rífsan ifsó, to je prau itáku: ma szhie bojé prau to ba bílu, bay vi védeli, koi sa dne dobrúte vi sta od Boha ričeváli skuóse to svéte Bírmanne; to príde rezhít, bay vi snáli mózhnost, urídnost, anù velíkost od if-sahá Sacramínta. Da to bódi itáku, ja zhion nazò uan romonét od svéteha Bírmana, ki to je te sehónd Sacramént: anù ja zhion uan pokásat, sakóí Christján se ma bírmat: kadá anù káku se ma ushíuat ifsi Sacramént; koi sa dne dobrúte anu grázhie un nan shinkúje; anù neisát ja zhion uan spiehát itè beside, ki Véskul rezhé itadéi, ki un bírma.

Na 22. Iúgna
1845.

Dopo ki zhlovék je póvit, bay ostál gnehà shuót rúdi mal anù débíl, tákoi ki an je itadéi, ki príde na ifsè svit, un ba ne deventál mei perfét zhlovék, anzi un ba ne móhal délat méi níkar. Istes-saméntri matà védet, da dópo ki zhlovék je kárszhen, bay gnehà dushíza rúdi ostála itáku débíl tu grázhj Bóshji, un ba ne deventál méi perfét Christján. Tákoí coshé, ki shuot ma potríbo urást anù dosézh mózhnost anù snágne sa deventát perfét zhlovék, anù sa saslúshít shíujost skuóse mártre anù fadíe, itáku istés dushíza, ki je kárszhena, ma potríbo urást tu grázhj Bóshji, to príde rezhít, ma potríbo met dno vínzho grázhio, vínzho mózhnost, vínzho pomáhagne sa prenestét mártre anù críse, sa premáhat tentaziúne, anu sa stanovítno dárshat Fédo Christusouo.

Sa ifsó tedéi se ushíua Sacramént od svéteha Bírmana; sa ifsó an je nútár gian od Iésusa Christusa. Sa ifsó svéta Zírku Cattólik kuasúje, da ufsák Christján ma bet bírman; to príde rezhít, da ussák skuóse to svéte Bírmanne ma deventát dan per-

fét Christján, dan brúmni Christján, dan mózhni Christján, itáku da un ne méi se bat níneha nemíga, anu da un moréi stanovítno, tai dan brúmni soldát, serviát Christusu. Sa ifsò coshè Christjánovi se bírmajo.

90 Na kelíku lit zhlovék ma se bírmat?

91 To je rífsan, da zhlovék móre se bírmat nápret dópo ki un je kárszhen: alibói nápret, koi se presentá occasiún, gio to je rífsan ifsò, anù to je prau itáku: ma pur to ba bílu bojè prau bírmat otroké, bay se mohlò, itadéi ki ni majò ókul ne sest, alibói sédan lít. Anù polédeita, rafsún je ifsá. Sacramént od svéteha Bírmagna, tákoi si uan ushè rékal, se dáje Christjánan, da skuóse gnehà mózhnost ni moréita brúmno premáhat tentaziúni, ki bránijo dárshat

92 Fedo Christusouo. Ti máli otrozhízhji coshè ni nímajò potríbo szhie se bírmat, sauójo ki gnen ne parhájajo tentaziúni, kar ni nímajò ninoha judíziha. Sa je bírmat to ba bílu bojè prau zhákat dárdu na ne sest alibói sédan lít, ki itadéi ni mórejo bojè prau snat grázhio od ifsahà Sacramínta; od itadéi ni mórejo bojè prau dárshat na mentz, da ni so se bírmali; anù itadéi pozhnúajo jin parhájat tentaziúni, ki majò se premáhat skuóse mózhnost od svéteha Bírmagna: anù itadéi mórejo ushè snat te vínzhe skríunosti od Christjánske Fede; anù itáku ni mórejo se preparát sa ushíuat ifsí Sacramént sis poníshnostjo, anù sis dovoziúnan, tai Buh kuasúje.

93 Ti ki so ushé velíki itadéi, ki se bírmajo, majò sdéllat szhie vazh. Issi sa urídno ushíuat Sacramént od svéteha Bírmagna majò se pentét zhes usè gnih hrihe, anù se spuvédát, anù se communiát prit annikói se presentát tah svétimu Bírmagnu; anu zhie to móre bet, póstni majò se bírmat.

94 Itáku se ma ushíuat ifsí Sacramént, sa uójo ki velíka je gnehà urídnost, anù mózhnost, anù bojè prau, ki se ushíua, vínzhe dobrúte un nan shinkúje.

95 Svétu Bírmagne, tákoi ufsí ti drúhi Sacramíntovi, koi se urídno ushíua, duo nóvo grázhio shínka itomó, ki se bírma. Od ifsohá to parhája, da un pa hrihe risbrisúje, sa uójo ki Bóshja grázhia ne móre ostát tu ki je hrih. Bres ifsohá, to svétu Bírmagne naréja

vínzho to kárstno grázho. To príde rezhít, da zhe skuòse svéti Kárst diventámo Christjánovi débíl, tákoí otrozhízhji; skuòse to svéte Bírmagne diventámo Christjánovi perfet anu mózhni, tai soldádje od Iésusa Christusa. Zhe svéti Kárst nan dáje grázho, to svéto Bírmagne nan dáje perfet grázho, ki skuòse ísò, koí mi zhiémo, mi móremo premáhat ussè zhístu tentaziúni, ki parhájajo od Mílsa, od Svéta, anù od Hudízhia. Svéti Kárst díua násho dushízo tu to Bóshjo Fédo: ma svétu Bírmagne confermáua násso dushízo tu ti Bóshji Fédi, da mi moréimo stanovítno huálit rúdi Iésusa Christusa. Svéti Kárst nan shinkúje svéteha Dúha; ma svétu Bírmagne nan shinkúje bohatfo od svéteha Dúha. 96

Da to je rífsan ísò, testimúnihoi so ti svéti Apóstolovi. Prit anníkói Christus je tárpel mártro, anù od smérti ustál, Apóstolovi so bíli telíku tóshni anù stráshni, da koí je bíl Iésus Christus jet, na méstu ha vibránit, ni so ufsi zhístu ubíshali. Ma dópo ki un je od Néba svétaha Dúha dólu zhes gnè poslál, ni so diventáli telíku mózhni, anù koráshni, da koí ni so predichiáli uagnélih po ufsén svítu, ni ní so níkar búishaha desideráli, koí tárpel mártre, kétine, krise anù smert na huálost Iésusa Christusa. Bay mi téli, mi móremo pa mi délat itáku, sa uójo ki skuòse to svete Bírmagne mi somó ríceváli bohatfo od svéteha Dúha, tákoí Apóstolovi. 97

Tákoí svéti Kárst, ístés pa to svéto Bírmagne pustj ta na dúshi dan dúhouni segnál, ki se ne móre méi sbrífsat. Issí segnál déla, da ití ki je nur bírman, je sa rúdi soldát ad Iésusa Christusa; anù sa uójo itohà un ne smj méi vazh se bírmat; anù zhie un ba spet sdéllal se bírmat, un ba sdéllal dan sacriléjio. 98

Ta par Bírmagni se doparájo núnovi tákoí ta par Kárstu: anù ni majò ístes itè dólsnosti anù itò ístés shláhto, tákoí ta par Kárstu. Ito coshè, ki je bílu rezhenò od núnou nas tédan, itò se intendà rezhenò pa ísdè. 99

Vi sta vídeli, da Bírmovaz neiprít usdíhne anù risdí róke ta nad ufsémi itémi, ki majò se bírmat; matà vèdet, da un prósi Bóha itadéí, da pridi dólu na ufsè svéti Duh, tákoí ki je bíl rislísal dan díu dólu zhef Apóstule. 100

- 101 Dòpo ussákimu po sebè namáshe zhèlò sis dnin másalon, ki se klízhe svéti Krísma, dílajozh segnál ad svéteha krísha, anù rezhózh ifsè beside: «Signo te signo crúcif, et confirmo te Chrismate Salutis in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen». To príde rezhít: «Ja te sehnújen sis segnálon od svéteha Krísha, anù ja te bírman sis tin svétin Krísman ad Sdraújosti na íme ad Bóha Ozhiè, anù od Sínu, anù ad svéteha Dúha. Itàku to bodi». Dòpo s' dvèma párstama un taknè ta na visto otrokú rezhózh «Pax tecum». Pash bódi ta par tebè». Neisát un shéhna ussè zhístu itè, ki so se bírmali.
- 102 Svéti Chrísma je dno míshjagne od ója anù od bálsama, ki Véskul je séhnal ité din na svéti Zhetártak. Oje ki se prolíua anù dáje mózhnost, je dna podóba od te velíke grázhie, ki se ulíua nútar u dushízo od Christjána, sa ha confermát tu ti Bóshji Fédi. Bálsam ki lépu dishj, anu ubráni od smardínzhie; to príde rezhít, da Christján bálsan sis Bóshjo grázhio je copáz dat dóber smoh od Christjánkih del, anù se ubránit od smardínzhie slávi del.
- 103 Se namáshe zhèlò, sa uójo ki itó se pokasúajo segnálovi od shpotà anù ad stráha, ki Christján ma premáhat skuóse grázhio od svéteha Bírmagna.
- 104 Itomò ki se bírma, Bírmovaz taknè síf dvèma párstama vísto, sa mu sdéllat védet, da un ma bet parachián sa prenéstét anù tárpet ussè zhístu mártre anù pa smart ráifhi, annikói sapústit Fédo anù prelomét sapúved od Iésusa Christusa.
- 105 Ignàn ki si uan rispífsal Sacramént od svéteha Bírmagna, anù ki vi víta, sa koi, kadá, anù káku se ma ushíuat ífsí Sacramént, anù koi sa dne dobrúte un nan shinkúje, anù káku Bírmovaz bírma, ignán ki vi víta ufsè ifsò, mi ne ostája níkar drúsiha; makoi uas prósen, da vi skuóse devót oraziúni anù te dóbre déla stanovítno dárshita itó grázhio, ki Buh nan je shínkal skuóse Sacramént od svétaha Bírmagna.
- 106 Posjútragnen ja zhion uan romonét ad tahá trétgneha Sacramínta, ki to je te nei bojé svéti Sacramént.

VI.

Od tahà nei bojè svéteha Sacramínta.

107

Na
24.
Iúgna
1845.

Tu teh párveh tímpeh, ki je bil svit. Góspud Buh se káshese hóstu zhas judín, itáku da ufsáki zhlovék moréŕse ha vídet, anu poslúshat; anù muzh gneh so méli grázhiò di romonét sis gnin. Iésus Chrístus istés, ki béŕse Buh anù zhlovék, ki je shívil na íŕsen svítu trísti anu tri líta, se je nahál vídet muzh zhas; anù te sádgne tri líta ni dílal níkàr drúsiha, koi úzhił, predichiál anù délal dobrúte judín. Fortunáni iti tímповi, fortunáni iti júdi, ki so shívili itadéi, giò sa rad fortunáni, ki so méli grázhiò di vídet Bóha, romonét sis gnin, anu od gnehà obdársat dobrúte!

Ma pur máta védet, da tímповi, anù júdi ki so ignán, so bojè 108 fortunáni, sa uójo ki ignán te istès Buh je rúdi ta par nas, rúdi presént tu tin svétin Sacramínto, itáku da ufsáki zhlovék móre ne mákoi ha vídet, ma pa ushúuat; ne mákoi kíri bot, ma telíku zhas, ki un zhie. Fortunáni cofhè mi Christjánovi somó, anu bojé fortunáni, annikói judi od teh tímповu, ki so presli.

Da vi moréita léuzhi poznát velíkost od íŕsè Bóshje dobrúte, 109 ja zhion uan spiegát te svéti Sacramént: anù nazò ja zhion uan rezhít, sakói anù kadà un je bil nútar gian: káku Iésus Chrístus je presént ti tin néi bojè svétin Sacramínto: káku velíka je gnehà urídnost; anù koi sa dne dobrúte un nan shinkúje: uŕsè íŕsò zhion uan rezhít nazò.

Iésus Chrístus dópo ki skuóse gnehá svéto mártro naf je vi- 110 kúpil od tahá Pekléskiha pohubiégna, koi un méŕse itét uv Nébe, un nas je telíku amál, da un ni tel nas sapústit sàme na íŕsen svítu, ma un je tel ostát sa rúdi ísè par nas sa tróshtat anu past násho dúfho. Anù sa ostát rúdi isde na svítu par nas, un je sdél-
lal letè itáku. Ví víta da takói zhlovék un méŕse itét tu Nébe; 111
ben, prit annikói un je shal, ánze par tei sádgni gnehà vizhérji

- je séhnal kroh anù vínu, anù skuose beside ad gnehà sihnúagna ite kroh anù ito víno se je smudálu tu gnehà ver shuot, ver kri, ver dúfho anu divinitát. Anù fis itén, anu itadéi un je istituél te trétni Sacramént, 'to prìde rezhít, te nei bòjè svéti Sacramént.
- 112 Itadéi gnehà discépuhlen, anu skuose discépule ufsén zhístu Sacerdóten, je dal podestát, anu je kuásal, da ni moréita anù méita pa onì istès, tákoi Iéfuf Chrístuf, séhnat kroh anu vínu, anu je smudát tu gnehà ver shuot, ver kri, ver dùsho, anù divinitát. Itáku so délali discépułovi, itáku déłajo rúdi pa Iérovi tu ti svéti Mífsi rezhóz ite istès beside, ki je rèkal Iéfuf Chrístus par tej sádnì gnehà vizhérji. Od itadéi se Iésus Chrístuf je rúdi presént tu tin nei bojè svétim Sacramínto. Itáku da un se nahà vídet ne mákoi, ma pa ufhiuat, anù ne mákoi nur alibói duácrat, ma telku zhas ki se zhie; anù koi se urídno ushíua ifsi Sacramént, un pásse násho dufhízo, jo trósta, ji dájè dobrúte, mózhnost anù vesélost.
- 113 Tu ifsén Sacramínte je presént Iéfus Chrístuf tákoi Buh anù zhłovék, ite Iésus Chrístuf istés, ki je bil póvit od Maríe Divíze, ite istéf, ki je shívil na ifsen svítu trísti anu tri líta, ite istés ki sedj na tei tésgne rokè od Bóha Ozhiè tu Nébe.
- 114 Da to ne stui uan parjät zhùdno ifsò, ki kroh anù vínu se smudà tu ver shuot, tu ver kri, tu ver dúfho anù divinitát od Iéfusa Chrístusa; ne stúita se zhúdit, sa uójo ki vi ne intendáta. Pokài vi matà vèdet, da to se díla skuose beside Iéfusa Chrístufa, skuose volontát Iéfusa Chrístusa, ki móre ufsè. Itáku ki skuose mózhnost gnehà besíd, anù skuose gnehà onnipotènt volontát Buh je vigiàl vas zhíftu svítu uonf níkar, itáku istéf, ànzi bojè lèhku an je mòhal, anù un mòre croh anu vínu smudát tu ver gnehà suot, cri, dùsho, anu divinitát. Kai to je itáku, mamò dárshat sa rífsan, da tu ti podóbi od crúha anù od vína je presént shuot od Iésusa Chrístusa, tákoi ki un je presént tu Nébe.
- 116 Anù ifsò je itáku rífsan, da tu ti podóbi od crúha je presént ne mákoi shuot od Iésusa Chrístusa, ma pa gnehà svéta kri, dúfha anù divinitát: tu ti podóbi od vína je presént ne mákoi svéta kri od Iésusa Chrístusa, ma pa gnehá shuot, dúsha anu divinitát: sa

uójo ki ifsò ne móre se separát dno od tahà drúsiha ta par Iéusuu Christusu.

Anù ifsò itáku to je rífsan, da Iéusuu Christuus je vas presént 118 ne mákoi tu ufsáki podóbi po sebè, ma pa un je vas presént tu ufsáki mérvizi od ostje, anu tu ufsákin kápu od vína.

Issó zhúдно smudágne se sdélla skuóse mózhnost téh besíd 119 od táha svétaha síhnuáagna, ki to so ite istès besíde, ki je rékal Iéusuu Christuus par téi sádgni gnehà vizhérji, koi un je smudál kroh anù vínu, tu gnehà ver shuot anù ver kri. Anù ifsò zhúдно smudágne se sdélla fes itadéi, ki Iéru tu Mífsi rezhè besíde od tahà svétaha síhnuagna: anù to je fes ité momént, ki Iéru tu Mífsi ma usdihúat, itáku da dárdu itadéi óstja je szhíelé kroh, vínu je szhíelé vínu; ma nápret, ki Iéru rezhé ité besíde, óstja anù vínu se smudà tu ver shuot, anù ver kri od Iéusuu Christusa. Anù ifsó 120 zhúдно smudágne se sdélla itáku, da Iéusuu Christuus, koi príde tu óstjo anu tu vínu, ne parhája od kíriha drúseha krája, takoi dan zhlovék, ma un se trofúje presént tu ostji anù tu cíalíse itáku da un itadéi je istès presént pa itò, ki un je bil prit: itádei tákoi Buh an je istès presént pa pousód, anù tákoi zhlovék an je istès presént pa tu Nèbe. Ánzi tu dnin istès tímpu un je presént tu ufsíh consecránih óstjah anu cíalíсах; anu un je presént tu dni màli ostji tákoi tu dni velíki.

Dópo ki je síhnana óstja anù vínu, to ni vazh kroh, to ni vazh 121 vínu; ma od crúha anù ad vína ne ostáne níkar drúsiha, koi podóba od crúha anù od vína; itáku da koi se slómi óstja, se ne slómi shuot od Iéusuu Christusa, ma se slómi mákoi podóba od krúha.

Telíku velíka je urídnost od ifsahá Sacramínta, da un se 122 klízhe behatía od ufsíh dobrút: sauójo ki ifsí Sacramént ma tu sebè ne mákoi dobrúte, ma pa Iéusuu Christusa, ki je Gospodén od dobrút, anu ad Sacramíntou: ánzi od ifsahá ricevauajo mózhnost ufsí ti drúhi Sacramíntovi. Od ífsohá se móre léhko dovédet, da velíke májo bet dobrúte, ki issi Sacramént shinkúje ítomù, ki uríдно jí ushíua.

- 123 Iésus Christus je istituél te nei bojé svéti Sacramént tu ti podóbi od crúha anù od vína, sa uójo ki tákoi ki kroh anu vínu pásse nash shuot, itáku istés, anù szhie léuzhi shuot anù kri Ie-susa Christusa, skríta tu iteh podobáh, pásse nášho dushízo.
- 124 Te nei bojè svéti Sacramént, koi se uridno ushíua, daje anù uliua Bóshjo grázchio tu nášho dushízo, ma dno itáku grázchio, ki zhlovéku shinkúje dan sladki smoh ad Nebéshkih rezhí. «Omne delectamentum in se habéntem».
- 125 Te nei bojè svéti Sacramént, koi se uridno ushíua, naf uárje anù ubráni od hríha anu nan dáje mózhnost sa premáhat tenta-ziúne. Sa uójo ifsohá tu teh pérvih tímpeh od svète Zirkvè, mártarnikovi koi so méli tárpét martre anù smart na huàlost Ièfusa Christusa, ni so prit se communiáli, da ni ba ne spàdli tu hrih, anù da ba ni mohlì premáhat tentaziúne.
- 126 Te nei bojè svéti Sacramént, coi se uridno ushíua, nan shinkúje dan velíki trosht sa dosèzh to Nebéshko vesélost. «Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem, habet vitam æternam».
- 127 Te nei bojè svéti Sacramént, koi se uridno ushíua, nan shinkuje dno perfet pash od náfhe cussínzie, ki ifsa sama je uridna vazh, annikói ufse zhistu te svítne bohatíe: anu ifsa pash je takoi dna capárra od te Nebeske vesélosti. Te nei bojé svéti Sacramént, koi se uridno ushíua, nan shinkuje szhie muzh drúsih velikih do-brùt, ki ja ne umin uan spiegát.
- 128 Coi to je itáku, ja ne mòren drúsiha rezhít; mákoi sárzhno saupét, da sa rad srezhni so Christianovi, ki possédinajo dno talíko bohatío. Bres konzà velike hualosti urídna coshè je svèta Zírku Cattólik, ki po ifsen kraju na je delézh od Neba mákoi dno shtíhlo. Pokai ki na vidí, possedina anu ufhiua present itohà istes Bòha, ki vidio, posedinajo, anu ushíuajo present ti svéti tu Paravise: makoi ifsa je differènzia, da ti svéti tu Paravise ha vidio, possedinajo, anu ushíuajo present skuose dno ozhitno vídegne; anu Christianovi od svete Zirkve Cattolik, ha vidio present makoi skuose dno stanovitno Fedo.

VII.

Od tahà néi bojè svéteha Sacramínta.

129

Te sádgni bot ja si uan rómonel ad tahá trétgneha Sacramínta: anù si uan rékal, da Iésus Chrístus par tei sádgni gnehá vizhérji je nútar gial ifsi Sacramént, sa tu gnen ostát rúdi na ífsen svítu. Si uan pokásal, káku un je presént sis gnehá ver shuotón, sis gnehá ver kríó, sis gnehá ver dúsho, sis gnehà ver divinitádio tu tin Svétin Sacramínto tu ti podóbi od krúha anù od vína. Si uan rékal, da ifsi je te néi vínzhi, anù te néi bojè svéti Sacramént, sa uójo ki ma tu sebé ver Bóha anù ver zhlovéka, ki koi se urídno ushúua, pásse násho dúsho, anù jo sboháti sis velikimi gnehà do-brútami.

Na
29.
Iúgna
1845.

130

Ussè ifsó, ki je bílu rezhenó o torók, nan dáje védet anù snat, da ifsí Sacramént je urídan te néi vínzhe huálosti, ázni da un je urídan huálosti bres konzà velíke; anù da mi Christjánovi somò dólsni ha huálit anù adorát.

131

To se vi, da na ífsén svítu méi rat se ne móre Bóha huálit anù adorát, ma pur, da vi moréita usái po kírin kráju ha huálit anù adorát tu tin svétin Sacramínto, ja zhión nazó uas nauzhít, káku vi matà se sadárshat itadéi, ki vi se trofújeta blísu gnehà; to príde rezhít, koi vi stojíta ta pred gnin tu Zirkvé, anù itadéi, ki vi ha compegnáta, koi se nessé tin bólnin, anù itadéi, ki vi ha compegnáta, koi se nessé tu prusísiúni, anù itadéi, ki vi se com-muniáta.

132

Vi víta, da te svéti Sacramént se hráni tu Zírkvah, sa uójo da se méi ji huálit anù adorát, anù da se moréi ji nestét tin bólnin, koi to je potríba. Koi vi se trofújeta coshé tu dni Zirkvé, ki je Sacraméntána, tákoi ki je itá tu Paróchj, anù itá tu Bíli, spomanítase, da itadéi vi se trofújeta ta pred tin svétin Sacramínton, ta pred Iésusan Chrístusan, ki je ver Buh anù ver zhlovék. Itá luzh, ki rúdi horj ta pred tin velíkin holtárjon bres méi uhásnot, ma nas spomanót, da ta nútrem u tin Tabernákule pozhúua

134

ité Buh istés, ki je adorán tu Nébe od Ágnulou, anù ki gnehà svétost anù urídnost je velíka bres konzá. Vi koshé, kar vi stojita itó, sta dólsni ha huálit, ha adorát, anù ha prosét, anù stat ponísno, devót, sald anù tího.

- 135 Koi vi víta, alibói vi zhújeta, da se nessè Bóha tin bólnin, zhe yi móreta, compegnáiteha, ma compegnáiteha sis ponísnostjo, anù sis devoziúnan, anù prosíta sa tahà bólniha, anù spomanítase, da vi itadéi matà to nei húisho companíjo, anù da vi shlúshita
- 136 indulgínzio. Ti ki ne móre ha compegnát, da un rezj ufáy oraziún itó ki un je, anù da un proséy sa tahà bólniha, da Buh mu shínkai to ki je néi búifsi sa gnehà sdráujost, anù sa Bóshjo huálost.
- 137 Koi se nessé te svéti Sacramént tu prusifsiúne, tákoi ki se isdè per nas díla itè din na Máinich, itè din na Bóhou din, itè din na Smárno Mísho, compegnáiteji, anù spomanítase, da itó je present Iésus Christus ver Buh anù ver zhlovék. Stúita tu prusifsiúne ponísni, anù devót, bres nikár hlédát ta anù sè, bres nikár
- 138 romonét dan sis tin drúhin, koi to ni potriiba. Huálita anù adoráita Iésusa Christusa. Prosítamu perdún sa usè itè skóde anù displasée, ki sta mu sdéllalaj vi alibói ti drúhi hrísnikovi. Iti ki ne mórejo ha compegnát tu prusifsiúni, da ni usái pekléknita itadéi, ki blísu gneh preíde te svéti Sacramént.

- 139 Tákoí ki shíujost dáje mózhnost shuotó, itáku istés, anù szhié lieuzhi te svéti Sacramént, kói se urídno ushíua, sboháti násho dushízo sis velíkimi dobrútami. Anù tákoi ki zhlovék sa shívit, ma potríbo jiest, itáku istés gnehá dushíza sa shívit tu Bóshji grázhj ma potríbo ushíuat te ver shuot, anù to ver krj od Iésusa
- 140 Christusa, ki je tu tin svétin Sacraménto. Sa ifsó ta svéta Zirkú Cattólik partígnenu kuasúje, da ussáki Christján ma se communiát hóstu zhas zhes létu, anu néi bojé o Velikénózhi tu suéj Paróchj, anù itadéi, ki je períkul od smérti. Iten koshé, ki hódio ritku zhas se communiát, ja maràn rezhít, da ni folláuajo, sa uójo ki guih dushíza je ubóha, práсна Bóshjih dobrút anù dóbrih del, anù smérsla tu Bóshji slúshnosti: anù se jin raccomandáua di
- 141 prít hóstu zhas ushíuat te svéti Sacramént. Itén ki hódio prozh,

ja raccomandáuan, da ni skárbita prit damú sa Velikonúzh sa sdéllat gnih dólsnosti tu Paróchj. Itén, ki ne hódio méi se communiát ja marán rezhít, da ni telíku folláuajo, da ni so hríshni ta pred Bóhan anú ta pred svétan: ki gnih dushíza je itáku práсна Bóshjih dobrút, anù dóbrih del, da na je ushè dujá dujè*); sa uójo ifsohá, kar ni so shívi, ni ni so urídni di ulést tu Zírku; anú koi ni umárjejo bres se spuvédat, anu bres se communiát, ni ni so urídni di bet pogiáni tu te síhnani Satmichiérih.

Káku Christján se ma sadárshat, koi an ma se communiát? 142

So dni cert, ki se communiájo zhénzhe níkar se preparát, anù 143 zhénzhe níkar sahuálit Bóha, dopo ki ni so se communiáli. Prit annikói se communiájo, na méstu se preparát, tai Buh kuasúje, ni hréjo a spas ta po rávanzi, anú pazínzia, da ni ba se ustávili mákoi no málu; ma ní ustávijo telíku tímpa, da koi Iéru odpré Tabernákul sa je communiát, ni so szhielé ta súna, ánze ni so szhielé ta pod lípo; itáku da na méstu oní zhákat Bóha, Buh mará zhákat gne. Anù dopo ki ni so se communiáli, nápret, nápret ni bishíjo uons Zirkvé, abbenké ni majò szhielé Bóha tu Bózhi. Iti ki dílajo itáku na mestu adorát anù huálit Bóha, ha 144 strapazzájo anú ha drásjo. Po íféi póti ni dájejo snat da ni na marajo níkar sa Bóha, ni mlío, da un ní urídan níne huálosti, ni mlío, da ni ni so mu dólsni níkar, sa dobrúte, ki un jin shinkúje, ni mlío, da ni nímajò níkar potríbo od Bóha.

Da ni moréita se smendát ití, ki dílajo itáku, anu ussí vi, ki 145 me poslúshata, prit annikói se communiat pomíslita, zhe vi ba méli szhielé kíri hrih mortál ta na uáshi dúshi: pokái ki ití ki se communiá tu dnin hrífse mortál, an sdélla dan hrósni sakrilégio, tákoi Iúdas Iskariót, ki je pródal Iésusa Christusa, ki na méstu ricevát Bóha sa sdráujost, ha ricevá sa pohubiégne suè dushíze. Da to ne succédinaí itáku, prit annikói se communiát smonda-jáita prau uáссо cussínzio skuóse dno práuo spúved.

Pomíslita prau, zhe vi matà pash sis uáshin blísgnin, anù zhe 146 vi ha amáta sis úfsín sárzon, pomíslita prau; pokái ki zhe vi sta

*) Das wort «dujè» übergeschrieben über dem worte «dujá».

offíndinali kohà, sta dólsmi mu prosét perdun; anù zhe du uas je offíndinal, sta dólsmi mu perdonát; zhe vi sta kéi ukrádlí, alibói potéhnnoli skuóse usúro, alibói sdéllali skódo alibói uséli onor komú skuóse marmoraziúne, sta dólsmi ussè ifsò urátet alibói sa-plátet.

- 147 Pomíslita prau, kohá vi hréta ushíuat, anù spomanítase, da vi itadéi hréta ushíuat ver shuot anù ver krj itohá istés Bóha, ki koi un zhie kalúnne od Néba se trésejo sa strahon ta pod gnín, itohá Bóha, ki Ágnulovi tu Paravishe ponísno adorájo, itohá Bòha, ki gnehá huálosti Nébe anù sémja je púnzhika.
- 148 Itadéi ki je ushé blísu momént sa ricevát to svéto partícúlo, to ba bílu prau, da vi devót ba reklí Bòhu léte itáku.
- 149 Oh Góspud Buh Iésus Chrístus, ja se vérjen, da vi ste presént tu tin svétin Sacramínto sis uáshin ver shuóton, sis uásho ver krío, sis uáfho ver dúsho, sis uásho ver divinitádio.
- 150 Góspud Buh Iésus Chrístus, ja uas huálin, anú uas adorán tu ifsén Sacramínto, anù uas darshín sa míha Creatórja, sa míha Gospodína, sa míha Salvatórja, sa míha Ozhió, sa mo néi vínzho dobrúto.
- 151 Góspud Buh Iésus Chrístus, ja ni si urídan, da vi ulésite nútár u mo dushízo; ma mákoi rezíte dno sámó besído, anù ma dúsha zhie bet sdráua.
- 152 Góspud Buh Iésus Chrístus, ja se pentén zhes ussè zhístu me hrihe, ki mi bránijo urídno uas ushíuat; ja obezhiáuan skuóse uásho pomáhagne di méi vazh uas ne offíndinat, di ubíshat prozh od teh slábih occasiúnou, anù di délat pelitínzho.
- 153 Gospud Buh Iésus Chrístus, ja se tróstan, koi urídno uas riceván tu ifsén Sacramínto, ja se tróstan, da vi zhiéte se smílit zhes me, anù da vi zhiéte mi dat ussè itè dobrúte, ki ja man potríbo sa sdráujost me dushíze.
- 154 Gospud Buh Iésus Chrístus, vi ste bres konzà dóber, anù sa uójo ifsohá ja uas amán sis ussín min sárzon ta na ussáko rezhió, anù sa uójo uas ja amán pa míha blísgneha tákoi mle istés, anù ja perdonáuan itomó, ki ba bíl me offíndinal.

Góspud Buh Iésus Christus, ja desiderán, da vi ulísete nútar 155
u mo dushízo, itáku da ja méi vazh sé ne separái od uas, ma
rúdi ostáneí ta par mle uásha dobrúta.

Itáku rezhózh, anù prósejozh, sis ponísnin shuotón, sis ponís- 156
nin sárzon anù devót riceváita to svéto particulo.

Dopo ki vi sta se communiáli, ustávitase no málu tímpa tu 157
Zirkvè sa sahuálit Bóha. Itadéi vi móreta se dárshat sa fortunáne,
ki uásha dushíza je diventála témpil anù tron od Iésusa Chrís-
tusa, ki je ver Buh anù ver zhlovék: anù sta dólsni ha ponísno
adorát, anù sárzhno ha sahuálit, ki se je degnál di ulést nútar u
uásho dushízo, sa jo sbohátit sis gnehà velíkimi dobrútami.

Itadéi vi matá to néi léuzho occasiún sa óuftrat gnemú uásho 158
sárze, anù mu obezhiát uásho ponísnost, anù uásho shlúshnost.

Itadéi vi matá to néi léuzho occasiún sa rezhít na gnehá 159
huálost átte od Féde, od Speránzhe, od Caritádi, od Contriziúni,
anù od dobrúte.

Vi sta muzh zhas riceváli od Bóha dobrúte, itadéi coshé to 160
je néi bojé prau ha sahuálit sa ussè zhistu dobrúte, ki un je uan
shínkal od itadéi se, ki vi sta shívi.

Vi sta muzh zhas offindinali Bóha; itadéi ki vi sta se com- 161
muniáli coshè to je néi bojé prau mu prosét pardún sa ufsé zhistu
uáshe fálle, ki vi sta mu sdéllali od itadéi se, ki vi sta sazhéli
ha offindinat.

Vi matá potríbo, da Buh uan pomáhei; itadéi ki vi sta se 162
communiáli coshé to je néi bojé prau ha prosét ufsè ité grázhie
anù dobrúte, ki so potríbne sa uas, sa uásho dushízo, sa uash
shuot, sa uáshe te híshne, sa uáshe dobrútnike, sa uáshe te blís-
gne, sa ussè zhistu Christjáne.

Dopo ki vi sta reklí ussè issó, anu ki vi sta sdéllali itáku, vi 163
móreta véseli itét tah híshi, anu ite dín míslita na Bóha, anù dé-
lita te dóbre díla.

Itáku, o Christjánovi, itáku se ma ushíuat, anú trattát te 164
svéti Sacramént; sa uójo ki un issohá anù szhielè vazh je urídan;
anù mi somò dólsni ji trattát itáku, anu szhie léuzhi; anù mi ma-

ramó ji trattàt itáku, zhié mi zhiémo Bòhu plesát, anù od gnehà ricevát dobrúte. Zhi vi bòta po iféi pòti ushíuali te svéti Sacramént, ja se tróstan da uássa dushíza bo boháta na ifsén svítu, anù szhie bojé boháta ta na tin drúhin.

165 U Nedéjo ja zhion uan pokásat, káku se ma poslúshat ta svéta Míssa.

VIII.

Od te svéte Mísse.

166

Na
6.
dnu
Sesela-
dórja
1845.

Iésus Christus tu ti podóbi od krúha anù od vína je presént tu dvéma krájema: un je presént tákoi shíujost, ki pásse nášho dúsho; anù tákoi sacrificizih, ki se ófra Ozhi Nebéskimu. Dua krat ja si uan rómonel od Iésusa Christusa, tákoi ki un je Sacramént anù shíujost od náshe dúshe: nazò coshè ja man uan romonét od gnehà, tákoi ki un je tu ti svéti Mísi, ki je sacrificizih od Christiánske lézhi. Anu ja zhion uan rezhít, koi to je ta svéta Míssa, kelíka je gní urídnost, sakóji na se celebrà, anù káku na ma se poslúshat.

167 Iésus Christus par téi sádgni gnehà vizhérji je séhnal kroh anù vínu, anù skuóse gnehà beside ité kroh, anù itò vínu se je smudálu tu gnehá ver shuót, anù ver krj: anù itáku tu ti podóbi od krúha anù od vína un je ófral sebè istés Ozhi Nebéskimu: to
168 príde rezhít, un je sdéllal dan sacrificizih od sebè istés. Itadéi gnehà discépulen, anù skuóse discépule usšen zhístu Sacerdóten un je dal podestát, anù je ukásal, da ni méita pa oní, istés tákoi un, séhnat kroh anù vínu, smudát tu gnehà ver suót anù ver kry; anù itáku tu ti podóbi od krúha anù od vína ófrat Bóhu te ver shuót, anù to ver krj od Iésusa Christusa. Itáku od itadéi se so délali Discépulovi, anù itáku rúdi dílajo pa Iérovi, koi ni rezhéjo to svéto Mísho, ki itadéi ni dílajo sacrificizih od Iésusa Christusa.

169 Ta svéta Míssa coshè je dan sacrificizih Bóshji, ki se ófra Ozhi

Nebéskimu te ver shuót, anù to ver kri od Iésusa Christusa tu ti podóbi od krúha anù od vína.

Sacrifizih od svéte Mísse je dan spomágn anù dna podóba od 170
sacrifiziha svéteha krísha, to príde rezhít, ta svéta Mísse je dan
spomágn anù dna podóba od itohà Sacrifiziha, ki Iésus Chríf-
tuf je sdéllal skuóse gnehá mártro anù smart ta na krísu; ki ita-
déi un je ófral anù dal suoi shuót, anù suo krj sa nas vikúpit od
tahà Pekléskiha pohubiégna.

Anzi Sacrifizih od svéte Mísse je ne mákoi dan spomágn anù 171
dna podóba sacrifiziha od svéteha krísha, ma to je dan istés Sa-
crifizih; sa uójo ki ití Iésus Christus, ki skuóse suo mártro anù
smart se je ófral Bóhu Ozhì ta na krísu, ití Iésus Christus istés
tu ti svéti Míssi se ófra Ozhì Nebéskimu. Itadéi skuóse gnehà 172
smart ta na krísu Iésus Christus je ófral sebè istéf, to príde re-
zhít, je ófral suoi ver shuót anù suò ver krj: anù pa ignán tu ti
svéti Míssi un ófra sebè istés, to príde rezhít, ófra suoi ver shuot,
anù suò ver krj: anù Ierù, ki celebrà to svéto Mísso, je mákoi
mínistro, ki skuóse gnehà róke Iésus Christus se ófra ta na tin
svétin holtárji.

Sacrifizih od svéte Mísse je dna rízh istés, ki te Sacrifizih 173
od svéteha krísha; mákoi ísà je differínzia: ki tu tin Sacrifizihe
od svéteha krísha se je prólila kri od Iésusa Christusa; anù tu
tin Sacrifizihe od svéte Mísse se ne prolúua krij: sa uójo ki itadéi
skuóse prolúuagne od te svéte kríe je bil dan te dráhi présit od
náshe Redenziúni; anù tu ti svéti Míssi se applicáua itè présit
sa sdráujost nássih dusíz. Skuóse Sacrifizih od svéteha krísa Ié- 174
sus Christus je sbral bohatío od méritou; anù skuóse sacrifizih
od svéte Mísse ulúua itè mérite tu násho dushízo: tu dushízo
itohà, ki poslúsha to svéto Mísho, alibói ki jo celebrá, alibói ki
jo sdélla rezhít, alibói, ki sá gneha se celebrà.

Stíri so ité háuse, ki se celebrá ta svéta Mísse: stíri so ité 175
háuse, ki Bóhu se ófra Sacrifizih od svete Mísse, sa uójo ki stíri
dólsnosti mamò prúzhi gnemù, anù ígnazhe ne móremo jih sdél-
lat, koi skuóse te Sacrifizih od svete Mísse.

176 I. Mi somó dólzni onorát anù huálit Bóha, sa uójo ki je nas Creator, nas Gospodén, násha ta nei vínzha dobrúta. Anzi Buh je dna Dobrúta bres konzà velíca; sa ha onorát anù huálit, sehónd ki un je urídan, to zhie dan onór anù dna huálost bres konzà velíka. Ma onórja anù huálosti bres konzà velíke mi ne móremo
177 mu dat ígnazhe, koi skuóse Sacrífizih od svéte Mísse. Skuóse ífsò Iésus Chrístus, ki je ver Buh, tákoi Ozhià Nebéski, se ta pred gnin telíku risnísa, da un se dí tu to podóbo od krúha anù od vína, anù tu ti podóbi od krúha anù od vína mu ófra suoi ver shuót anù suo ver krj, to príde rezhít, mu sdélla dan sacrificizih od sebe istéf, tákoi ki je sdéllal itadéi, ki je umár ta na krísu; anù po ífei poti Iésus Chrístuf da Bóhu Ozhià dan onór, anú dno huálost bres konzà velíko, anù jo da na méstu nas ki mi ne móremo telíku.

178 II. Sa uójo ki mi somó offíndinali Bóha skuóse náshe hrihe, somò dólzni mu dat soddisfaziun, da un nas ne ciastiéi. Anù koi mi somò offíndinali Bóha, somò offíndinali dno dobrúto bres konzà velíko; sa da un nen perdonéi, to zhie dna soddisfaziún bres konzà velíka; Ma soddisfaziúni bres konzà velíke mi ne móremo mu dat po nínin drúsin kráju; mákoi skuóse Sacrífizih od svete
179 Mísse. Tu ti svéti Míssi Iésus Chrístus, ki je ver Buh, tákoi Ozhià Nebéski, mu rappresentá suo mártro anú smert, ki je dna soddisfaziún bres konzà velíka; anù un ponísno prósi Bóhu perdún sa nas, tákoi ki un je prosél itadéi, ki un je umár: «Pater dimítte illif, non enim sciunt quid faciunt». Skuóse ífso Buh ricevá dno soddisfaziun bres konzà velíko, anu po ífei poti nan perdonà un nan sbrísse náshe hrihe.

180 Dópo ki hrih je sbríssan, ostáne skóda od hriha, to príde rezhít, ità pelitínzha, ki sa uójo hriha se ma sdéllat na ífsén svítu, alibói ta na tin drúhen, tu Purhatórise. Skuóse Sacrífizih od svéte Mísse Buh nan sbrísse ne mákoi hrihe, ma pa itò pelitínzho, ki ba meli sdéllat sa uójo nássih hrihu.

181 Anzi bohatía od méritu, ki ma svéta Míssa, je telíku velíka, da gni dobrúta se móre applicát pa itén dushízan, ki tarpíjo tu Purhatórise; itáku da skuóse Sacrífizih od svéte Mísse Buh jin

pardoná, jin sbrísse, jin odpustí ite ciastíg, ito pelitínzo, ki ba méli sdéllat tu Purhatórise.

III. Sa uójo dobrút, ki mi somò riceváli ad Bóha, somò dól- 182
ni ha sahuálit, anù sa itáku rezhít, somò dòlsni mu je saplátet.
Ma mi ne móremo po níni póti ha prau sahuálit, anù ha saplátet,
sa uójo ki usè itó, ki mi ba méli mu dat, to ne bastà sa mu
saplátet dno samo dobrúto.

Sa sahuálit Bóha, tákoi ki un je urídan, mamó mákoi dan 183
míttel, ki to je ta svéta Míssa. Tu ifsí mu óframo te ver shuót
anù to ver kri od Iéfusa Chrístusa, ki je ver Buh anù ver zhlo-
vek, anù skuóse ifsò mu damo dan dar dan shink, dno plazhílo
bres konzà velíko: to príde rezhít, ha sahuálimo, tákoi ki un je
urídan, mu saplátimo usè zhístu dobrúte, ki un nan je dal.

IV. Mi mamó potríbo, da Buh nan pomáhei; mi mamò rúdi 184
potríbo Bóshjih dobrút. Ma po níni póti mi ne móremo pretíndi-
nat dobrút od Bóha, po níni póti: ki mi ázni drúsiha ne me-
retámo, koi chiastíh sa uójo ki nímamo nína ha mérita. Sa sdéllat
urídne násshe prósagna je mákoi dan míttel, ki to je Sacrífizih od
svéte Mísse. Skuóse ifsó rappresentámo Bóhu mérite od Iéfusa
Chrístusa: anù sauójo ifséh méritu Buh nan shinkúje, nan concé-
dina ité dobrute, ki mi mamò potríbo.

Velíka coshè je urídnost od te svéte Mísse, ki skuóse issó mi 185
móremo saplátet Bóhu usé zhístu dólsonosti, ki mi mamò prúzhni
gnemú.

Ma sa dosézh ifsé dobrúte anù avvantázhe, ki dáje ta svéta 186
Míssa, se ma jo poslúshat tákoi Buh kuasúje.

Koi Sacrífizih od svéte Mísse je dan spomágn anù dna podóba 187
Sacrífiziha od svéteha krísa, po téi néi líeuzhin, ki se móre jo
poslúshat, je koi se míslí na mártro anù smart Iésusa Chrístusa.

Itadèi coshè, ki Sacerdót rezhè Confíteor, ki pròsi Bóhu par- 188
dùn od sveh hríhu, míslita da to je dan spomágn anù dna podóba
od itohá, ki Iésus Chrístuf tu vértu Getsémani je prosél Bóhu
pardún od hríhu ussíha svéta: anù itadéi pa vi prosíta Bóhu par-
dún od ussíh uássih hríhu rezhózh dolór od Contriziúni.

- 189 Koi Iéru hre od dnehá krája ta na te drúhi od holtárja sa rezhít Epístolo anù Uagnélih, míslita, da to je dan spomágn anù dna podóba od Iésusa Christusa, ki je bil pejan od dneha tribunála, ta pred te drúhi: to príde rezhít, ta pred Tribunál od Cáifesa, od Anása, od Eródesa, anù od Pilátusa.
- 190 Te oraziúni, ki se rezhéjo dopo tího, to so dan spomágn anù dna podóba od conseja, ki Farisérji anù Pífsarji so délali sa condegnát na smart Iésusa Christusa.
- 191 Itedéi ki Iéru se parhné, dan momént prit annikói usdihúje, spomanítase da un rezhé beside od te svéte Consecraziúni, anù skuóse mózhnost od isséh, kroh anù vínu se smudajo tú te ver shuot anù tu to ver kry od Iésusa Christusa; anù itadéi Iésus Christus se ófra Bóhu Ozhì sebè istés tu ti podóbi od krúha anù od vína. Coi usdihúje to svéto Óstjo, to je dan spomágn od Iésusa Christusa, ki je bil usdihgnen uon na te kris. Koi usdihúje ciális, to je dan spomágn od Iélusa Christusa, ki je prólil gnehà svéto kry sa nálho Redenziún.
- 192 Itadéi pa vi ófrite Bóhu Ozhí Iésusa Christusa, ki je itó presént tu ti podóbi od krúha anù od vína; ófrita Bóhu sis uáassin sárzon issé Sacrifízih, anù ófrita sis dnin shívin desidérihon di onorát Bóha, tákoi ki un je urídan, di mu dat soddisfaziún sa ussé zhístu uásse hríhe, di ha sahuálit sa ussé zhístu dobrúte, ki un uan je dal, di ha prosèt anù obdárshat od gnehà ussé ité grázie, ki vi matá potríbo.
- 193 Sa Issé stiri rézhi matá ófrat Bóhu Ozhí sis uáassin sárzan Sacrifízih od Iésusa Christusa, zhie vi zhéta dosèzh avvantázh od te svéte Mísse.
- 194 Koi Sacerdót se communiá, to je dan spomágn od podíuagna Iésusa Christusa: anù itadéi prosítaha, da un uas sdélel urídne di ha ushíuat, anù da un se degnéj di prit tu uásho dushízo skuóse gnehà svéto grázho.
- 195 Itedéi ki Iéru sehna pópul prósita Bóha, da un uas ubrani ité din anù rúdi od ussiha húdiha. Itáku to bódi.

IX.

Od Sacramínta od Pelitínzhe.

196

Tákoi ki zhlovék, kói spáde tu bul, ma potribo medefíne sa dosézh sdráujost sviha shuotá, itáku istés, anù szhié bojé, koi po Kárstu un spáde tu te smártni hrih, ma potribo Sacramínta od svéte Spúvedi sa dosézh sdráujost sué dushíze. Skuóse te smártni hrih násha dushíza sbolí, ázni na umárje: itadéi sa jo oshívit, anù sa jo osdravét nímamo nínoha drúsiha míttelna, koi Sacramént od svéte Spúvedi, ki to je medesína od náshe dushíze, medesína dána od Iésusa Christusa, medesína, ki koi se usíme tai Buh kuasúje, oshívi anù osdraví náshe dushízo, jo smondajá od usséh náfhíh hrihu, anù nan spet uráti grázhio Bóshjo, anù pa trost od Nebéske veselosti.

Na
12.
dnu
Sesela-
dórja
1845.

197

Sa ushíuat Sacramént od svéte Spúvedi, tákoi Buh kuasúje, zhlovék ma sdéllat pet rezhí, ki se klízhejo ti pet púntou od Spúvedi. 1. Ma se pomíslit alibói ma se spomanót prau na sué hrihe. 2. Ma met dan právi dolór, alibói displashé zhef ussé sué hrihe. 3. Ma sdéllat dan férm proponimént, to príde rezhít, ma met dno stanovítno voluntát, di mèi vazh ne offíndinat Bóha. 4. Ma spuvédát clar sué hrihe Spovedníku. 5. Ma soddisfát pelitínzho, ki Spuvedník mu da.

198

200

Issò vi umíta ushè od máleha horè; ma matá védet, da ífsè rézhi majó bet prau sdéllane, zhe ne, Spúved ni urídna nikár. Da vi moréita jo prau sdéllat, ja zhion uan spiegát ussé pet púntou; ma dan po bótu. Nazó mákoi te pérví, anù dópo te druhe. Nazó coshè ja zhiòn uas naúzhít, káku vi matà se spomanót na uáshe hrihe.

201

202

Ih je muzh, ki parhájajo ná spuved bres nikár prit se preparát, bres nikár esaminát prit sué cussínzie, bres nikár se pomíslit svíh hrihou. Anu sa uójo issoghà koi ni kléknejo tá pred Spuvedníka, ni ne vijo rezhít nikár, abbenké gnih dusíza je bássana hrihu, dòpo kàrie tímpa, ki ni so stáli delézh od tih svétih Sacra-

203

- 204 míntu. Dni drúhi, koi ni se spovedúajo, ni rezhéjo to mále, anù
to velíke ni pustijo uon, itáku da spovedník skuóse báragne marà
blekát gnih spúved. Dni drúhi koi se spovedúajo, ni rezhéjo ussé
smútieno, itáku da spovedník marà tárpet fadíó sa je intendát.
- 205 Ussi itì ki se spovedúajo itáku, strappazzájo Sacramént od svète
Spúvedì, sa uójo ki ne esaminájo prit prau suè cuscínzie.
- 206 Sa sdéllat dno právo spúved, to je fes potríba prit se prepa-
rát skuóse dan skárbni spomágn od sueh hríhou. Anù neiprít je ^{spo-}
potríba se raccomandát Bòhu, anù s' sárzan ha prosét, da un nan ^{mágn}
^{od}
^{sveh}
^{hrihu}
- 207 shínkei to potríhno luzh sa posnát náshe hrihe. Dopo matà védet,
da koi se esaminà sua cussínzia, se ma met to nei vínzho skarb,
sa uójo ki se trattà od dushíze, ki je urídna vazh, annikói ussé
te drúhe sháfte.
- 208 Ta na ifsò vi mi porezhéta, da vi ni sta nikár háusha, zhi
uásha spúved je smútiená, alibói prasna, sa uojo, ki vi rezhéta
ufsè itó ki vi víta, anù itohá, ki vi ne víta, ne móreta rezhít. Ma
ja uan din, da giò ki vi sta háusha, koi vi tù esaminát uásse cus-
sínzie, ni sta méli te nei vínzhe skárbnosti; ki vi ba bíli móhli
- 209 met. Koi vi subíta dno monédo tu uássì híssi, vi je ne iszhita nú-
tu tu tomè, ta po uárrhu, ma vi jo iszheta na tínkin s' ufsó
skárbnostjo, po ufséh chiantúnah, po ufséh krájeh, po ufséh já-
mah; anù zhie to je potríba, vi unítita pa luzh, anù jo iszheta
dárdu itadèi, ki vi jo trófità.
- 210 Dno táko skarb méita pa sa iskát uásse hrihe, sa se spoma-
nót na gne, anu sa sdéllat dno zílo spúved. Anzi szhie vínzho
skarb sta dólsni met, coi vi esamináta uásho cussínzio, sa vójo ki
se trattà od dusíze, ki je urídna vazh, annikói ufsè sháfte od is-
sahà svéta.
- 211 Sa uójo ifsohá prit annikói se díta esaminát uasso cufsínzio,
raccomandáitase Bóhu, anu s' sárzan prosítaha, da un uan shín-
kei luzh, sa prau posnát uásshe hrihe: anu itadèi iszhitaje na tín-
kin, s' velíko skárbnostjo po uféh krájeh, po uséh chiantúnah od
uásse cufsínzie, da vi moréita se spomanòt na ussé, anu ussé spo-
védat, anú itáku prau ushíuat Sacramént od svète Spúvedì.

Kelihu tímpa se doparà sa esaminát suo cussinziò, to príde 212
rezhít, sa se pomíslit sue hrihe?

Sehònd ki zhlovék je stal muzh tímpa po ti sádgni spúvedi, 213
anu sehònd, ki gnehà dushíza je bássana hríhu; ti ki hódio rítku
zhas na spuved, majó potríbo doparát kárie tímpa sa se pomíslit
prau sue hrihe; anù istés pa ití ki majò bássano dushízo hríhou,
anù pa iti ki po nórin shivíjo. Ti ki hódio hóstu zhas na spuved, 214
aliboi ki ponísno anu tu stráhu Bóshjen shivíjo, anu ki hostu zhas
pomíslíjo na sue fálle, issì koi majo se spovédát, se léhku pomíslíjo
sue hrihe anù ne doparájo muzh tímpa sa prau esaminát suo cuf-
sínziò.

Koi sa dne hrihe mamò se pomíslit? 215

Koi vi dílata spomágn od uássih hríhu, pomíslitase, zhe uáša 216
ta sádgu Spúved je bíla prau sdéllana, alibói ne: zhe na je bí-
la prau sdéllana, pomíslitase ussè hrihe, ki od itadéi se sta sdél-
lali: zhe ta sádgu uáša Spúved ni bíla prau sdéllana, sta dól-
sni se pomíslit pa ité hrihe, ki sta spuvédali itadéi, ázni sta
dólsni se pomíslit ussè itè hrihe, ki vi sta sdéllali od te sádgne
uásshe práve spúvedi.

Po stírih krájeh zhlovék móre offíndinat Bóha: skuóse pen- 217
firje, skuóse besíde, skuóse fátte, anù skuóse samúde: itadéi ki vi
esamináte uásho cufsinziò, matà se pomíslit ussè stiri ífse rézhi.

Pomíslita neiprít, zhe vi ba bíli offíndinali Bóha skuóse pen- 218
firje, to príde rezhít, zhe vi ba bíli se véruáli kei uprír, zhie vi
ba bíli méli to slábo Fédo, zhe vi ba bíli méli um zhes uássiha
blísgneha; zhe vi ba bíli desideráli krívo komù, zhe vi ba bíli se
complesáli tu teh fraz penfirjeh.

Pomíslita, zhe vi ba bíli offíndinali Bóha skuóse besíde, to 219
príde rezhít, skuóse huduklízagne, skuóse maledíuagne, skuose
láhe, skuóse mormoraziune, skuóse te fras besíde.

Pomíslita, zhe vi ba bíli offíndinali Bóha skuóse uásse fátte, 220
to príde rezhít, skuóse piánost, skuóse plésagne, skuóse udárja-
gne, skuóse ukradegne, skuóse skóde, skuose te fras díla.

Pomíslita, zhe vi ba bíli offíndinali Bóha skuóse samudo, to 221^a

príde rezhít, zhe vi ni sta sdéllali dólsnosti, ki uan sadenúje uasse stágne: to príde

222 [Pomíslita, al sta bili svunaj zírkvè, kadar je bila prídiga.]*)

221^b rezhít, zhi vi ozhióvi anù mátere, ni sta úzhili anù corrèginali uássih otrúh: zhe vi sta súbili tu Fíestah míssò aliboi vizhérnizo.

223 Pomíslita, zhe vi ba bíli slomili Bóshje sapúvedi, to príde rezhít, pomíslita, zhe vi sta se véruali na nahà sámiha Bóha, alibói ne, zhe vi sta upámali gnehà svéto íme bres potríbe: zhe vi sta svétuali tai Buh kuasúje te svéte Fíeste, zhe vi sta bóhali uássiha Ozhió, anù máter, anù vi ozhióvi anù mátere, zhe vi sta prau úzhili anù corrèginali uasse otroké: zhe vi sta ubúali kohá s' fàtti, alibói síf besído, zhe vi sta se complesáli tu teh fras penfirjeh, zhe vi sta reklí te fras beside, zhe vi sdéllali te fras fátte: zhe vi sta ukrádlí, uséli kei, zhe vi sta láhali, zhe vi sta desideráli te fras rézhi, alibói desideráli te drúfih róbo.

224 Pomíslita, zhe vi sta slomíli Sapúvedi od svéte Zirkvè, to príde rezhít, pomíslita, zhe vi sta súbili tu kaki Fíesto**) míssò, anù káku vi sta jo poslúshali: zhe vi sta se postíli te kúásane dni, anù zhe vi sta jédli od míssa tu pétak anù tu sabóto; zhe vi sta se spovédali prau anù communalí o velikenózhi, zhie vi sta saplá-teli desetíne anu drúhe dajíla.

225 Pomíslita, zhe vi sta sdéllali ite dólnosti, ki uan sadenúje uasse stágne, to príde rezhít, vi servitórji anù délouzi pomíslita, zhe vi sta prau servíali uássiha gospodína, anu vi hospodínovi pomíslita, zhe vi sta prau trattáli anu sapláteli uasse servitórje, 226 anu uasse délouze. Anu itáku ozhiá anù máter prúzhi gnih otrózen, anu otrózi prúzhi ozhi anù mátere, anù itáku ussák zhlovék pomíslí káku je sdéllal dólsnosti, ki mu sadenúje gnehá stágne.

227 Ti ki je abituàn tu hríhe, je dolsàn rezhít, kelíku tímpa je shívil tu itèn hrísse: anù iti ki je spádal tu kíri smártni hrih

*) Diese hier in die klammer, [], gesetzte worte (№ 222) sind im original am unteren rande der seite, ohne zusammenhang mit dem úbrigen texte, zugeschrieben.

**) Zuerst wurde geschrieben: *tu Fíestah kaku míssò*; dann das wort *kaku* gestrichen, *Fíestah* in *Fíesto* geändert und *kaki* oben zwischen *tu* und *Fíesto* gesetzt.

vazh zhaŕ, je dòlsan se spomanòt, kelíku zhaŕ je spádal tu ite hrih. Koi se ne mòre nalèst númerja, se ma parcuriát di nalèst 228 dan númer in cirka, dan númer a prèfso a poc. zhe se ne mòre pa itó, pomíslitase, kelíku zhaŕ dan prèfso a pok po mísze, kelíku zhaŕ po tédne, kelíku zhaŕ po dne vi sta spádli tu itè hrih.

Dópo ki vi sta trófilo númer od uássih hrihu, matà se pomí- 229 slit, kadà, anù kie, anu kàku, vi sta sdéllali ité hrih. Sa uojo ki to je ìgnazhe hríssit tu dnin mèstu, annikoi tu tin drúhin; to je ìgnazhe hrífsit tu dnin timpu, annikói tu tin drúhin. Anu spoved- 230 ník, ki uas spovedúa, ma potríbo vèdet ífsó, anu vi zhe vi zhèta ha informát, matà bet vi prit informáni, sa se práu informát, pomíslita, zhe vi sta offíndinali Bóha tu Zirkvè, alibói ta súna, itadéi ki je bíla Míssa, anù vizhèrniza, alibói drúseha tímpa; zhe vi sta offíndinali Bóha, se upiánili, se kléli, plésàli tu fièste, alibói te drúhe dni; sa vójo ki je vínzhi hrih, offíndinat Bóha tu Fièste, annikói te drúhe dni.

Da vi moréita po ifei póti prau se pomíslit uassè hrihe itadéi 231 ki vi hrèta na spúved, da to uan diventày bojè léhku, anu bojè práu, ussàko nuz kà vi hrèta spat, alibói pa zhef din esamináite uáfso cufsínzio, pomíslitase fálle, ki ste sdéllali itè din; anù ussàki din sdèlleita itàku; anù zhe vi bóta déllali itàku, itadéi ki vi bóta méli itè na spúved, itedéi léhko vi zhèta se spomanòt na ussè uásse hrihe, ni bójo ussè preparáni tu uássi marmórij; itàku bóta mohlí uridno ushívat Sacramènt od svéte spúvedí. Itàku dílajo ti sávih jùdi.

X.

Od Sacramínta od Pelítínzhe.

Sa sdéllat dno právo Spúved to zhie pet rezhj, ki to so ti pet púntou od spúveda. Se ma se pomíslit prau sué hrihe; se ma met dan ver dolór zhes sué hrihe; se ma sdéllat dan ferm proponimènt di ne offíndinat vazh Bóha; se ma spovédát clar sué hrihe spovedníku; se ma soddisfátt pelítínzho, ki spovedník da.

232

Na
13.
dnu
Sesela-
dórja
1845.

233 Ia vin da ifsó vi umíta, ma tò ne bastá, sa uójo ki ifsè rézhi majò bet pa prau sdéllane. Da vi moréita je prau sdéllat, ja zhion uan je spiegát, ànzi uzhéra si uan ushè spiegàl te pèrvi pont od Spúveda, ki to je spomágn od sveh hríhu, anù si uan rékal, da tu esaminát suo cussínzio se ma met to nèi vínzho skarb sa se prau pomíslit sue hríhe.

234 Nazò coshè se hre indavánt, anù ja zhion uan spiegát te se-
hónd pont od spúveda, ki to je dolór zhes suè hríhe. Anù zhion
uan rezhít, koi to je dolór zhes suè hríhe, anu káku an je potrí-
ban, anu koi sa dne qualitádi ma met, sa bet dan právi dolór.

Dolór
zhes
suè
hríhe.

235 Dolór zhes sue hríhe, to príde rezhít, koi zhlovéku to sa rad displashà, sa uójo ki skuóse svè hríhe je offíndinal Bóha.

236 Sa sdéllat dno právo Spúved je telíku potríban dolór zhes suè hríhe, da bres ifsohá Spúved ni urídna nikár. Esamináita pur uásho cufsínzio, spovédeita pur ussé zhístu uáfhe hríhe, déleita pur pelitínzho; koi vi nimata dolórja zhes uáshe hríhe, koi to uan ne dis pleshá, ki sta offíndinali Bóha; Buh méi uan ne pardónáua uáshih hríhu. Anù ifsò je telíku rífsan, da pa Buh ne móre uas dis pensát od ifsohá, sa uójo, ki un bres konzà svet rúdi odeá hrih, anù rúdi odeá pa hrísnika dárdu itadéi, ki hrísnik se ne

237 pentí zhes sve hríhe. Anzi itadéi, ki zhlovék ne móre romonét, aliboi ki ne móre nalést Spuvedníka, aliboi ki níma timpa sa ha trófit, anù ki je tu perícule od smárta, itadéi bres nikár esaminát sue cufsínzie, bres nikár se spuvédát, bres nine pelitínzhe mòre dosézh odpúszhagne od sveh hríhu mákoi skuóse dan právi dolór zhes gne; ma bres ifsohá zhlovék ne móre méi bét afsólvan, nè od Spovedníka na ifsén svítu, né od Bóha ta na tin drúhin.

238 Sa bet dan právi dolór, un ma met stíri qualitádi; 1. sárzhni, zhesnatúrni, te nei vínzhi, zhes ussé hríhe.

239 1. Sárzhni dolór zhes svè hríhe to je, koi zhlovéku tu sárzi displashà, ki je offíndinal Bóha. Dolór zhes suè hríhe ma bet dan itàki, sa uójo, ki kóran od ufsákíha hríha je tu sárzu. Sárze je to néi pèrve, ki sapustí Bóha, anù se compleshà tu hrísse, sa ifsó tedéi sárze ma bet to nèi pèrve, ki ma tárpet dolór anù displashè

zhes sve hríhe; sárze ma bet to nòi párve sa se obrátit prúzhi Bóhu. Tákoj ki náshi hríjsi majó kóran tu sárzu, itáku istés pa 240 náshe pobúishagne ma met sazhétak tu sárzu. Skuóse dan itáku dolór se preobrátí náshe sárze itáku, da zhe prit mi somó amáli hrih, anù te hrísne rézhi; ignán odeámo hrih anu te hrísne rézhi; anù zhi prit somò slomfli to svéto Bóshjo lezh, ignan jo amámo. Skuóse se urátí Bóhu itá huálost, ki somò mu uséli 241 skuóse hríhe; anù sa ito Buh nan je pardonáua. Sa met dan táki dolór zhes své hríhe, to ni rad recitát mákoj s' bóchio att od contriziúna, tákoj ki dflajo muzh gneh, ki gnih sárze je delézh od Bóha: «cor autem eorum longe est a me».

2. Dolor zhes suè hríhe je zhesnatúrni, itadéi ki mi odeámo 242 hrih, sa uójo teh skod, ki nan parnásha ta na tin drúhin svéto.

Ti ki se pentí zhes sue hríhe, sa uójo ki skuóse gne je subil 243 onór, bohatío aliboí sdraujost, sa uójo ki je spádal tu shpot, tu préhálnagne, to tóshnost, tu bóshstvo, tu stánte, iti se penti sa skóde ifsohá svéta. Ma ifsí to ni dan právi dolór zhes své hríhe, 244 sa uójo ki ne usíra od Bóshje dobrúte, anù caritát, anù pobúifhagne od nahá tákiha zhlovéka ne dotakné [dohaja tah] Bóhu*). Sa uójo ifsohá je bil sauárshen dolór krája Saúla, ki se je pentél zhef sue hríhe sa ne fúbit krajúske: je bil sauárshen dolór krája Antíocho, ki fe je pentél zhes sve hríhe sa se vibránit od malattíe, ki Buh mu je bil dal.

Ti ki se pentì zhes sué hríhe, sa uójo ki skuóse gne je sú- 245 bil Paravís, anù sameretál Peklò, anù ki je súbil grázhio Bóshjo, anu Bóshjo dobrúto, iti se pentì sa skóde tahá drúsiha svéta. Ifsí to je dan právi dolór, sa uójo ki usíra od Bóshje dobrúte, anú od Bóshje caritádi, anú pobúishagne od nahá tákiha zhlovéka dotakné [dohaja tah] Bóhu*). Koi zhlovék se pentì zhes suè 246 hríhe, sa uójo ki skuóse gne je sameretál Pekló, mu displashá, ki ne bo móhal ha mei vazh amàt, zhe un príde nútar u Peklò.

*) *dohaja tah* übergeschrieben über *dotakné*, wobei das früher geschriebene *Bóha* ins *Bóhu* mittelst änderung des letzten buchstabens *a* in *u* umgemacht wurde.

Koi zhlovék se pentí zhes sué hríhe, sa uójo ki skuose gne je sú-
bil Paravis, mu displashà, ki ne bo móhal meí ha amát, koi un ne
247 ulíse tu Paravis. Koi po íféi póti se pentí hríshnik, gnehà dolór,
gnehà displashè usíra od tahá práviha sazhétka, usíra od Bófhje
dobrúte, od Bóshje caritádi; to je coshè dan právi dolór, ki se
klízhe te zhesnatúrni dolór.

248 Ti ki se pentí zhes sue hríhe, sa uójo ki skuose gne je offín-
dinal Bóha, ki je tu sebè istès bres konzà dóber, urídan di bet
amán ta na ussáko rezhìò, pa iti se pentí sa skóde tahà drúsiha
svéta. Ifsì to szhiè búishi dolór, ànzi to je te nèi búishi dolòr,
249 zhes suè hríhe. Ti ki skuose dan tàki dolór se pentijo zhes sue
hríhe, telíku Bohu pleshájo, da Buh jin odpustj gnih hrihe ushè
prit annikói pridejo ta na te svéti Tribunál od Spúveda, anu pa
bres Spúveda, zhe ni ba ne mohlí se spovédat.

250 3. Dolór alibói displasè zhes suè hríhe je te néi vínzhi, koi
se odeá hrih bojé, annikói ussé te drúhe skóde. Zhe to ni dan
251 tàki dolór, an ni urídan níkár. Anù rasùn je ífsà. Hrih je ta nei
vínzha íkóda, ki móre bet, ànzi to je dna skóda anù dna húdost
bres konzà velíka, sa uójo ki nas sdélla urídne Peklà, ki je dan
chiashtë bres konzà velík; nan ufíme (*ci priva**) Paravis, ki je
dan lun bres konzà velik; offindina Bóha, ki je dna bobrúta bres
konzà velíka: sa ífsò, bay to mohlò bet, to ba bílu prau odeát
hrih síf dnin úmon bres konzà velíkin; anù koi telíku mì ne mò-
remo; nash dolòr anù displashè zhes nashè hríhe ma bet te nó
vínzhi, ki se móre met, ma bet telíku velék, da un ma premáhat
ufsè zhístu te drúhe dolórje.

252 4. Mamò se pentèt zhes ussé zhístu náshe te smártne hríhe.
Anú rafsún je ífsà. Koi mì se ne pentímo zhes náshe hríhe, Buh
nan ne pardonáua; anù koi mì se ne pentímo zhes ufsè, Buh nan
ne pardonáua nínoha, sa uójo, ki un ne pardonáua dnohá bres
253 tahá drúsiha. Anzi ti ki hre na spúved zhénzha se pentét zhef
ussè suè hríhe te smártne, gnehà Spúved nì urídna níkár, anù an

*) Die italienische glosse «*ci priva*» zugesetzt am rande des manuskripts.

sdélla dan Sacrilégio. Dolór coshè ma bet zhes ufsè zhístu hríhe; anù zhe vi zhèta, da Buh uan pardonéi pa te mále, matà se pentét pa zhes te mále hríhe.

Sa met dan právi dolór zhef sue hríhe, tákoi ki ignán je ris- 254
píssan, mamò se raccomandát prit Bóhu, anù ha sárzhno prosét,
da un nan ji concédinai skuóse mérite Iéfusa Chrístusa, anù
míslit te svéte veritádi od Féde. Anu itadéi 1. mamó se pomíslit 255
to Bóshjo justízio, anu hùdost od hríha, ki nas sdélla urídne Pe-
klà. 2. Mamò se pomíslit, da skuóse hrih somò súbili Bóshjo do-
brúto, anu to Nebésko vesélost. 3. Mamò se pomíslit, da skuóse
hrih somò offindinali náshiha Redentórja, ki je umár sa nas, anù
náshi hríhi so bíli háusha od gneha sméрти. 4. Mamò se pomíslit, 256
da skuóse náshe hríhe somò offindinali náshiha Creatórja, náshiha
Bóha, ki je dna dobrúta urídna di bet amàna ta na ussàko rezhìò,
anù slúshena: anù sa ufsè ifsè háushe odeáimo náshe hríhe bojé,
annikói ussè zhíste te drúhe hùdosti.

XI.

Od Sacraminta od Pelitínzhe.

257

U Nedéjo ja si uan spiegel te sehónd pont od Spúveda, ki to Na
je dolór zhes své hríhe; anù si uan rékal, da sa dosézh odpúszha- 20.
gne svih hríhu, dolór zhes gne je telíku potríban, da bres ifsohá Sesela-
ussè to drúhe to ni urídno nikár. Si uan pokásal, da sa bet dan dórja
právi dolór, an ma met stíri qualitádi: 1. Ma bet dan sárzhni 1845.
dolór. 2. Ma bet dolór sa skóde, ki hrih parnásha ta na tin drú-
hin svítu. 3. Ma bet dolór te nei vínzhi. 4. Ma bet dolór zhes 258
ufsè te sdéllane hríhe. Ufsé issò je bílu rezhenò u Nedéjo.

Nazó ja man uan rispífsat te trétni pont od Spúveda, ki to 259
je proponimént; anù ja zhion uan pokasát, koi to je proponimént, Propo-
kelíku potríban an je; anù koi sa dne qualitádi alibói segnále ma ni-
met sa bet dan právi proponimént. di ne
hríssit

Proponimént je dna stanovítna alibói ferm voluntát di méi 260

vazh ne offindinat Bóha; dna stanovítna alibói ferm voluntát di ráifhi ufsè prenestét, di ráifhi ufsè súbit, anù pa umrít ráifhi, annikoi spet Bòha offindinat.

261 Issì proponimént je telíku potríban, da bres ifsohá Spúved ni urídna nikár, anù Buh ne pardonáua nikómor. Anù polédeita rafún je ífsá. Ti ki níma dne stanovítne anù ferm voluntádi di se uáruat od hríha, iti ne odeà hríha, koi ne odeá hríha, un níma dnohá práviha dolórja zhes suè hríhe; koi níma práviha dolórja zhes suè hríhe, gnehà Spúved ni urídna nikár, anu pa Buh mu
262 ne pardonáua. Sa dosézh coshè odpúszhagne, hríshnik ma telíku odeát ufsè hríhe, anù ufsè te hríshne rézhi, da un ma sapústit, sbrífsat, anù saurézh ne mákoi ité hríhe, ki un je sdéllal, ma un ma se uáruat anù ubífhát delézh pa od itéh hríhu, ki ba móhal
263 sdéllat dópo. Un ma ne mákoi se pentét zhes te sdéllane hríhe, ma un ma pa propóninat di ne hrífsit vazh: to ma mu displashát ne mákoi, ki je offindinal Bóha, ma un ma met pa dno ferm voluntát di ha ne offindinat vazh. To zhe ne mákoi dolór zhes suè hríhe, ma pa proponimént.

264 Bay dan zhlovék parshál uan ponísno prosét pardún sa besíde húde, ki un uan je rékal, sa skóde, ki uan je sdéllal, ja crédinan, da vi ba mu pardonáli, koi un uan prométtina, di ne díllat vazh
265 itáku. Ma bay ifsohá un ne tel uan obezhiát, to príde rezhít, bay un mel voluntát, di uas offindinat szhié; itadéi vi mu ba ne pardonáli, sa uójo, ki ni urídan odpúszhagna iti, ki ne mára nikár od pobúishagna.

266 Itáku istés to je pa ta par Bóhu. Dan hríshnik, ki se pentí zhes suè fálle, móre dosézh od Bóha odpúszhagne gió, koi propónina di ne hrífsit vazh, koi un ma dno ferm voluntát di se uáruat od ufséh teh hríshnih rezhj. Ma kói un ne obézhia ifsohá, to príde rezhít, koi un ma szhelè voluntát di spet offindinat Bóha, itadéi Buh mu ne pardonáua, sa uójo ki ni urídan odpúszhagna
267 ití, ki ne mára nikár od pobúishagna. Sa obdárshat coshé pardún suéh fállu skuóse dno právo Spúved, hríshnik ma ne mákoi se pentét anù objócat hríhe, ki je sdéllal, ma un ma pa propóninat

di se uáruat od itéh, ki ni sdéllal: un ma met ne mákoi dolór anù tóshnoft, ki je offíndinal Bóha, ma un ma pa sdéllat proponimént di ha ne offíndinat vazh.

Sa bet dan právi proponimént, un ma met dvi qualitádi; proponimént ma bet zhes ussé hrihe mortál, proponimént ma bet stanovítan. 268

Proponimént ma bet zhes ufsé hrihe mortál, to príde rezhít, zhlovék ma obezhiát di se uáruat od usseh hrihu mortál, sa uójo ki skuóse ufsáki hrih mortál se offíndina Bóshja velíkost, skuóse ufsáki hrih mortál se subj grázhia Bóshja, anú ta Nebéska veselost; skuóse ussáki hrih mortál se móre spast nútár u Pekló. Zhlovék ma obezhiát di se uáruat ne mákoi od ufséh hrihu mortál, ma un ma obezhiát di se uáruat od hriha tu ufsákin méstu, anú tu ufsákin tímpu, sa uójo ki Buh je hospodén od ufséh méstu, anù od ufséh tímpu, anù un je urídan bet amán anù huálen tu ufsákin méste, anù tu ufsákin tímpu; anú tú nínin méste, anú tu nínin tímpu to ni ležit méi ha offíndinat. 269 270

Sa bet dan právi proponimént, ma bet ne mákoi zhes ufsé hrihe, ma un ma bet pa stanovítan. To príde rezhít, zhlovék ma obezhiát di ussé sapústit, di ufsè prenestét, anù pa umrít ráifhi, annikói spet offíndinat Bóha. Koi to je itáku, un ma telíku se uáruat od hriha, da un ma sapústit ufsáke siórte uadágne, ufsáke siórte bohatie, ussáke siórte lúshte, ufsáke siórte veselosti ráifhi, annikói offíndinat Bóha. Un ma telíku se uáruat od hriha, da un ma tárpet ráifhi te néi vínzhe skóde, ma prenestét te nei vínzhe fadíe anù stánte, te nòi vínzhe mártre anú tormínte, auù pa umrít ráifsi, annikói offíndinat Bóha. Kói to je itáku, to ni rad rezhít mákoi s' bóchio, ma pa s' sárzan se ma rezhít ífsè besíde: «ja propóninan fermaméntri di se smendát anù pobúifhat, gió, múi Buh, ja ba tel ráifhi umrít, annikói uas offíndinat». Gió s' sárzan se ma obezhiát ífsó, sa uójo ki sárze od zhlovéka, anú volontát ma bet rúdi preparána sa ufsè prenestét, anù pa umrít ráifsi, annikói offíndinat Bóha. 271 272 273 274 275

Sa uójo ífsohá zhlovék ma obezhiát di se uáruat ne mákoi od 276

hríha, ma pa od teh hríshnih rezhj, pa od teh hrífhnih occasiúnu, anù od ufsiha itohá, ki mòre sapejät nútar u hrih: to príde rezhít, te slábe companie, hodét a spas tu nozhé, igrágne, plésagne, ostarie, piánost.

277 Ma obezhiát di sapústit te slábe nauáde, to príde rezhít, hudklizagne, maladiuagne, láhe, zhuráuagne, marmorjágne, piánost, te húde beside. Sa sapústit ifsè táke slábe nauáde, to zhié dna velíka skarb, to zhie muzh prosét Bóha, to zhe hodét hóstu zhas na spúved, se ma ponísno accettát te uzhíla, anù dólsnosti, ki Spovednik hríshniku dáje anù sadenúje.

278 Sa sdéllat dan táki proponimént, ki nazó si uan rispísal, móre muzh pomáhat spomágn od ifséh veretádi. Spomanítase, da skuóse hrih se sameretá to Pekléske pohubiégne; skuóse hrih se subj grázhia Bóshja anù ta Nebéska vesélost, skuóse hrih se da displashè náshimu Redentórju, ki je prólil gnehà svéto kri sanas, ki je umàr sa nas; skuóse hrih se da displashè náshimu Creatórju, ki je urídan di bet amàn anù huálen ta na ufsáko rezhìo.

279 Ta na ifsé veretádi se ma se spomanót, anù Bòhu obezhiát, di se uáruat od hríha, anù di umrít ráifhi, annikói ha offíndinat. Ifsi proponimént je potríba sdéllat ne mákoi itadéi ki se hre na Spuved, ma pa drúsih zhaľ, ánzi ufsáki din, s' vézhera alibói zheľ din, anù néi bojé itadéi, ki zhlovék je dráshen, sa ne spast nútar u hrih.

XII.

280

Od Sacraminta od Pelitínzhe.

Sa dosézh odpúszhagne sveh hríhu skuóse Sacramént od Pelitínzhe, to zhie pet rezhì, ki to so ti pet púntou od spúveda. Od ifséh pet púntou ja si spiegál ushè tri, anù itèn, ki so me poslúshali, si pokásal, káku hríshnik ma esaminát suo cushínzio, káku ma obdárshat dan ver dolór zhes sué hríhe, anù káku ma sdéllat

Na
27.
Sesela-
dórja.
1845.

dan ferm proponiment di ne offindinat vazh Bóha. Ussè ifsò je bílu ushè rezhenò.

Ignán ja man uan rispífsat te stértgni pont, ki to je Spúved, 281
anù nazò ja zhion uan pokásat, koi to je Spúved, od kohá anù Spúved
kadá na je méla sazhétak, anù káku ma sdéllat hríshnik sa spo- od
védat clar sue hríhe Confefsórju. sveh
hríhu

Spúved je dna óperta declaraziún alibói spiegaziún sueh 282
fállu dnomò spovedníku sa obdárshat od gnehà odpúszhagne, to
príde rezhít, to svéto afsoluziún anu pelitínzho.

Dópo ki Iésus Christus je bil ot sméрти ustál, dno vézher se 283
je pokásal vídeozh gnehá Apóstolen, ki so bíli ukóp, anù an je
séhnol ta na gne rezhózh: «Accipite Spiritum Sanctum, quorum
remiseritis peccata, remittuntur eis, et quorum retinueritis, re-
tenta sunt». Riceváíta svétaha Dúha, itén ki vi odpustita hríhe,
bójo od púszheni, anù itén ki vi je sadershite, bójo sadárshani.
Skuóse ifsò Apóstolen anu ufsén Spovedníkan je dal potestát di 284
odpústit alibói sadárshat hríhe. Ma Spovedníkovi ne mórejo od-
pústit aliboi sadárshat hríhu, zhe ni ih ne snájo, anù snat jih ne
mórejo, zhe hríshnikovi jin je ne spovío; sa ifsò tedéi je potríba
spovédat suè hríhe. Koi coshè Iésus Christus je dal potestát Spo- 285
vedníkan di odpústit alibói sadárshat hríhe, skuóse itó je instituèl
anù kuásal pa Spúved, sa vójo ki mákoi skuóse Spúved mórejo
odpústit alibói sadárshat hríhe.

Spúved je telíku potríbna, da iti ki po kárstu je skuófe hrih 286
mortál offíndinal Bóha, ítí bres sdéllat aliboi usái desiderát sue
spúvedi ne móre dosézh sdráujosti od suè dushíze. Anù tákoi ki
svéti Karst sa salvát suo dushízo je potríban itén, ki ni ni so
bíli szhie kárszheni, itáku istés Spúved je potríbna itén, ki po
kárstu so skuóse hrih mortál offíndinali Bóha.

Spúved ma met stíri qualitádi; na ma bet sémpliz, rífsan, po- 287
nísna, anù zéla.

Spúved ma bet sémpliz *preprost**), to príde rezhít, se ma 288

*) Die glosse *preprost* ubergeschrieben über dem worte *sempliz*.

spovédát mákoi itò, ki je hrìh, alibói itò, ki se darshj sa hrìh, anù se ma nahát te prásne anù inútil rézhì, ki nímajò níkár sháfti od Spúveda.

289 Spúved ma bet rísan, to príde rezhít, se ma spovédát hrìhe tákoi ni so, bres níkár skrúat, bres níkár pokrúat, bres níkár rezhít ne vazh ne magnì.

290 Spúved ma bet ponísna, to príde rezhít, hrìshnik ma se presentát ta pred Spovedníka, takoi ta pred Iésusa Chrístusa, saj' uójo ki Spovedník stojí itò na méstu Iésusa Chrístusa; anù Iésus Chrístus je itì, ki skuóse spovedníka besíde odpuszhiúje alibói sadershúje hrìhe. Sa uójo ísohá hrìshnik je dólsan se presentát ta na Tribunál od pelítinzhe telíku ponífan, da gnehà ponísnost se ma nahát vídet tu gnehà oblezhílu, tu gnehà vísti, tu gnehà besídah, anù tu ussèh gnehà fátteh, tákoi ki ponífan je bil itè publican tu uagnélise, ki vídeozh velíkost od sveh hrìhu, je stal tu nin ciantúne od témplina sis parhnóto hláuo, anù telíku tósan, da un ni smel usdíhnot sveh ozhú prúzhi Nébe.

292 Koi to je itáku, itadéi ki se príde na spúved, níma hrìshnik se naréjat braf anù supérb; níma prit síf oflóranin uánton, sis róshanin klabúkan, tákoi ki parhájajo dni cert, ki ni ni so níkár tósni zhes svè hrìhe.

293 Itadéi ki hrìshnik se spovedúa, an níma skusáuat sveh hrìhu, anù incolpáuat teh drúseh judj, tákoi dílajo dni cert, ki na méstu spovédát sue fálle, spovedúajo hrìhe teh drúseh judj. Adám kói je sloméel Bóshji Sapúved, je dal háusho svì shenì Evi, ki ha je sapejála nútár u hrìh; anù Eva je dála háusho Sarpíntu, ki jo je dráshil. Istéf pa ignàn hrìshnikovi, koi ni se spovedúajo, ni incolpáujajo te drùhe júdi. Muñh incolpáua shenó, sená músha; Ozhià anù máti incolpáuata suè otroké, anù otrozè incolpáujajo ozhiò anù máter. Itáku dan tehà drúsiha incolpáujajo, na méstu incolpát sebè istéf: anù na mèstu spovédát suè hrìhe, ni spovedúajo hrìhe teh drúsih judj.

295 Itadéi ki hrìshnik se spovedúje, an níma Spovedníku právit teh dobríh del, alibói upamát itohà, ki hrìshnik ni sdéllal, tákoi

dflajo dni cert, ki na mèstu spovédat clar sue hríhe, ni se huálijo rezhózh, da ni ni so ukrádlí nikár, da ni ni so ubíli nikógor. Ifsì so dna podóba od Farisèa tu uagnélise, ki na mèstu se spo- 296 védat, je huáлил sebè istéf rezhózh, da un ni tákoi ti drúhi hríshnikovi. Da uásha spúved ne diventái práсна, tákoi spúved od Farisèa, spovédaita ponífnò ufsè zhístu uáshe fálle, brès nikár skusáuat, bres nikár pokrúuat, bres nikógor incolpáuat, bres níkár huáлит sebè istés.

Spúved ma bet zéla, to príde rezhít, hríshnik ma spovédat 297 ufsè zhístu suè hríhe, ki je sdéllal od te sádgne práve gnehá spúvedi se. Sa sdéllat dno táku spúved, to pomáha muzh se spovedúat horé po teh défsat Sapúvedu. Ma tákoi ki dni cert se spovedúajo, to ni rad. Matà védet, da ufsáki Sapúved se móre slo- 298 mét skuóse penfírje, alibòì skuóse besíde, alibóì skuóse fátte. Koi hríshnik se spovedúa hórè po teh défsat sapúvedu, ta na ussáki sapúved po sebè an je dólsan rezhít, zhe un ba bíl ji sloméì skuóse penfírje, alibóì skuóse besíde, alibóì skuóse fátte.

Sa sdéllat dno zélo Spúved, hríshnik ma rezhít pa nùmer od 299 hríhu, to príde rezhít, an je dólsan spovédat kelíku anù kelíku zhas an je spádal tu itè anù tu itè hríh; kelíku anù kelíku zhas an je mel itè anù itè slàbi penfír; kelíku anù kelíku zhas an je rékal itè anù itè slàbe besíde; kelíku anù kelíku zhas an je sdéllal itè anu ité kríve fátte. To je potríba se spovédat itáku, sa uójo ki ígnazhe spovedník ne móre ráuno judicát hríshnika.

Sa sdéllat dno zélo spúved hríshnik je dólsan rezhít, kelíku 300 tímpa je stal dílajozh itè alibòì itè hríh: to príde rezhít, ti ki je huduklízal, alibóì se piánil, a. t. d. to ni rad se spovédat, da un je huduklízal, se piánil, a. t. d. ma un ma rezhít, kelíku tímpa je durálu gnehá huduklízagne, gnehà piánost a. t. d. sa uójo ki vazh tímpa ki se stojì dílajozh hríh, vínzhí displasè se dáje Bòhu, anu ifsò ma védet spovedník, sa judicát ráuno.

Sa sdéllat dno zélo spúved, hríshnik je dólsan se spovédat, tu 301 kírin méstu, anù tu kírin tímpu an je offíndinal Bóha. To príde rezhít, ti ki se je upiánil, to ni rad se spovédat, da un je bíl

pian, ma un je dolsan rezhít, kíríha tímpa an je bíl pian; zhe to je bílu tu Fiéste, to je vínzhi hrih, zhe to je bílu te drùhe dní, to je dan mífsi: mai to ni lézit offíndinat Bòha, ma tu Fiéste szhe magní, sa uójo ki Fiésta je destinána sa huálit Bòha, anu ne sa
302 ha offíndinat. Ti ki je mel te slábe penfírje, je dòlsan rezhít, zhe to je bílu tu Zirkvè, aliboi índè; zhe to je bílu tu zikvè, to je dan vínzhi hrih, sa uojo ki Zírku je destinána sa huálit Bòha, anù ne sa ha offíndinat. Itàku je potríba se spovédát, sa uójo ki ígnazhe Spuvedník ne mòre ráuno judicàt hríshnika.

303 Sa sdèllat dno zèlo spúved, hríshnik je dòlsan rezhít, zhe un je sapejál po kírí póti dnohá drúsiha nùtar u hrih; zhe to je itàku, to ni rad rezhít, da un je offíndinàl Bòha skuòse itè anù itè hrih, ma un je dòlsan rezhít pa, da un je sapejál te drùhe nùtar u hrih.

304 Sa sdèllát dno zèlo spúved, hríshnik je dòlsan spovédát pa te slábe sue nauáde, zhe un je ma, to príde rezhít, maladíuagne, huduklízagne, piánost a. t. d. sa da spovedník mu dáí medéfine anu uzhílo sa morèt sapústít itè tàke nauáde.

XIII.

305 Od Sacraminta od Pelitínzhe.

Dópo ki hríshnik je práu esaminál suo cufsínzio, anu ki je se preparál skuòse dan právi dolór zhes svè hríhe, anù skuòse dan ferm proponimént di ne hrífsít vazh, itadéi un móre se presentát ta pred spovedníka sa spovédát své hríhe.

306 Koi un pride itò, ma sdèllat cont, da se trofúje ta pred Iésusan Christusan, sa uójo ki spovedník stojí itò na méstu Iésusa Christusa, anù Iésus Christus je iti, ki skuòse spovedníka besíde judicá hríshnike.

Na
3.
Avósh-
ta
1845.

Da un moréi prau se sadárshat, kar un stojí ta na tin svétin 307 Spú-
Tribunále od Pelitínzhé, ja zhion nazò naužhit, koi un ma sdél-
lat itò prit annikoi sázhne spovédat sué hrihe; tu spovédat sué
hrihe, anù nápret dópo ki rivà spovédat sue hrihe. Naisat, ja
zhion romonét od sabiúagna anù od sadarshúagna hrihu. ved
od
sveh
hrihu

Koi hríshnik klékne ta pred Spovedníka, neiprít un ma se 308
shéhnat, to pride rezhít, ma sdéllat segnàl od svéteha krísha.
Dópo ma rezhít Confiteor dardu mea culpa, zhe un umj; zhe un
ne umj, móre rezhít ifsè alibói ifsé táke beside «Ja se spovedújen
Bóhu omnipotént, Svéti Marii Vérgini, ufsèn tin Svétin, anù uan,
Ozhià Spirituál, ki ja si offindinal Bòha skuóse penfirje, skuóse
beside, anù skuóse fátte. Dópo ki rékal itáku, bres se nahát bá- 309
rat, ma rezhít, kadà je bil na spúved te sádgni bot; ma rezhít,
zhe an je sdéllal alibói ne pelitínzho, ki Spovedník mu je bil sa-
denól ta par tei sadgne spúvedi.

Dopo ki je rékal ufse ifsò, ma sazhèt spovédat sue hrihe. Anù 310
ma rezhít horè suè hrihe franch anù clar, to pride rezhít, ma spo-
védat mákoi itó, ki je hrih, anù ki darshj sa hrih, anù nahát te
prásne anù inútil beside. Ma spovédat suè hrihe tákoi ni so, to 311
pride rezhít, bres nikár skríuat, bres nikár pokríuat, bres nikár
smudáuat, bres nikár rezhít, ne vazh ne magnì. Ma spovédat po- 312
nìshno sue fálle, to pride rezhít, itadéi níma hlédat ta anù se,
nima viáuut rokù, tai ti ki predichiá, níma obadát drúfih rezhj;
mà skárbno, attènt, devót anù tóshno ma rezhít horè suè fálle,
bres nikár se skusáuat, bres nikógor incolpáuat, bres nikár
huálit sebè istés: itáku da gnehà ponífnost ma se nahát vídet tu
gnehà besídah, tu gnehà vísti, tu gnehà portamíntu. Ma spové- 313
dat ne mákoi ufse zhístu suè hrihe mortàl, ma pa númer od ufsá-
kiha hriha po sebé; ma spovédat ne mákoi te hríshne fátte, ma
pa te hríshne beside, anù te hríshne penfirje, ki un je mel. Anù
ma rezhít, anú lépu declarát, da kadà, kie, anù káku je spádal
tu itè anù itè hrih.

Itadéi, ki un je rivál rezhít horè sue fálle, un móre saprít 314
gnèhá Spúved skuóse ifsé alibói ifse táke beside «Sa ufse ifsè

hrihe, ki ja si spovédal, anù pa sa ufsè te drùhe, ki ja ne móren se spomanòt, síf ufsín min sárzon ja prósin Bóhu pardún, anù
315 uan, Ozhià Spirituál, to svéto pelitínzho anù afsoluziún. Tadéi ma attént anù skárbno poslúshat correziúne anù uzhílo, ki mu da spovedník; ma accettàt od gnehà to svéto pelitínzho, ma obezhiàt di jo sdéllat, anù intánt ki spovedník mu da to svéto assoluziún,
316 hríshník ma rezhít dolór od contriziúna. Dópo ki je riváno ufsè ifsò, hríshník hre u kráy, anù itadéi ma sahuálit Bòha, ki mu je dal grázho di se spovédal, ma sdéllat pelitínzho, tákoi mu je bílu kuáfano, anù ma dárshat na mentz correziúne, anù uzhílo od spovedníka sa se smendát anù pobúishat.

317 Ti ki sábi rezhít dan hríh mortál ta na spúvedi, zhe an sdílla dno práuo spúved?

318 Zhe to succédina, dópo ki un je dólho tímpa, anù s' veliko skárbnostjo, anu prau esaminál suò cufsínzio, gnehà Spúved je práua, sa uójo ki un je sdéllal ufsé itò, ki un je móhal, sa se spomanót.

319 Ma zhe un je sábil kíri hrih mortál, sa uójo ki ni prau se pomíslil svéh hrihu, sa uójo ki ni mel níne atenziúni, níne skárbnosti tu esaminát suo cufsínzio, gnehà Spúved ni práua, sauójo ki ni sdéllal ufsíha itohá, ki moréfe sa se pomíslit sué hrihe.

320 Zhe hríshník se spománe dópo na te posábieni hrih, koi ma sdéllat itadéi?

321 Zhe un se spománe prit annikói se je communiál, un ma nápret spet se spovédal, anù dopo se communiát. Ma zhe se spománe makói dópo, ki se je ufhè communiál, ité hrih ma spovédal itadéi, ki te pérví bot póide na spuved.

322 Koi se ma míslit od itohá, ki a póshta ta na spúvede darshj násét dan hrih mortál?

323 Ti ki na spúvedi a póshta sadarshi dan hrih mortál, ití slómi to Bóshjo lezh, ki kuasúje, da se ma spovédal ufsé itó, ki se vi, ití slashe ta na Tribunále od veretádi, ití spéshta, disprezzà anù sauárshe Sacramént od Pelitínzhe, anù sdélla dno Spúved, ki se klízhe Sacrilégio: anù zhe dópo se communià, sdélla den drúhi

Sacrilégio szhie húiſsi, sa uójo ushíua te svéti Sacramént indegnaméntri.

Da to ne succédinei itáku, hríshnik ma spovédát ufsè zhístu 324 suè hrihe mortál, ki vi, bres puszhiúat nínoha náset. Koi to ni itáku, ufsé to je di band. Post, mósina, próshagne, anù ufsè te drúhe dobré ópere ne pomáhajo níkár dárdu itadéi, ki hríshnik skuóse spúved ne sbrífhe usséh zhístu sveh hríhu itéh, ki vi, anù dárdu itadéi, ki hríshnik ne spoví ufséh zhístu sveh hríhu mortál ka vi, ne móre se tróstat sdráujosti od suè dushíze.

Anù od spovédát ufsè zhístu svè hrihe mortál, nína rízh ne 325 móre ha dispensát, nína scúsa ne móre ha venestét. Vergógna ne móre ha venestét, sa uójo ki iti, ka ni mel vergógne di offín-dinat Bóha, níma met vergógne pa koi se trattà di spovédát sue fálle.

Strah ne móre ha venestét, sa uójo ki Spovedník ufsè to ka 326 díla, abbenkè an cólne, anù corrézina, ufsé díla sa avvantázh anù sdráujost hríshnika: anù Spovedník je ne mákoi sodník, ki sódi, kólne, anù corrézina, ma je pa uzheník, ki dáje to práve uzhílo, anù káshe to právo pot, da hríshnik moréi se smendát anù pobúishat.

Pa védegne od Spovednika ne móre ha venestèt, sa uójo ki 327 Spovedník ki poslúsha hrihe, ne móre právit níkómor; anù íſsi prepúved mu je telíku partísgnenu dan, da un ne smj po níni póti, po nínin kráju, tu nínin tímpu, tu nínin méstu, nè skuóse besíde, nè skuóse fátte právit alibói riskrít hríhu, ki je zhol ta na Tribunále od Pelitínzhe; ánze sis ufsákin, anù poufód, anù rúdi un ma se sadárshat, tákoi un ba ne védel níkár. Sa uójo íſsohá 328 Spovedník ma ráifi tárpét ufsé skóde, ma sapústit ufsè zhíftu avvantázhe, anù un ma pa umrít, tákoi Svéti Zuan Nepomucén, raifi annikoi povédát alibói reskrít hrihe, ki je zhol skuóse Spúved: koi un ih ne sna po níni drúhi póti. Zhe hrih je públik, aliboi zhe Spovedník ha sna po kàki drúhi póti, itadéi to je dna drúha rizh.

Koi to je itáku, hríshnik tu spovédát sue hrihe níma met ní- 329

naha stráha, nínoha shpotà, sauójo ki skuóse spúved úfsè zhíftu gnehà hrífsji so telíku hlabokò podkópani, da po ífèj pòti ni ne mó-rejo mei bet reskríti, zhe po kákin drúhin kráju ní ne velísejo na luzh.

XIV.

380

Od Sacramínta od Pelitínzhe.

U Nedéjo ja si úzhil, káku hríshnik ma se sadérshat itadéi ki klezhj ta na Tribunále od Pelitínzhe spovedúaozh sué hríhe. Ja si rómonel od itohá hríshnika, ki sábi rezhít dan hrih mortál ta na Spúvedi, anú si pokásal, káku ma se sadérshat dópo ki se spománe na itè hríh. Ia si rómonel pa od itohá hríshnika, ki a póshta darshj náset dan hrih mortál, anú si rékal, da ífsohá ne smj méi sdéllat né sa uójo spotà, nè sa uójo stráha.

Na
10.
Avósh-
ta
1845.

331 Nazó neiprít ja man uan pokásat, koi ma sdéllat hríshnik dópo ki a pósta je dárshal náset dan hrih mortál ta na spúvedi. Tadéi uan zhion romonét od te svéte Assoluziúni, ki je konáz od Spúvedi.

332 Vi víta, da sa sdéllat dno zélo Spúved, hríshnik ma se spovédat úfsè zhíftu sve hríhe mortál ka vi: itáku da od ífsé dólsonosti né spot ne strah ne móre ha vibránit: anú zhe a pósta darshj náset dan sámi hrih mortál, sdélla dno Spúved, ki ni urídna níkár, dno Spúved, ki se klízhe Sacrilégio: sa uójo ki po ífèj pòti strapazzà anú sauarshúa dan Sacramént.

333 Ti ki se je itáku sapejál, dópo zhe un zhie sbrífsat itè Sacrilégio, anú prau smondaját suo cufsínzio skuóse dno právo spúved, ma sdéllat léte itáku.

334 1. Neiprít ma spovédat ité hrih mortál, ki a pósta je dárshal náset.

2. Ma rezhít, tu kelíku Spúvedah je dárshal náset itè hrih: 335
sa uójo ki ufsáka Spúved je Sacrilégio.

3. Ma ripétinat ufsè zhístu ifsè Spúvedi, itáku da ma spet 336
spovédát ufsè zhístu itè hrihe mortál, ki je spovédal tu ufseh
itéh Spúvedah.

4. Ma rezhít, zhe tu ifsén stágni je ricevál te svéti Sacra- 337
mént od Eucharistíe, anù kelíki zhař, anù zhe to je itáku suc-
cédinalu pa o Velikenózhi, sa uójo ki ufsáki bot je sdéllal dan
sacrilégio, anù itì ki se communiá indegnaméntri, ne sdélla dól-
snosti od Velikenozhne Comuniúni.

5. Ma spovédát, zhe je ricevál tu ifsén stágni pa drúhe Sa- 338
cramínte: sa uójo ki ussáki bot je sdéllal dan sacrilégio.

Od te svéte Assoluziúni.

336

Dopo ki hríshnik rivá spovédát sve hrihe, anù ki ricevá peli-
tínzho, itadéi Spovedník recitá po latínskin dno oraziún; ki se ^{od}
klízhe ta svéte assoluziún: anù to je dná sentínzia, ki Spovedník ^{te svéte}
recitá na íme od Iésusa Christusa sa odpústit hrihe itén, ki so ^{Assolu-}
preparáni anù urídni sa jo ricevát. Issà assoluziún je telíku im- 340
portánt, da bres gne spúved je práсна, anu sa ifsò, koi Spovedník
je ne da, zhlovèk ne móre se communiát.

Spovedník ni dólšan dat te svéte Assoluziúni ussákimu, ki se 341
je spovédal, ma mákoi itén, ki se crédina, da so urídni di jo ri-
cevát; to príde rezhít, itèn ki so se preparáli skuóse dan právi
spomágn od sveh hrihu, skuóse dan právi dólór zhes gne, skuóse
dan ferm proponimént di ne offíndinat Bóha, anù skuóse dno po-
nífno anù zélo spúved, anù skuóse ufsè te drúhe dóbře segnále
anú condiziúne, ki so potríbne sa urídno ricevát to istés svéto As-
soluziún.

Zhe mòre Spovedník hnat prozh hríshnika bres te svéte As- 342
soluziúni.

Gio ki an móre, sa uójo ki Spovedníkovi majò podestát ne 343
mákoí di odpushzíúat hrihe, ma pa jè sadershúat. Iésus Christus
je rékal Apostolen, anu skuóse Apóstole ufsén zhístu spovední-
kan: «Accipite Spiritum Sanctum, quorum remisertis peccata,

remittuntur eis, et quorum retinueritis, retenta sunt». Riceváita S. Dúha, itén ki vi odpustíta hríhe, bòjo odpúszheni, anú itén ki 344 vi je sadershíta, bòjo sadérshani». Skuóse ifsè besíde Iésus Chrístus je dal podestát Apóstolen anú ufsèn zhístu spovedníkan di odpústit hríhe, anú pa di je sadérshat: itáku da ussák Spovednik ma podestát di dat to svéto Assoluzián hrísniku, anu ma podestát pa di ha hnat prozh bres assoluziúna.

345 Anzi ne mákoi mòre, ma pa an mará kírì bot sdéllat itáku sa ne strapazzát Sacramínta. Anu itáku ma sdéllat sis itémi, ki crédina da ni ni so urídni di bet spovedani.

346 1. Anú to so iti ki ne umíjo oraziúni anu dottríne, to príde rezhít, ki ne umíjo teh dvìh mistérihu principál, Ozhie násha, Ave Marie, Crédo, teh sédan sacramíntou, teh délsat Comandamíntou Bóhovih, teh pet comandamíntu od svéte Zirkvè, teh pet púntou od spúveda, átte od Féde, od speránzhe od caritadi, anú od Contriziuni; ti ki ne umíjo nikar od Iésusa Christusa, ki tu ti podóbi od krúha anú od vína passè nàsho dúsho; ti ki ne umíjo ifséh rezhj, ni ni so urídni di met te svete Assoluziúni, anú ufsè ifsò majó prit se naúzhit, anú dópo prit na spued.

347 2. Ni ni so urídni di ricevát te svéte Assoluziúni pa itì, ki prídejo na spued, bres nikár prit se pomísliť sveh hríhu, itáku da koi ni kléknejo ta pred Spovedníka, ni ne víjo nikár rezhít, abbenké to je ufhé pul lèta, anú pa dno zèle létu, anú pa vazh, ki ni ni so se spovédali. Issí majó prit prau se pomísliť sve hríhe, anú dópo prit na spued.

348 3. Ni ni so urídni di met te svéte Assoluziúni pa itì, ki ne dájo nínoha segnála od dolórja anú od pentimínta; anú to so ití, ki skusáuajo, anú pokríuajo sve hríhe, incolpáuajo te drúhe júdi, 349 anú pa huálijo sebè istés. Hríshnik koi se spovedúje, níma skusáuat sveh fállu, ma ma jócat anú se pentèt zhes gne; níma takúat fállu teh drúsìh judj; ma ma spovédat makoi sve fálle: níme se huálit sa itó, ki ni sdéllal, ma ma spovédat itó, ki je follál.

350 4. Ni ni so urídni di met te svéte Assoluziúni itì ki nezhejo sis sárzan pardonát sven nemíghen; itì ki nezhejo urátit teh drú-

sih ròbo; itì ki nezhéjo saplátit skode, ki so sdéllali ten drúhen; iti ki nezhéjo urátit onórja anù huálosti itomó, ki so jo uséli skuóse huduprósagne, skuóse huduklízagne, skuóse venáshagne od fam, skuóse usdihúagne od hárdih ímanu, skuóse marmoraziúne. Ti ki po iféi póti offíndina sviha blísgneha, mu usíme onór; anù ³⁵¹ koi mu usíme onór, je dólsan mu ji urátit po itèn kráju ka móre. Ti ki nezhéjo sdéllat ifsohá, ni ni so urídni di met te svéte asso-luziúni.

5. Ni ni so uridni te svéte Assoluziúni pa itì, ki ne zhéjo sa- ³⁵² pústit teh slábih nauad, to príde rezhít, pianosti, hudaklízagne, slábó romonígne, anú te druhe hude rézhi.

6. Ni ni so uridni te svéte assoluziúni iti, ki ne zhéjo sapú- ³⁵³ stit teh slábih occasiúnu, to príde rezhít, contrabbánd, plésagne, slábe companie, anù druhe slábe rézhi.

Ussè zhístu ifsí táki ni ni so urídni di bet spovédani, dárdú ³⁵⁴ itadéi, ki ne dájo segnála od pobúifagna.

Anu sa uójo ifsohá Spovedník, ki shéje prozh bres assoluziúna ³⁵⁵ ifsé táke hríshnike, ni hut; ma áenzi je dóber, sa uójo ki díla sa gnih avvantázh, anú sa dosézh gníh pobúishagne íszhie ufsé siórte míttelne pa te téshke, tákoi dan právi mídih, ki sa osdravét dnohá bólniha dáje pa te hóriupe medesíne itadéi ki te dolz ne zovájo níkár.

Koi to je itáku, hríshnik, ki je vehnát bres assoluziúni, níma ³⁵⁶ sa itó se disperát, níma sapústit Spúvedi, ma áenzi ma se dárshat poníshan, ma se raccomandát Bóhu, ma se pentét anù jócat zhes sue hríhe, dárshat na mentz uzhílo, ki Spovedník mu da, ma se sadérshat tákoi un mu kuáshe, anù po iféj póti se sdéllat urídan di ricevát to svéto Assoluziún.

XV.

357

Od Sacramínta od Pelitínzhe.

Te sádgni bot ja si uan rómonel od te svéte assoluziúni, anu si uan rékal, koi to je ta svéta assoluziún: si uan rékal, kadà spovedník ma jo dat hríšniku, ki se spovedúje, anu kadà ma jo sadárshat. Nazò ja zhion uan rezhít, koi la dne dobrúte anù av-
358 vantázhe parnáfha ta svéta afsoluziún itomó, ki urídno jo ricevá: to príde rezhít, ja zhion uan rispísat te velíke dobrúte anù grázhie, ki zhlovék ricevá skuóse dno právo Spúved.

359 Koi zhlovék sdélla dno právo Spúved, skuóse ifsó mu prídejo odpúszhieni anù risbrífsani úfsí zhístu gnehá hrífji, itáku da gnehà dushíza, ki prit je bíla fras anù bálsana hríhou, skuóse
360 dno právo Spúved deventà mond, anù pleshájozh Bóhu. Anù ifsó to succédina fes itadéi, ki Spovedník ta na Tribunálu od Pelitínzhe dáje to svéto afsoluziún rezhózh: «Ego te absolvo a peccatis tuis in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen. To príde rezhít; Ia te odvesújen od úfséh zhístu tueh hríhou na íme od
361 Ozhié anù od Sínu anu od svéteha Dúha. Itáku to bódi. Ifsó podestát, ki je táku svéta anù mózhna, Spovedníkovi so riceváli od Iésusa Christusha, ki je rékal: «Quæcumque solveritis super terram, erunt soluta et in cælis». Ussè itò, ki vi odpustíta ta na sem-
362 jé, bo odpúszhienu pa tu Nébe. Skuóse dno právo Spúved itáku se smondajá násha dushíza od úfséh hríhu, da Buh istés tu tin svétin Písmu je obezhiál di méi vazh se ne spomanót na gne: «Omnium iniquitatum ejus, quas fecerat, non recordabor». Anu ifsó ne mákoi nur alibói duákrat, ma telíku zhas, ki hríšnik se prau pentí zhes suè fálle, anù ki sdélla dno právo spúved.

Na
24.
Avósh-
ta
1845.

Sad
od sa-
cramin-
ta od
Peli-
tínzhe.

Anu pur ifsó to je szhie málu. Skuose dno práuo Spúved Buh 363
ne mákoi nan odpustj anù risbrífse násse hrihe, ma nan shínka
pa gnehà svéto grázchio, gnehà dobrúto, ki to je dan shénk, dan
dar urídan vazh annikói ufsì zhíftu ti drúhi dárjovi: to je te nei
vínzhi anù te nei bojè dráhi dar, ki móre nan parnestét Sacra-
mént od Pelitínzhe, dan dar, ki ma drúhe dárje tu sebè istés.

Skuose ifsó grázchio Buh smudà anù sbúisha náshe sárze; anù 364
sis to snútragno dobrúto sboháti násho dushízo telíku, da na de-
ventà lípa, svéta podóba Bóshja. Anù tákoi ki dna mohlíza, ki 365
vídi súnze, na subj gni tomò, gni sínzo, anù na se svetlí telíku,
da na somejà dno drúhe súnze; itáku istés násha dushíza osvítlena
od Bóshje grázhie, telíku deventá svéta anù lípa, da na somejà
podóba Bóshja.

Issá, ifsá, o Christjánovi je ta práua lípost, anù ta práua ve- 366
líklost ta pred Bóhan. Lípost, ki jémje vídegne Ágnulen tu Para-
víshe, velikost, ki premáha ufsè zhístu velikosti anù bohatíe od
ifsohá svéta. Da bódi pur dna persúna telíku búshiza anù mise- 367
rábil, ki na zhie ta na ifsén svétu, koi na pofsédina dno sámo ís-
kro od grázhie Bóshje, na pofsédina bohatíe vínzhe, annikoi te
nei bojè boháti kray ta na semjè: sa uójo ki ufsè zhístu bohatíe
od ifsohá svéta ne ní so níkar ta pred Bóhan; ma dna sáma ískra
od grázhie Bóshje je dna velíka rízh ta pred Bóhan.

Od ifsohá to parhája, da Buh amà dno táko dushízo, anù na 368
mu telíku pleshà, da abbenchè an ba ne bil pousód, istés an ba
tel habitát ta par gnéj. Sa uójo ifsohá tedéi, ti ki pofsédinajo
grázchio Bóshjo, se klízhejo témplinovi od svétiha Dúha: «Tem-
plum Dei estis, et Spiritus Dei habitat in vobis». Skuose ifsó to 369
parhája, da iti ki pofsédinajo Bóshjo grázchio, se klízhejo sinízhi
Bóshji, ma sinízhi, ki majò dirít anù ushè pokúshagne od te Ne-
béske veselostí, ki majò dosézh po smérti.

Ma pur ifsó to ni szhie ufsè. Bres ifsohá matà védet, da grá- 370
zhia Bóshja, ki se ricevá skuose dno práuo Spúved, nan uráti pa
ité mérite, ki so bíli subièni skuose hríh mortál, anù dáje virtút
anù mózhnost di saflúshit szhie drúhe mérite. Koi dan zhlovék 371

shivì tu gràzhj Bóshj, itadéi skuóse gnehà dóbre díla slúshi mé-
rite sa to víto etérn, anù koi dópo spáde tu hríh mortál, subì itè
mérite, tákoi si uan rékal dáve; ma zhiè dópo skuóse dno práuo
spúved sbrífse svè hríhe, an ricuperá spet itè subiéne mérite; anù
ifsò díla ità grázhia, ki se ricevà skuóse Sacramént od Pelitínzhe.

372 Grázhia Bóshja ne mákoi nan uráti te subiéne mérite; ma
nan dáje virtút anù mózhnost di saslúshit szhiè drúhe mérite;
itáku da zhlovék kar shivi tu grázhj Bóshji bres hríha mortál,
rúdi slúshi mérite skuóse ufsè gnehá ópere, skuóse ufsè gnehà
besíde, skuóse ufsè gnehá pensírje: anù po iféj póti, zhe dólho
tímpa shívi tu grázhj Bóshji, an móre saslúshit velíke bohatíe od
méritu, sa je ushúuat ta na tin drúhin svétu.

373 Issè so itè dobrúte, ki parnássa Sacramént od pelitínzhe itén,
ki urídno anù prau ji ushúuajo. Ma isdè ja marán ripétinat, da
ufsáki zhlovék ne riceváva ifséh dobrút; ma mákoi iti, ki se spo-
374 vedúajo práu, anù ki se uárjejo od hríha mortál. Anù práu se
spovedúajo iti, ki práu esaminájo suo cussínzio prit anù ki prau
se pomíslíjo suè hríhe, itì ki tóshno se pentíjo zhef ufsè zhístu
sue fálle, anù ki fermaméntri propóninajo di ne hrífsit vazh; iti
ki rezhéjo horè ufsè zhístu gnih hríhe ki vijo, anù ki sdéllajo
ufsè te drúhe dólnosti, ki so potríbne sa urídno ricevát ifsé Sa-
375 cramént. Fortunáni iti, ki po ifej póti ushúuajo Sacramént od Pe-
litínzhe, anù ki shivíjo tu grázhj Bóshji! gnih dushíza je rúdi lípa,
boháta anù svéta na ifsèn svítu, anù szhie bojè ta na tin drúhin.

XVI.

Od Sacramínta od Pelitínzhe.

376

Velíche dobrúte nan dáje Sacramént od Pelitínzhe: nan risbrífsúje dólu náshe hrihe, anù nan shinkúje to svéto Bóshjo grázhio: skuóse ifsó tedéi násha dusíza smondajána anú osvítlena deventà lípa podóba Bóshja.

Na
7.
Settém-
berja
1845.

Ma abbenké to je itáku, pur ih je muzh támi uámi, ki málu 377 márajo od Spúveda, anù rítku zhas se spovedúajo: ánze so dni cert, ki ne márajo skorè níkar od ifsohá Sacramínta, anù ni stojijo dno létu anù pa vazh pres se spovedat.

Sa uan dat ta na ifsó dno práve uzhílo, ja zhion nazó uan po- 378 Ie po-
kásat, káku to je potríba hóstu zhas se spovedúat. tríba
hóstu

Ti ka rítku zhas se spovedúá, se díua tu perícúl di se ne 379 zhas
spovedat prau: sa uójo ki bojè násét ki se téshe Spúved, bojè téshku se spo-
védat.

Vi víta sámi, da sa sdéllat dno práuo Spúved, to zhie prit 380
esaminát suo cufsinzio, to zhie prit se pomíslit sué hrihe: anù je
potríba se pomíslit ufsè zhístu sve te hrífhne fátte, ufsè zhístu
sve te hríshne besíde, ufsè zhístu svè te hríshne pensírje. Ti ka 381
téshe Spúved rúdi násét, anù ki rítku zhas se spovedúá, itì téshku
se pomíslúje svè hrihe; ánze an ne móre prau se pomíslit sveh
hríhu: anù koi un ne móre prau se pomíslit sveh hríhu, .an ne
móre prau pa se spovedat. Ma ti ka hóstu zhas hódí na spúved, 382
itì bojè léhku anù bojè práu se pomíslí svè hrihe, anù pa bojè léh-
ku anù bojè práu se spovedúje. Coi to je itáku, je potríba hóstu
zhas se spovedúat, hóstu zhas.

Vi víta, da sa sdéllat dno práuo Spúved, to zhie dan právi 383
dolór zhes sué hrihe: to príde rezhít, da hríshnik ma odeát sué
hrihe. Ma ti ka rítku zhas se spovedúá, anù téshe Spúved rúdi
násét, abbenké hrífi mortál mu rúdi leshjio ta nà dushízi, itì koi

- hre na spúved, to je téshku, da un je odiéi, tai to ma bet, dópo ki telíku tímpa je mel amicízio sis gními: anù sa uójo ifsohá se díua tu perícúl di sdéllat dno práсно Spúved. Anù rasùn je ifsá.
- 384 Vazh tímpa ka hrih leshj ta na dúshízi od zhlovéka, bojè zhlovèk se paruádi hríhu: anù kói zhlovék se paruádi hríhu, hárdost anù húdost od hríha ne ustráshi muzh zhlovéka: anù koi hárdost anù húdost od hríha ne ustráshi muzh zhlovéka, zhlovéku ne displashà muzh hrih; anù koi hrih mu ne displashà muzh, an ne odeà muzh sveh hríhu, se ne pentíua muzh zhes gue, níma dnohá práviha dolórja zhes gne; anù koi níma dnohá práviha dolórja zhes sue
- 385 hríhe, Spúved gnehà ni urídna níkar. Sa uójo ifsohá ta vínzha part itéh, ki stojio pul léta, dno létu anù pa vazh tímpa pres se spovédát, koi ni prídejo na spuved, ni se spovedúajo telíku smérslu, da ni ne pokashúajo nínoha dolórja zhes sué hríhe, anù skuóse ifsò se díuajo tu perícúl di sdéllat dno práсно Spúved: ázni muzh zhas to dáje strah, da gnih Spúved to ni dna práua Spúved.
- 386 Sa práu se spovedúat coshè je potríba met dan právi dolór zhes svè hríhe: sa met dan právi dolór zhes svè hríhe, je potríba odeát suè hríhe; sa práu odeát svè hríhe, se níma met níne amicízie síf gními; sa ne met níne amicízie sis hríhmi, se níma muzh tímpa leshát tu hríhmi; sa ne leshát muzh tímpa tu hríhmi, je
- 387 potríba hóstu zhas se spovedúat. Sa uójo ifsohá ti ka se spovedúajo hóstu zhas, se spovedúajo prau. Coi to je itáku, je potríba hóstu zhas se spovedúat, hóstu zhas.
- 388 Vi víta, da sa sdéllat dno práuo Spúved to zhie pa dan ferm proponimént di ne offíndinat Bóha, to príde rezhít, dna volontát di ne hrífsit, ma telíku stanovítna anù ferm, da se méi ufsè prenestét anù pa umrít, ráifi annikói se sapeját nútár u hrih.
- 389 Ma ti ka leshj dólho tímpa tu hrísse, pul léta, dno léto anù pa vazh pres se spovédát, koi hre na spúved, itì téshku distaccáua suó sárze od hríha, dópo ki telíku tímpa je bílu taccánu tah gemù: anù sa uojò ifsohá to mu je téshku sdéllat dan ferm anù stanovítni proponimént: anù skuóse ifsò se díua tu perícúl di sdél-
- 390 lat dno práсно Spúved. Da to ne diventái itáku, je potríba hóstu

zhas se spovedúat: sa uójo ki ti ka se spovedúa hóstu zhas, gnehá sárze se ne attaccáua telíku tah hríhu, anù koi se ne attaccáua tah hríhu, to mu je bojè léhku sapústit hrih: anù koi to mu je bojè léhku sapústit hrih, pa proponimént je bojè ferm, anù stanovítmi, anù pa Spúved je dobrà. Sa uójo ifsohá je potríba hóstu zhas se spovedúat, hóstu zhas.

Ti ka díla rítku zhas dno délo, ji téshku díla; áenzi an ji ne 391 móre dílat práu: sa uójo ki húbí prátiho, anù sábi réhule, ki uzhijo dílat práu. Ifsò to succédina pa ta na Spúvedu. Ti ka sto- 392 jio muzh tímpa pres se spovédát, neisát koi ni majò se spovédát, téshku ni se spovedúajo, áenzi ni ne mórejo prau se spovédát, sa uójo ki skuóse stat muzh tímpa fur di prátiha ni sábijó réhule, ki uzhijo se spovedúat prau. Anù sa uójo ifsohá dni cert, ki par- 393 hájajo na spúved rítku zhas, ni ne umijo prau efaminát sue cus- sínzie, anù ni ne umijo pa se spovedúat. Coi to je itáku, je po- 394 tríba hóstu zhas se spovedúat, sa se naúzhít, anù dárshat na mentz bojè práu réhule, ki uzhijo se spovedúat práu.

Ti ka móre saplátit dan dolh, bojè násét ka téshe sa ji saplá- 395 tet, bojè téshku dópo se saplazhiúa. Itáku istès pa Spúved, bojè násét ki se téshe, bojè téshku to parhája sa se spovédát práu; sa uójo ki skárbnost od Spúveda diventáua rúdi bojè mífsa anù déb- bil; anù hrífsji se rúdi dodíuajo; sa uójo ifsohá to je bojè práu anù bojè léhku hóstu zhas se spovedúat.

Dushíza vazh tímpa, ki leshj tu hrífse, bojè hlabokò tárnovi 396 od hríha se usadíuajo nútar, anù bojè dujà diventà dusíza: anù sa uójo ifsohá bojè téshku to parhája di jo sbúifhat, di jo saver- nát anù smondeját skuóse Spúved. Da to ne diventái itáku, je potríba hóstu zhas se spovedúat, hóstu zhas.

Koi se hódí hóstu zhas na spúved, to je bojè léhku se uáruat 397 od hríha, sa uójo ki sámi pensír di met prest se presentát tah Spúvedníku, pomáha muzh sa sapústit te hríshne rézhi, sa se vi- bránit od teh slábíh occasiúnu, sa premáhat tentaziúne. Ma koi 398 se hódí na spúved rítku zhas, to ni itáku: áenzi bojè delézh ki je ità Spúved, ki zhlovék ma sdéllat, magni an se bojí od hríha,

anù sis vínzho libertádio offíndina Bóha. Sa uójo ifsohá to je potríba hóstu zhas se spovedúat.

399 Spovedník ta na Tribunálu od Pelitínzhe dáje correziúne anù
uzhílo hríshniku, ki se spovedúje; anù ifsò to muzh pomáha sa se
400 uáruat od hríha anù sa déllat te dóbre ópere. Ti ka hódi na spu-
ved hòstu zhas, ricevà od Spuvedníka vazh uzhlil, anù bojè léhku
se uárje od hriha, anù dila te dóbre ópere bojè léhku, annikói
dan drúhi, ki se spovedúa rítku zhas.

401 Svéta Spúved ne mákoi risbrífsúje dólu hríhe, ma dáje pa
dno cert mózhnost, ki pomáha zhlovéku shívit stanovítno tu Bósh-
ji grázhj, anù tu Bóshji slúshnosti: sa uójo ifsohá ti ka hódi na
spúved hóstu zhas, je bojé mózhan anù fríshan tu Bóshji grázhi
anù tu Bóshji slúshnosti annikói dan drúhi, ki se spovedúa rítku
zhas.

402 Sa rezhít sis dno besído, ussáki zhlovék ma potríbo hóstu
zhas se spovedúat: majò potríbo ti shleht júdi sa deventát dobri;
majò potríbo ti dóbri júdi, sa ne deventát shleht.

XVII.

403 Od Sacramínta od Pelitínzhe.

Itén, ki uzhéra so poslúshali Christiánske uzhlílo, ja si poká-
sal, da to je práu, anù ánzi to je potríba hóstu zhas se spovedúat:
majò potríbu hóstu zhas se spovedúat ti shleht júdi sa deventát
404 dobri: majò potríbo ti dobri júdi, sa ne deventát shleht. Nazò ja
man romonét od Spúvedi generál: anù ja zhion uan spiegát, kói
to je Spúved generál: ja zhion uan pokásat, kíri to so itì, ki majò
potríbo sdéllat Spúved generál, anù kíri to so itì, ki Spúved ge-
nerál ba mohlà jin zovát muzh; anù neisát ja zhión uan rispífsat
avvantázhe, ki parnásha Spúved generál itèn, ki jo sdéllajo prau.

405 Kói to je Spúved generál?

Na
8.
Settém-
berja
1845.

Spú-
ved
gene-
rál.

Spúved generál je dna tóshna práviza od ussèh hríhu, ki zhlo- 406
vék je sdéllal od itadéi se, ki je pózhel offíndinat Bóha, alibói
usái od itéh hríhu, ki zhlovék je sdéllal od kárie tímpa se: to
príde rezhít, Spúved generál je dna Spúved od hríhu od zéle sué
víte, alibói usái od kárie tímpa se.

Kíri to so itì, ka majò potríbo sdéllat Spúved generál? Ma 407
potríbo sdéllat Spúved generál itì, ki se je spovedúal pres níkar
práu esaminát prit suè cussínzie, pres níkar práu prit se pomí-
slit sveh hríhu, dópo ki gnehá sháfti muzh tímpa so ha sadershú-
ali delézh od Spúveda, delézh od Bóshje slúshnosti. Ti ka se je 408
spovedúal itáku, ja se bojín, da gnehà Spúvedi so bíle práсне: anù sa
uójo ífsohá ma potríbo savernát suo dushízo skuóse Spúved generál.

Ma potríbo sdéllat Spúved generál pa itì, ki se je spovedúal 409
pres níkar práu spiegát sveh hríhu; to príde rezhít, ti ka je bíl
sólít skríuat, pokríuat, smudáuat, skusáuat, anu smífsít suè hríhe,
anù se spovedúat mákoi na pul, mákoi to mífse, sa ne bíl klet od
Spúvedníka. Ti ka se je spovedúal itáku, ja se bojín, da gnehà 410
Spúvedi so bíle práсне, anù sa uójo ífsohá ma potríbo savernát
suo dushízo skuóse Spúved generál.

Vi víta, da Spúved ní mákoi dna súha práviza, ma to ma 411
bet dna tóshna spiegaziún sveh fállu, itáku da je potríba met dan
sárzhni dolór zhes svè hríhe, anu dan stanovítíni proponimént di
ne offíndinat Bóha. Dolór anù Proponimént sta telíku potríbna,
da pres ífsèh Spúved je práсна. Ma ja se bojín, da pres dolórja 412
anù pres proponimínta se je spovedúal itì, ki se je sadershúal tu
teh hríshnih occasiúnah anù perículah pa po Spúvedi, tákoi prit;
itì ka pa po Spúvedi ní urátel róbe anù onórja, ki béfse usél sví-
mu blísgnemu; itì, ki pa po svúvedi ní tel pardonát sven nemí-
ghen; itì ki pa po Spúvedi je spadúal tu telíku anù tu te ístès
hríhe, ka prit; itì ka pa po Spúvedi je sauarshúal uzhló, ki mu
béshe od Spúvedníka dánu sa se uáruat od hríha. Ti ka je déllal 413
itáku, je shívil pres pobúifagna; anù kói je shívil pres pobúisagna
ja se bojín, da un se je spovedúal pres dolórja anù pres proponi-
mínta: anù koi se je spovedúal pres dolórja anù pres proponi-

mínta, gnehà Spúvedi so bíle prásne: anù sa uójo ífsohá ma potríbo savernát suo dushízo skuóse Spúved generál.

414 Szhìè bojè potríbo ma sdéllat Spúved generál itì, ki vi, da ta na tin svétin Tribunálu od Pelitínzhe je dárshal náset dan
415 hrih mortál. Vi víta, da sa sdéllat dno zélo Spúved, hríshnik ma spovédat ufsè zhístu svè hríhe mortál ka vi; itáku da od ífsè dólsnosti né spot nè strah ne móre ha vibránit: anù zhie opóshtha darshí náset dan sámi hríh mortál, sdélla dno Spúved, ki ni urídna níkar, dno Spúved, ki se klízhe Sacrilégio; sa uójo ki po ísej póti
416 strapazzà anù sauarshúa dan Sacramént. Ti ka se je itáku sapejál, dópo zhie an zhe sbrífsat itè Sacrilégio, anù prau smondaját suò cufsínzio, ma sdéllat Spúved generál; anù neiprít ma spovédát itè hrih mortál, ki opóshtha béfhe múzhal: ma rezhít, tu kelíku Spúvedah je dárshal náset itè hrih, sa uójo ki ufsáka Spúved je Sacrilégio: ma ripétinat ufsè zhístu itè Spúvedi itáku da ma spet spovédát ufsé zhístu itè hríhe mortál, ki béfhe spovédal tu
417 ufséh itéh Spúvedah: ma rezhít, zhe tu ífsén stágni je ricevál te svéti Sacramént od Eucharistíe, anù kelíku zhas, anù zhe to je succédinalu pa o Velikenózhi, sa uójo ki ufsáki bot je sdéllal dan Sacrilégio, anù skuóse sacrilégio se ne soddisfá dólsnost od Velikenózhne Communiúni: ma spovédát, zhe tu ífsén stágni je ricevál pa drúhe Sacramínte, sa uójo ki ufsáki bot je sdéllal dan Sacrilégio.

418 Kírì to so itì, ka Spúved generál móre jin zovát muzh? Abbenkè te sdéllane spúvedi ba bíle ufsè dobrè, istès Spúved generál móre zovát muzh itomò, ki je ní szhie méi sdéllal. Anù
419 rasún je ífsà. Koi zhlovék tu málosti sázhe se spovedúat anù pa dópo, ufsák umj giò offíndinat Bóha, ma ussák ne umj práu se spovedúat, ki muzh zhas se ne spománe práu sveh hríhu, anù pa koi se spománe, itadéi darshj, da to ní hríh, abbenkè to je hrih.
420 Sa siortát coshè anù sa oblekát ífsè táke Spúvedi, to ba bílu práu dópo sdéllat dno Spúved generál itadéi, ka zhlovék umj vazh, anù ka ma vazh judíciha. Sa uójo ífsohá ja din, da Spúved generál móre zovát muzh itomò, ki je ní mèi szhié sdéllal.

Spúved generál móre zovát muzh itén, kí majò ulést tu dno 421
nóvo stágne od shíujosti, to príde rezhít, itén ki majó ulést tu
stágne od matramúniha. Itadéi zhlovék skuóse Spúved generál 422
móre dosézh velíke grázhie anù mózhnosti; kí so potríbne sa
sdéllat bojè práu itè dólsnosti, ki ifsó stágne sadenúje.

Spúved generál móre zovát muzh pa itèn, ki so pejáli dno 423
shíujost smérslu anù strapazzánu, to príde rezhít, delèzh od Bó-
shje slúshnosti, pres nínoha Bóshjeha stráha, anù ki so ushúali
te svéte Sacramínte smérslu pres níne devoziúni, pres nínoha
dushízheha sáda. Issi skuóse Spúved generál mórejo se sbúdit 424
tu caritádi Bóshji, anù dosézh vínzho skárbnost anù fríshnost tu
Bóshji shlúsnosti.

Kói sa dne sáde alibói avvantázhe parnásha Spúved generál? 425

Ta na Spúvedi generál zhlovék vídi anù józhe tu dan bot 426
ufsè zhístu svè hríhe mortál; anù vídeozh dan cop telíku stráshni
od hríhu mortál, gnehà sárze se uníme anù se pretréfsè sis dnín
bojè tóshnin dolórjan zhes gne, anù skuóse ifsò zhlovék je bojè
síhúr, da mu prídejo sbrífsani, anù odpúszhieni suóji hrífsji. Ifsi
to je te párvi avvantázh, ki parnáfha Spúved generál.

Skuóse Spúved generál príde soddisfánu, sbrífsanu anù sapla- 427
tienù ufsè itò, ki forzh je mánchialu alibói follánu tu teh prítgneh
Spúvedah: to príde rezhít, skuóse Spúved generál prídejo saver-
náne, siortáne anù sbúifane ufsè te drúhe Spúvedi, ki bého sdél-
lane prit: anù ifsò to dáje zhlovèku dno pokóino pash od cuf-
sínzie, dno sárzhno veselost, dno slátko léhkost gnehà dushízi.
Ifsò to je te sohónd avvantázh, ki parnásha Spúved generál.

Te trétni avvantázh, ki parnáfha Spúved generál, je mózh- 428
nost di se conservát anù shívit tu stráhu Bóhovin. Tákoí ki dna
perfúna preblezhenà sis dnin nóvin oblezhílon se uárje od máchie,
itáku istés pa dushíza skuóse spúved generál preblezhenà sis nóvo
grázhio Bóshjo skarbí se uárvat od hríha anù shívit tu Bóshji
slúshnosti. Se leà pífsanu, da muzh gneh skuóse Spúved generál 429
so se preobráteí sa práuo, anù sazhéli shívit dno víto pobúifanu:
anù sáma prátiha uzhhí, da ti ka zhiè sapústit to slábo víto, anù

se pobúifat sa práuo, po níni drúhi póti ne dóide táku práu, kói skuóse spúved generál. Sa uójo ifsohá Uzheníkovi od S. Zirkvè skárbno jo raccomandáuajo; anù srézhni so ití, ki pred smértjo savernájo prau suò dushízo skuóse Spúved generál.

XVIII.

430

Od Sacramínta od Pelitínzhe.

Si ushúat Sacramént od Pelitínzhe to zhie pet rezhì, ki to so ti pet púntovi od Spúveda. To zhiè spomágn od sveh hríhu, to zhie dolór, anù proponimént, anù spúved, anù pelitínzha.

Na
14.
Settém-
berja.
1845.

431 Od ifséh pet púntou ja si uan rispísal ushè stíri, anù si uan pokásal, káku hríshnik ma se spomanót sve hríhe, kákí dan ma bet grehà dolór anù proponimént anù spúved.

432 Sa rivát ifsi Sacramént, ignán mi ostája rispissúat mákoi te pétgni anù sádgni punt od Spúveda, ki to je Pelitínzha. Od ifsè coshè nazò ja man uan romonét, anù ja zhion uan pokásat, koi to je Pelitínzha, sa koi se dáje, anù kàku se ma accettàt anù sdéllat.

Od
Peli-
tínzhe.

433 Vi víta, da skuóse dno práuo Spúved Buh risbrífhe dólu hríhe zhlovéku, anù mu odpustì te stráshni chiashtë od Peklà: ma matà védet, da itadéi na méstu tahà Pekléskiha chiashtë, ki skuóse spúved príde odpuszhién, hríshniku ostája dan drúhi chiashtë alibói pelitínzha sa sdéllat na ifsèn svítu alibói tu Purhatórise: itákuda te Pekléski chiashtë, ki níma konzà, mu príde odpuszhen anù pregián tu dan drúhi chiashtë, aliboi pelitínzho, ki ma met
434 konàz na ifsèn svítu, alibói tu Purhatórise. Ifsi chiashtë alibói pelitínzho hríshnik marà saplátít kadà, sa dat po iféj póti Bóshji justizj dan compéns, dno plazhílu, dno soddisfaziún sa sue hríhe: anù dárdu itadéi, ki un ne sdélla ifsohá, ne mòre ulèst tu Paraví, abbenkè gnehà hrífsji so sbrífsani.

Sa uójo ifsohá tadéi ta na Spúvedi se dáje hríshniku peli- 435
tínzha, da un méi skuóse ifsò potláshit Bóha anù mu dat no málu
plazhíla anù soddisfaziúna sa skódo anù sa displashè, ki mu béfse
prit sdéllal skuóse hrih; anù da un méi sbrífsat itè chiashtíh, ki
méfse tárpet na ifsén svítu alibói tu Purhatórise. Sa rezhít coshè 436
sis dno besído, Pelitínzha, ki nabássa Spovedník hríshniku, je dno
cert plazhílu alibói soddisfaziún, ki se marà dat Bóhu sa skódo
anù displashè, ki je ricevál skuóse hrih.

Kói to je itáku, hríshnik dópo ki rivà právit sué hríhe ta na 437
Spúvedi, ma attent poslúshat Spovedníka, ki mu dáje pelitínzho,
sa jo intendát, anù dárshat na mentz, anù jo sdéllat itáku, ki mu
je kuásanu.

Zhe pelitínzha parjá hríshniku telíku téshka anù velíka, da 438
un ba se ne úpal je sdéllat, móre nápret prosét spovedníka, da
mu dáí drúho. Ma zhe pelitínzha ni téshka telíku, an je dólsan
jo ponísno accettát, anù sdéllat ufsò, sa uójo ki pres gne Sacra-
mént ni zel, anù pres gne ne móre potláshit Bóha, anù saplátit
Bóshji justíjz.

Hríshnik ne mákoi ne smì sapústit pelitínzhe, ki ta na spóvedi 439
mu je dána, ma ánzí un ni hospodén sem je smudát tu dno
drúho, abbenkè búifho alibói vínzho. Anù rashún je ifsà. Bay 440
hríshnik sapústil itò pelitínzho, ki spovedník mu da, anù na
méstu itè, bay si usél anù sdéllal dno drúho, ifsà ni part od
Sacramínta, sa uójo ki ni dána ta na Spúvedi; anù koi ni part
od Sacramínta, níma mózhnosti anù urídnosti od méritu Iéfusa
Chrístusa; anù koi níma mózhnosti anù urídnosti od méritu Iéfusa
Chrístusa, na je urídna sa rad magní, annikói ta drúha, ki da
Spovedník. Sa uójo ifsohá, hríshnik níma méi smudáuat suè peli- 441
tínzhe, ma ma jo sdéllat fez ito istes, ki mu jè dána ta na Spúvedi.

Kadà hríshnik ma sdéllat suo pelitínzho? 442

Zhe Spovedník destinà temp, pelitínzha se ma sdéllat fes 443
itadéi, ki to je destinánu, fes itohà tímpa, ki to je kuásanu. Ma
zhe Spovedník da pelitínzho pres destinàt nínoha tímpa, peli-
tínzha se ma sdéllat bojè prest, ki se móre.

- 444 Káku se ma sdéllat pelitínzha?
- 445 Mátá védet, da pelitínzha je dna part od Sacramínta, to je dna svéta rízh; anù sa uójo ifsohá na ma bet sdéllana sis devoziúnan, sis poníshnostjo; anù to ki néi vazh importà, ma bet sdéllana sis mond dushízo, tu grázhj Bóshji, to príde rezhít, itadèi ki zhlovék je szhieleé pres hrihá mortál, prit anníkoi spáde tu hrih mortál.
- 446 Koi se ma rezhít od itohà, ki spáde tu hrih mortál, prit annikói sdélla suo pelitínzho, ki spovedník mu je dal.
- 447 Ia marán rezhít, da to je follánu. Ma pur se níma sapústit pelitínzha, ma istés se ma continuát anù sdéllat, sa uójo ki zhe na ni vazh telíku urídna anù mózhna sa potláshit Bóha, anu dat plazhílo Bóshji justízj, pur istés na je urídna usái kéi ta par Bóhu; anù usái Sacramént skuóse gno diventà zel, anù koi se jo sdélla, usái se ne slómi Sapúved od Spovedníka, ki jo je dal, anù kuásal sdéllat.
- 448 Ità pelitínzha, ki ða spovedník, zhe na bashtë sa potláshit Bóha, anù sa mu dat dno púnzhiko soddifaziún?
- 449 Ne: na ne bashtë; sa uójo ki pelitínzha ba méla bet velíka anù téshka, tákoi ki velíki anù strásni so hrífsji, ki offíndinajo Bóha. Sa uójo issohà tu teh párveh tímpeh od S. Zirkvè Spovedníkovi so dajáli pelitínzhe sa rad bojè téske anù dólhe, anni-
- 450 koi ignán. Ma to je bílu kuásanu itàku. Itadéi ti ki ba bil madíl ozhiò alibói máter, sa suo pelitínzho an mésse se postèt strédi dnu, tárpeozh lákoto, anù shíveozh mákoi síf krúhan, anù
- 451 síf uodò. Zhe kíri sin ba bil follál síf dno hzhierjò, sa gneh pelitínzho obaduà méhata se postèt ussák tri líta, tárpeozh lákoto,
- 452 anù shíveozh mákoi síf krúhan anu síf uodò. Ti ki ba bil udáril svíha ozhio, alibòi máter, sa suo pelitínzho méfhe se postèt sédan lit, tárpeozh lákoto, anù shíveozh mákoi síf krúhan anù sis uodò.
- 453 Anzi sa dne cert hríhe ni so masali délat pelitínzho zélo suo víto, anù màkoi na smárta ni so riceváli to svéto assoluziún.
- 454 Ignàn pelitínzha se ne dáje telíku téshka anù velíka sa ne obáfsat mássa muzh hríshnika; ma matà védet, da dólsnost anù

sapúved od pelítinzhe, ki béfhe itadéi, je istés pa ignàn, sa uojò ki Buh ki ignàn se offíndina skuóse hrih, je ità Buh istés, ki itadéi se offíndinashe, anù dna telíka húdost anù hárdost, ki bèshe hrih itadei, dna telíka je pa ignàn istès. Sa uójo ifsohá pelítinzha 455 ki ignàn se dáje ta na spúvedi, na ne bashtà sa dat Bóhu dno jost anù púnzhiko soddisfaziún, anù tah gnej je potríba dogiát anù sdéllat szhie drúhe dobre opere.

Koi sa dne drúhe dobré ópere hríshnik mòre dogiát anù 456 sdéllat sa dat Bóhu rúdi bojè vínzho soddisfaziún od sveh hríhu?

So tri siórti, to príde rezhít, oraziúni, postóuji, anù mósine. 457 Ta pod besído od oraziúnu se intendà ushíuagne od Sacramíntu, poslúshagne od mífs od prédich, od dottríne, anù ufsáke sióрте próshagne hlásno aliboi sárzhno. Ta pod besído od postà se in- 458 tendà ufsè itò ki po kíri pòti móre mortificàt shuót alibói dushízo. Ta pod besído od mósine se intendájo ufsè zhístu ópere od misericórdie corporál anù spirituál. Ufsè ifsè dobrè ópere mòre 459 hríshnik si sadenòt anù dogiát tah téi pelítinzhi, ki mu je dána ta na Spúvedi, sa dat pa po ifej pòti Bóhu rúdi bojè vínzho soddisfaziún od sveh hríhu.

Koi szhié móre sdéllat hríshnik sa dat Bóhu rúdi bojè vínzho 460 soddisfaziún od sveh hríhu?

Itadéi ki mu parhájajo skóde, bóshtvo, mártre, prehágnagne, 461 bolústve, anù drúhi siórti krísovi, na méstu se mímrat anù se dráshit, an móre ponísno je accettàt anù je dogiát tah téi pelítinzhi, ki màssa mála mu béfhe dána ta na Spúvedi, anu rádi je tárpet anù prenáfhat, sa dat Bóhu pa po ifej pòti dno vínzho soddisfaziún od sveh hríhu.

Sa sbrat tu málu besíd ufsè itò, ki si uan rékal nazò, matà 462 védet, da sáma spúved, abbenkè dobrà, ne sbrífhe ufsíha chiasíha, ki sameretà hríshnik skuóse hrihe; ma mu ostája dan cos chiasíha, ki ma met konáz ísdè alibói tu Purhatórise. Sa sbrífsat 463 pa ifsi cos chiasíha, se dáje hríshniku pelítinzha tana Spúvedi; ma sauójo ki ifsà pelítinzha je rúdi mífsa annikói na ba mèla bet, pa skuóse gnu szhielé se ne sbrífse vas zhístu chiasíh. Zhe tadéi 464

zhiè sbrífsat vas suoi chiashtë, ki se je sameretàl skuóse hríhe, anù dat Bóhu dno jost anù púnzhiko soddisfaziún, anù ulèst dan din tu Paravís, an marà délat szhie drúhe pelitínzhe skuóse oraziúne, skuóse post, skuóse mósine, skuóse prenáshagne od mártri 465 anù od krífhu. Ti ka po iféh krájeh ne dóide sbrífsat vas suoi chiashtë, anù prau potláshit Bóha, na ifsén svítu, bo masál rivát 466 saplazhiúat tu Purhatórise. Ma itàn to bo bojè téshku saplazhiúat, anù to tornà kont isdè ráifi saplátèt, sa uójo ki dan sàmi din od postà, dna sàma máliza mósina, dua sàma mála mártriza rádi anù ponísno prenesena na ifsèn svítu, je vazh uridna, anu copàz vazh saplátèt Bóhu, annikói muzh lit od tormíntu anù od ohgnà tu Purhatórise.

XIX.

467

Od Sacraminta od sihnaneha ója.

Lani ja si romonel od teh svetih Sacramintu, ki so tai mlake, ki skuse gne usirajo grazhie Boshje sa sdraujost nashe dushize. Od ifseh ja uan spiegel anu rispissal stiri, to pride rezhit, sveti Karst, sveto Birmagne, sveto Eucharistia, anu sveto Spuved. Pa litus Christianske uzihilo ma continuat, anu uan zhion spiepat pa tè druhe tri Sacraminte, to pride rezhit, svete sihnane Oje, 468 Ieroue consecrauagne, a matrimunih. Anu sa ne subiat timpa, napret nazò ja zhion uan romonet od teha sihnaneha Oja: anu ja zhion uan pokasat, koi to je sihnane Oje, sakoi je bil istituen ifsi Sacrament, kaku se ma ushiuat, anu koi sa dne dobrute anu grazhie shinkuje itomo, ki ji lepu ushiua.

469

1. Koi je Sacrament od sihnaneha Oja?

470

Sacrament od Sihnaneha Oja je omashuagne od dnih cert parti od shuota od teha bolniha, anu rezhegne dnih cert svetih besid, sa pomahagne anu osdraujuagne shuotno anu dushizhno od teha bolniha.

na 10. Ma-
ja 1846.

2. Od koha je istituen issi Sacrament? 471

Sacrament od sihnaneha Oja istituen od Iesusa Christusa; sa 472
uoyo ki un je istituel usse zhistu Sacraminte. Tu tin svetin Pismu
se lea, da Apostolovi skuse sapuved Iesusa Christusa so predi-
chiali judin, so vehagnali hudizhe, so omashúali te bolne, anu so
je osdraujali. Sa uoyo ki Iesus Christuf je bil kuasal delat isso,
sa uoyo itoha s' rafun se rezhe, da Iesus Christus je istituel Sacra-
ment od sihnaneha Oja.

3. Sa koi Iesus Christuf je istituel Sacrament od sih na- 473
neha Oja?

To muzh im porta, da Christian mei lepu shivit dardu smarti, 474
anu sa ito so istitueni ti sveti Sacramintovi od Karsta, od Bir-
magna, od Eucharistie, anu od Pelitinzhe; ma szhei*) bojè to im-
porta umrit lepu, anu sa ito je istituen Sacrament od sihnaneha
Oja. Itadei ki zhlovek je bolan, anu tu periculu od smerti, itadei 475
gneha suot anu pa dushiza ma potribe pomahagna; shuot je de-
bil sa uoyo dolorja: dushiza je toshna sa uoyo shuota, ki tarpi;
dolorji, martre, toshnosti, bolustve, teskosti, usse itadei distur-
báua teha bolneha, anu itadei hudizh zhe boje mozhno parhaja
drashit sa sapejat tu kak hrih. Dno stagne itaku miserabil, bara
itadei dno particular pomahagne, anu dno particular pomahagne
mamo mi tu Sacramintu od Sihnaneha Oja, ki sa ito je istituen
od Iesusa Ch.

4. Sakoi ifsi se klizhe Sacrament od sihnaneha oja? 476

Se klizhe Sacrament od sihnaneha Oja, sa uoyo ki te bolni se 477
ma omasat sis itin ojan, ki Vescul sehna ite din na sveti Zhe-
tártak.

5. Sa koi se doparà oje raisi, annikoi kaka druha rizh. 478

Sa uoyo ki Oje nei boje prau significaua ite hrazhie, ki Buh 479
shinkuje zhloveku skuse ifsi Sacrament. Takoi ki Oje zhovà muzh
sa prehnát dolorje od shuotà, itaku mozhnost od Sacraminta shene

*) Zuerst wurde geschrieben *ne*, dann auf *ne* das *s*, als anfangsbuchstabe
des ganzen wortes *szhei*, gesetzt.

480 prozh toshnost anu dolorje od dushize. Itaku ki oje shuotò daje
lehkost, moznost, anu sdraujost; itaku istes Sacrament skuse
virtud Bofhjo daje dusizi lehkost, veselost, trosht, mozhnost, anu
sdraujost. Anu sa rezhìt sif dno besido, Sacrament od sihnaneha
Oja je istituen od Iesusa Christufa takoi suotna anu dushizna
medefina od teha bolniha.

481 6. Kire parti od shuota se majo omasat?

482 Gospud Buh zhe, da po iti poti, ki tah dushizi*) je ulisal hrih,
483 po iti poti istef mei tah gni ulest grazhia Boshia. Zhlovek offin-
dina Boha sif ozhmi; se majo coshè omasat ozhi sif tin sihnanin
ojan, da Buh mu pardonei usse ito, ki so follale gneha ozhi.
Zhlovek offindina Boha sif uhmi, koi poslusha to krive: se majo
coshe uhà omasat sif tin sihnanin ojan, da Buh mu pardonei usse
484 ito, ki je follal skuse poslusat. Zhlovek offindina Boha sif nusan
koi disie to krive: se ma omasat pa nuf sis tin sihnanin ojan, da
Buh mu pardonei usse ito, ki je follal tu dihat. Zhlovek offin-
dina Boha skuse jest, anu skuse romonet ito, ki je proibinu, se ma
pa bochia coshe omasat sif sihnanin**) ojan, da Buh mu pardonei
485 usse ito, ki je follal tu jest, anu tu romonet. Zhlovek offindina
Boha skuse takuat to ki je proibinu, se majo coshè pa roke oma-
sat sif tin sihnanin ojan, da Buh mu pardonei usse ito ki je follal
sis rokami. Zhlovek offindina Boha tu hodet, se majo coshè pa
nohe omasat sif tin sihnanin ojan, da Buh mu pardonei ufse ito,
486 ki je follal sif nohami, anu sif timi druhimi parti od suota. Skuse
sacrament od sveteha Karsta suot od zhloveka je bil devental tem-
pil od sveteha Duha; ma skufe hrihe, ki un je sdellal tu gneha
shiujusti, ifsi tempil je bil disprezzan anu profanan. Tadei Sacra-
ment od sihnaneha oja sa ito je istituen, da un mei zhloveka smon-
dajat, anu confecrat Buh, skuse applicuagne od meritu Iefusa
Christusa.

*) Das zuerst am ende der zeile geschriebene *zhlovek* wurde durchgestrichen und *dushizi* am anfang der folgenden zeile nachgesetzt.

**) Zuerst geschrieben *svetin*, dann durchgestrichen und *sihnanin* nachgesetzt.

7. Kiren se ma amministrat Sacrament od sihnaneha oja? 487

Sacrament od sihnaneha oja se ma amministrat makoi tin 488 bolnin, ki so tu periculu od smarti, iten, ki se bojijo, da ne bojo mai vazh mohli ushiuat ninoha drusiha Sacraminta. Itaku da ifsi Sacrament se nima dat tin sdravin, ki morejo ricevat boshje grazhie skufe te druhe sacraminte. Pa otrozen se nima dat, ki 489 nimajo szhie judiziha, anu ki forzh ni ni so szhie offindinali Boha. Pa tin stuped judin se nima dat, ki ni ne intindajo, koi to pride rezhit anu ki ni ne snajo valorja anu vridnofti od ifsaha sacraminta. Se nima dat pa iten judin, ki nezhejo mei ricevat teh drusih Sacramintu, anu ki pa na smerti se ustinajo di ne tet se spovedat anu se communiat.

8. Zhe se more dat ifsi Sacrament vazh zhas dnemu bol- 490 nimu?

Tu dni istes malattii se ne smi koi nur dat ifsi Sacrament 491 timu bolnimu. Ma zhe te bolni ba osdravel od malattie; dopo se more ripetinat Sacrament od sihnaneha oja teliku zhaf, ki zhlovek spet sboli anu spade tu pericul od smarti.

9. Koi sa dne grazhie anu dobrute daje tin bolnin Sacrament 492 od sihnaneha oja?

a. Sacrament od sihnaneha oja tin bolnin pobrisshuje dolu te 493 hrihe venial; sa uojo ki te mortal majo bet pobrisani skufe sacrament od Pelitinzhe.

b. Skuse hrih zhlovek spade tu dno cert amicizio od teh 494 hrishnih rezhi; anu gneha dushiza deventa bolna: coi se uridno tadei riceva Sacrament od sihnaneha oja, ifsi presenè*) ito amicizio, anu osdravi dushizo, anu jo vibrani od ufeh hrishnih rezhi.

c. Vi vita, da Hudizh vazh od nasse vite nas drashi, anu sili 495 nas sapejat tu**) hrih; ma nei boje naf drashi tu periculu od smerti, sa moret nas premahat itadei, ki somo debil sa rad. Koi se uridno riceva itadei Sacrament od sihnaneha Oja, issi shinka

*) Unsicher: ? *presenà*, ? *presenè*.

**) Ganz unklar geschrieben.

timu bolnimu mozhnoft di moret premahat hudizhia, anu usse tentaziune, anu pa umrit raisi annikoi itadei offfindinat Boha.

496 *d.* Sacrament od sihnaneha oja, koi se uridno ushíua, uliua tu sarze timu bolnimu dno dusizhno' lehkost, anu veselost, anu mozhnost di moret tu ponisnofti, tu paziinzi prenestet anu tarpet dolorje od malattie skuse trost od Boshje misericordie, anu od Boshje usmilnosti.

497 *e.* Sacrament od sihnaneha oja shinkuje pa suoto sdraujost, zhe itaku to plasà Bohu, anu zhi ito to je boje prau sa sdraujost od dusize.

498 10. Ma sa dosezh isse grazhie, ma prit te bolni smondajat gneha cussinzió skuse sacrament od spuveda anu od Eucharistie, anu ma se preparat lepu skuse dan sarzhni dolor zhef sue hrihe, skuse dno sald fedo na Boha, skuse dno ferm speranzaho na Bofhjo misericordio, anu skuose dno shiuo caritadio pruzhi Bohu: anu skufe dno perfet rassegnaziun pruzhi gneha sveti volontadi.

Na 10 Maja 1846.

XX.

499

Od Sacraménta od Iéroveha Sihnúagna.

U Nedéjo tédan ja si uan rispífsal te pétgni Sacramént, ki to je Síhnane Oje: anu si uan rékal, da ifsi Sacramént je od Iésusa Chrístusa istituén sa to shuótno anú dushízno pomáhagne od tahà bólneha: si uan pokásal, káku se ma ricevát ifsi Sacramént, anù koi sa dne dobrúte shinkúje itomò, ki ji urídno ushíua.

500 Nazò ja man uan rispífsat te séstgni Sacramént, ki to je Iérouo Sihnúagne; anù ja zhion uan pokásat, koi je Sacramént od Iéroveha Sihnúagna, kadà an je bil istituén, káku se klízhejo ité persúne, ki ji ricevájó, koi sa dne grázhie dáje Sacerdóten ifsi Sacramént, kelíku an je importánt, kákidne podestádi majó Sacerdótovi; anú káku se majó rispéttát?

Koi je Iéovo Sihnúagne?

501

Iéovo Sihnúagne je dan Sacramént od Iésusa Ch. istituén, 502
ki te sbráne persúne sehnúa anù prinzipál consecráua Bóhu, anù
jen dáje mózhnost di lépu te drúhe Christiáne savernáuat skúse
to svéte uzhílo, skúse te svéte funziúni, skúse te svéte Sacra-
mínte, sa je dárshat rúdi tu slúshnosti Bóshji, anù sa naisát je
správit tu to Nebésko vesélost.

Kadà Iésus Ch. je istituél ifsi Sacramént?

503

Iésus Ch. je istituél Sacramént od Iéoviha Sihnúagna itadéi 504
ki je sbral, anù poklízal sa sabò gnehà Apóstule, anú ki jin je
dal podestát di predichiát, karszhiúat, odpuszhiúat hríhe, os-
drajúat te bózne, anù dispensáuat te svéte Sacramínte. Itedéi
gnehà Apóstule je sdéllal Véscole, anù gnehà discépule je sdéllal
Sacerdóte; anù sis itén je istituél Iéovo Sihnúagne, anú skúfe
issi Sacramént od itadei se se sehnúajo, se consecráuajo Bóhu te
sbráne persúne, anù diventáuajo Diáconovi, Sacerdótovi, anu
Vésculovi.

Káku se klízhejo ite persúne, ki so ricevále Sacramént od 505
Iéoveha Sehnúagna?

Ite persune, ki so Bóhu consecráne skuse Iérouo Sehnúagne, 506
majò vazh ímmanou, sehónd ki ne so vazh alibói magnì conse-
cráne, sehónd, ki majò vazh alibói magnì órdinu. Tí ka níma 507
szhie nínoha órdina: ma ki ma makoi te jerovi uant, anù to jé-
rouo ségro ta na hlávi, iti po zirkúnskin jesíku se klízhe Clérik:
ki to ni nikár drúseha, koi dna preparaziún sa jérouo stágne.
Ti ki ma dañ órdin, se klízhe Ostiárj: ti ki ma dua, Lettór; ti ki 508
ma tri, Esorcísta; ti ki ma stíri, Accólit; anù ifsi je szhielé na
libertáde di morét sapústit jérouo stágne. Ti ki ma pet órdinu, se 509
klízhe Suddiácono, anù issi né móre vazh sapústit jéroviha stágna:
ti ki ma sest órdinu, se klízhe Diácono, anù issí ma ushé pode-
stát di pet Uagnélih tu Zirkvé: tí ki majò sédan órdinu, se
klízhejo Sacerdótovi, ki so tákoi discépulovi od Iésusa Ch. anù ni
majò podestát di celebrát to svéto Mísso, di esercitát te svéte
funziúni, anù di dispensát ussé te svéte Sacramínte, furchè Bir-

510 magne, anù Iérouo Sihnúagne. Ti ki zhie coshè diventát Sacerdót,
an ma ricevát sédan órđinu, to pride rezhít, sédan zhas an ma
511 bet síhnan od Véscula. Ti ki so bojè consecráni Bóhu, anù pous-
dihneni tu Bóshji slúshnosti, se klízhejo Vésculovi, ki so tákoi
Apóstolovi od Iésusa Ch. anu ni majò podestát di dispensát ussé
512 zhístu Sacramínte, anú di eserцитát ussáke siórte funziún. Támi
Vésculami te nei vínzhi je te Rímski Pápis, ki je takoi S. sin
Pieri, Superiór od usséh Christiánu anù od usséh Bóshjeh mi-
nístrinu, Vichiárih od Iésusa Ch. ta na Semjí.

513 Koi sa dne dobrúte dáje Sacerdóten Iérouo Sihnúagne?

514 Sacramént od Iéroveha Sihnúagna dodíua anú accrésčina grá-
zhio Bóshjo; dáje podéstat di dispensát te svéte Sacramínte anu
di eserцитát te svéte funziúni; dáje mózhnost di lépu anù sadovítno
sdéllat dólsnosti od Iéroveha stáгна; ulíua tu dushízo Sacerdóten
dan dúhouni segnál, ki se ne móre mei sbríssat, itáku da Sacerdot
je rúdi od teh drúseh judí bojé visokò pousdihnen; Sacerdót je rúdi
Sacerdót; anù sa uojò issò issì sacramént se ne smí ricevát koi nur.

515 Kelíku importánt je Sacramént od Iéroveha Sihnúagna?

516 Sacramént od Iéroveha Sihnúagna je telíku importánt, da pres
issohà se ne móre met Sacerdótu; anù zhe ba ne bílu Sacerdótu,
ba ne bílu pa svéteha uzhlá, ba né bílu pa tih svétih funziún, ba
ne bílu pa tih svétih Sacramíntu, ba ne bílu pa Religiúni, ba ne
517 bílu tróshta di se shalvát. Sacramént od Iéroveha Sihnúagna ni
tákoí ti drúhi Sacramíntovi, ki pomáhajo mákoi itomò, ki je ri-
cevà; ma an pomáha ussén zhístu Christiánen, anù rasún je issà.

518 Skuóse mózhnost od issahá Sacramínta te sbráne persúne deven-
táuajo Sacerdótovi anù Vésculovi: sacerdotóvi tadéi anù Véscu-
lovi, fkúse gnih svéte uzhlá, skúse te svéte funziúni, skúse te
svéte Sacramínte rúdi skarbijo sa avvantázh anù sdráujost od teh
519 Christiánskih dushíz. Koi zhlovék náscina, Sacerdót mu pomáha
deventát Christián: koi zhlovék je ignorant, Sacerdót mu da
uzhló, anù mu pokáshe to Nebéshko pot: koi zhlovék je débíl
anù dráshen sa spast tu hríh, Sacerdót mù da mózhnost di premá-
hat tentaziúni; koi zhlovék je tóshan anù tu mártrah, Sacerdót

ha tróshtha; koi zhlovék je offindinal Bóha, Sacerdót ha spet správi prúzhi Bóhu; koi zhlovék je bólan, Sacerdót ha consoláua skúse Bóshje pomáhagne, koi zhlovék je na sméрти, Sacerdót ha potláshi, anù tróshtha dardu na to sádgno óro, itáku da pa sméрт mu parjá léhka: anù pa po smerti ne hígna mu pomáhat, sa uójo ki pa dopo prófi sa gneha, anù abbenké tu Purhatórise mu kráti gnehà píne, anu an ha uráti Bóhu.

Kire so te principal podestádi od Sacerdotu? 520

Te principál podestádi od Sacerdótu sta dvi, di odpuszhiúat 521 hrihe, anù di óffrat Bóhu te ver shùot anu krí Iésusa Chrístusa.

Podestát di odpuszhiúat hrihe je velíka, sa uójo ki dushíza 522 od hrísnika, ki prit je bíla fras anu bássana hrihu, anu nemík Bóhovi, skúse te beside od Sacerdóta, ki assólvina, na diventà mond, anu pleshájozh Bóhu, anu urídna Paravísha. Issò podestát 523 Sacerdótovi eseritáujajo ne mákoi nur, alibói duákrat, ma telíku zhas, ki hrísnik se prau pentíua, anù ki uridno ricevá to svéto assoluziún. Podestát je issá, ki dne take nímajajo pa ti svéti tu Paravíse, pa María Vérgine; podestát, ki dne táke ni ne tu Nébe, ne tu na semjì, mákoi ta par Bóhu.

Ma pur ta drúha podestát, ki májó Sacerdótovi, je szhié 524 vínzha, anù ni jo eseritáujajo, koi celebrájo to svéto Mísso. Issá podestát je itáku velíka, da pa Buh, ki je Hospodén od Néba anu od Semjè, je gnin obediént, sa uójo ki un rislíshe s' Néba dólu tu gnih róke itádéi, ki tu ti svéti Míshi rezhéjo te beside od te svéte consecraziúni. Podestát, ki ni bíla concédinana pa Marii Vérgini, 525 sa uójo ki ta pod gni sárze je bil reslísal Iésus Ch. mákoi nur: ma tu roke od Sacerdótu an reslíshe itelíku zhas, ki rezhéjo to svéto Mísso, ki ha óffrajo, ki ha dispensajo, anù ki ha ricevájo.

Káku se ma rispettát Sacerdóte? 526

Sa uójo ki urídnost od Iéroviha stágna je itáku velíka, od 527 , issohá parhájajo dvi dólsnosti, dna sa Sacerdóte, anù dna sa uas, o Christiánovi. Koi Sacerdótovi rappresentáujajo Iésusa Chrístusa 528 ta na issen svítu, so dólsni ha imitát, anu se dárshat lépu tu gnih stágne skúse dno víto mond anù svéto. Sauójo ki Sacerdótovi 529

rappresentáuajo Iésusa Ch. ta na ifsen svitu, gnih stàgne je urídno
530 di bet rispèttánu od uas *), bojè annikói nìno druhe stàgne. Nino
délo na issèn svétu ni itàku svéto, koi ito, ki je délal Iesus Ch.
issò délo tadéi un je dal Sacerdóten, Sacerdótovi coshé majó Bó-
shije delo, Bóshje podestádi; anù sa uòjo issò matá je trattát tákoi
Iésusa Ch. bay vi ha videli na issèn svétu: sa uojo ki ite onor
anu hualost, ki dajeta Sacerdoten, dohàja Iesusu Christusu; anu pa
zhee vi je disprezzauata, vi disprezzauata anu offfindinata Iesusa Ch.
531 ki je istituel Sacerdote. Isse ne ni so me beside, ma to so beside
od Iesusa Christusa istes, ki je rekal Apostulen: Ti ki poslusha
uas, iti poslusha mle, ti ki dis prezzaua uas, iti dis prezzaua mle.
«Qui vos audit, me audit, qui vof spernit, me spernit».

na 21. Maja 1846.

XXI.

532

Od Sacraminta od Matramuniha.

U zhetartak ja si uan rispífsal te shéstgni Sacrament, ki to
je Ierovo Sihnúagne; anu ja si uan pokasal, kaku important anu
velike hualosti uridno je Ierouo stagne.

533

Nazò ja man uan romonet od teha sedantgneha Sacraminta,
ki to je Matrimunih; anu ja zhion uan rezhit, koi je Matrimunih,
kadà issi Sacrament je bil od Iesusa Ch. istituen, koi sa dne sade
anu dobrute shinkuje iten ki uridno ji ricevajo, kelika je gneha
uridnost; anu kaku zhlovek ma se disponinat anu preparat sa ji
uridno anu lepu ricevat.

534

B. Koi je Matramunih?

R. Matramunih je dan legittim contratt, ki musha anu sheno
darshi ukop uesano **) dardu smerti, sa moret generat anu redit
otrozhizhe tu Bohovi shushnosti.

*) Da die buchstaben *u* und *n* ganz gleich geschrieben sind, so weiss man nicht, ob hier *uas* oder *nas* zu lesen ist.

**) Geschrieben *uesano* und über den letzten buchstaben *o* entweder *ou* oder *on* gesetzt.

Stagne od Matramuniha je dno svete stagne, anu velike 535 hualosti uridno, sa uojo ki matramunih je bil istituen od Boha istes itadei, ki tu tin Paravise terrestre *od isse semjè* *) je creal Euo, anu jo je presental Adamo sa gneha legitim shenò rezhoz h «Crescite et multiplicamini».

Ma stagne od Matramuniha szhie boje sveto to je deventalu dopo 536 ki Iesus Ch. ji je pousdihnol **) h' uridnosti ***) od Sacraminta, dopo ki Iesus Ch. Matramuniku ki prit se je klizal contrat je dal ime od Sacraminta. Anu isso un je sdellal itadei ki sis gneha presinzho je sehna l *****) dne shenitke tu Cani od Galilei, shenitke ki muzh vi sta zhuli upamat, sa uojo ki ito Iesus Ch. je bil uodo smudal tu vino, takoi se lea tu uagnelise.

Koi to je itaku, Matramunih anu porazhagne to ni dna po- 537 svetna nauada; ma to je dna sveta rizh, sa uojo ki to je dan Sacrament od Iesusa Ch. istituen, ki sehna anu *****) consecraua novizhe itadei, ki sacerdot je porazha.

Matramunih to je dna rizh sveta, sa uojo ki od Boha istituen 538 ne makoi sa generat legitimamentri otrozhizhe, ma pa sa je redit, anu sa je uzhit tu Bohovi slushnosti, itaku da ni meite shivit po Christianskin, anu saslushit paravis.

Matramunih je dna rizh sveta, sa uojo ki od Boha istituen 539 par da mush anu shena meita si pomahat dan temu druhimu sa shivit na issen svitu, anu tu tarpet martre od issoha sveta.

Matramunih to je dna sveta rizh, sa uojo ki shinkuje velike 540 grazhie iten, ki uridno ji ricevajo: daje mozhnost di lepu sdellat dolnosti od natramuniha *****)): daje mozhnost di se amat anu si compatet dan teha drusiha: mozhnost di sopportat tu paziinzi

*) Die glosse *od isse semjè* übergeschrieben über das wort *terrestre*.

**) Über dem worte *pousdihnol* übergeschrieben ziemlich unleserlich *usdihnol* oder etwas ähnliches.

***) Über dem *h' uridnosti* steht: *tu numer*.

*****) Über dem *je sehna* übergeschrieben: *confermal*.

*****) Über *sehna anu* etwas unleserliches übergeschrieben, etwa: *ue nujev*.

*****) Über *od natra* übergeschrieben etwa: *issaha sacra*.

martre od issoha sveta; anu di premahat tentaziune; usse ifse grazhie daje Sacrament od Matramuniha iten ki ji uridno anu lepu ricevajo.

541 Matramunih je dna sveta rizh sa uojo ki to je dan spomagn, anu dna lipa podoba od Iesusa Chriftusa, ki ama anu uarje to sveto Zirku. «S. Pauli «Sacramentum hoc magnum est, in Christo et in Ecclesia».

542 Keliku rezhi ma sdellat zhlovek sa moret uridno ulest tu stagne od Matramuniha?

543 Sa uojo ki stagne od Matramuniha je itaku svetu, anu veliku hualosti uridno, sa moret ji uridno ricevati je potriiba sdellat vazh rezhi.

544 1. Naiprit zhlovek, ki desidera contrahinat matramunih, naiprit, neiprit ma proset Boha sif sarzon da Buh mu dai to luzh, sa moret snat, kire stagne, Matramunih aliboi libertat je boje prau sa gneha, anu po kiri poti ba mohal boje lehku salvat suo
545 dushizo, skuse matramunih *), aliboi skuse **) libertat. Sa dosezh isso luzh muzh more mu pomahat spomagn, da Matramunik sadenuje tin porozhenin velike dolsnosti sa soddisfat, parnassa velike martre anu teskosti sa prenestat anu sopportat, parnasse velike
546 tentaziuni, anu pericule sa premahat: Prit annikoi ulest tu stagne od matramuniha je potriiba si lepu mislit, zhe ti si kopoz sdellat lepu tai to ma bet ite dolsnosti, zhi ti copoz tarpet lepu anu pazient ite martre, zhi ti si copoz premahat ite tentaziuni anu pericule.

547 2. Dopo ki zhlovek je determinat di ulest tu stagne od Matramuniha, se nima met teh krivih intenziun, teh prasnih trostu tu hlavi, takoi dilajo iti judi, ki ne snajo Boha; ma se ma met skarb makoi sa avantazh anu sdrajost od dusize; sa uojo ki
548 zhi dusize ba se subila, usse to druhe to ni uridno nikar. Dopo ***) ki zhlovek je ussadiril tu gneha sarze isso sveto intenziun, an ma spet se raccomandat Bohu, da un mu pobahei sbrat dno dobro

*) Über *dushizo*, *skuse matramunih* übergeschrieben: *anu dat vazh hualosti aliboi magnà krisha*.

**) Über *skuse* übergeschrieben etwa: *uazh dobriha*.

***) Über *dopo* steht: *Tobia*.

anu degn *savik**) perfuno sa usot**); sa uojo ki to muzh importa di sbrat dno hudo, ali boi dno dobro perfuno. Anu isde muzh 549 more mu zhovat uz hilo od sveteha Duha, ki pravi da se nima telika***) badat bohatie liposti, anu braure od persune, ma se ma iscat te snutragne qualitati, to pride rezhit, judicij, dobruto, ponisnost, vita mond; isse qualitati od perfune so uridne vazh annikoi usse zhi stu liposti anu bohatie od issoha sveta. Ne man- 550 chiajo pa tu nassih timpeh persune od dobrih qualitat, ki so preparane iten, ki shivijo tu strahu Bohovin: Takoi Sara, ki je bila Tobiu, Rebecca Isaaccu, Rachele Iakobu [nimajo si tet massa dobrò pred tímpon]****) anu Abigaille a Davide.

Zhe se ma kak impediment, ki brani contrahinat matra- 551 munih, nimata ji *ha******) skriuat, takoi so dne cert persune isde u Resii †), ma mata ji napret manifestat *nauadit* ††), da se moret †††) ottegnat dispenfa. Ti ka ba contrahinal matramunih sif kakim impediminton, zhenzhe met dispinse; Matramunih ba ne valal nikar, anu ite dua ba shivila rudi tu hrisse mortal.

Sa moret uridno ricevat Sacrament od matramuniha, je 552 potriba se preparat skuose dno vito mond *vergin* ††††), ponifno, esemplar *†) paziient, anu tu strahu Bohovin, anu nei boje koi je blisu temp od porazhagna. Itaku kuashuje uridnost anu svetost od issoha Sacraminta, itaku ji ma ushiuat iti ki zhe met fortuna tu matramunihu.

Kaku zhlovek ma se contegnet ite din, ki ma se porazhat. 553
Boje ki je blisu temp di se porazhat, boje sarzhno zhlo- 554

*) Das wort *savik* übergeschrieben zwischen *degn* und *perfuno*.

**) Selbstverständlich anstatt *usct*.

***) Anst. *teliku*.

****) Das hier in die parentheses gesetzte, *nimajo si tet massa dobrò pred tímpon*, steht in der handschrift am unteren rande der seite, unter den worten *Tobiu, Rebecca Isaaccu, Rachele Ia* zugeschrieben.

*****) *ha* übergeschrieben über *ji*.

†) Ursprünglich geschrieben *Resia*, dann korrigiert, aber undentlich.

††) *nauadit* (oder ähnl.), als glosse, übergeschrieben über *manifestat*.

†††) Schreibfehler anst. *more* oder *morei*.

††††) *vergin* steht über *mond*.

*†) *esemplar* zwischen *ponifno* und *paziient* oben zugeschrieben.

veh *) *devoziuno* **) ma proset Boha, da un se degnei sehnat fe Matramunik, ki ma ha darshat vesaneha dardu smerti. Ma proset s. Duha, da un skuse gneha svete darje santifichei to uniu *uesagne* ***), ki je sa gneha important: ma proset Mario Verzhino, te svete Agnule tu Nebe, te svete, ki ma gneha ime, anu ****) te svete, ki so tuiti *****) Zirkve, ki *te †*) ma ††) se porózhet: da skuse *usse †††*) gnih prosagne mei ††††) met gneha matramunih dan srezhni sazhetak anu dno srezhno continuaziun.

555 Koi novizh anu novizha ta pred tin svetin holtarjon ricevauata od sacerdotia to sveto Matrimonial benediziun *vesagn †††††*), spomanitase, da to ni Sacerdot, aliboi ta sveta Zirku, ki porazha †*), ma to je Buh, ki assifitina, abbenke vi ha ne vidita, takoi ki je assistinal te shenitke tu Cani od Galilee. Issi penfir ba mel bastat *†) sa ussedit tu nasse sarze dno prauo intenziun, dno prauo ponifnost, dno shivo divoziun tu ricevat Sacrament od Matramuniha.

556 Zhe vi bota ricevauali Sacrament od Matramuniha, takoi ki nazo si uas nauzhil, bodita sihur, da skuse ifse Sacrament, vi zheta ricevat od Boha velike grazhie, anu fkuse ifse grazhie matrimunih *†*) ki je dan teski pes, zhi †*†) uan diventat dan pes lehki, dan pes od dobrute, anu od pashi, takoi romoni ta sveta Zirku: «Iugum dilectionis et pacis».

na 24. Maja 1846.

*) *zhlovek* — so geschrieben, selbstverständlich anst. *zhlovek*.

**) *devoziuno* übergeschrieben über *ma*.

***) *uesagne*, als glosse, über *uniun*.

****) Über *ma gneha ime, anu* übergeschrieben etwa: *nete gneha neseta gnin ime* (?).

*****) Über *so tuiti* übergeschrieben *se trofuaajo*, als synonym zu *so*.

†) *te* (oder vielleicht *se*) steht oben über der zeile, zwischen *ki* und *ma*.

††) Es sieht eher als *na* aus, aber als *ma* zu lesen.

†††) *usse* oben, über dem worte *gnih*.

††††) Über *mei* übergeschrieben: *od ussek*.

†††††) *vesagn* (d. h. *vesagne*) übergeschrieben, als glosse, über *benediziun*.

†*) Über *porazha* etwas ganz unleserliches übergeschrieben.

*†) Es sieht eigentlich als *bostal* aus.

†) Geschrieben: *matrimanih*.

†*†) Anst. *zhie* oder *zhe*.

XXII.

Od Sacraminta od Matramuniha.

557

Matramunih, takoi si uan rékal u Nedéjo, to ni dna posvetna nauáda, ma to je dan Sacrament od Boha istituén, ki musha anu shenò sehnúje anu darshi ukop uéсанou*) dardu smarti, sa moret legittimamentri generat anu redit otrozhizhie tu Bohovi slushnosti. Issi Sacramént iten, ki urídno ji ricevájó, shinkuje velike 558 grazhie; specialmentri daje mozhnoft tin porozhenin di lepu sdellat dolnosti od sviha stagna; daje mozhnost di se amat anu si compatét dan teha drusiha; daje mozhnost di si pomahat dan timu druhimu tu tarpet martre od issoba sveta, anu tu premahat tentaziune. Sacrament od Matramuniha je dan spomagn, anu dna lipa podoba od Iesusa Christusa, ki ama anu uarje to sveto Zirku, tákoi pravi Sveti S. Pauli rezhozh «Sacramentum hoc magnum est in Christo et in Ecclesia».

Koi to je itaku, Sacrament od Matramuniha to ni dna posvetna 559 nauada: ma to je dna sveta rizh, anu velike hualosti urídna. Anu sa uojo isso se nima strapazzat, takoi dilajo dni cert, ma se ma lepu ricevat; anu svetu trattat. To pride rezhit, ti ka zhie ulest 560 tu stagne od matramuniha, neiprit neiprit se ma se raccomandat Bohu: nima met tu hlavi**) krivih intenziun, aliboi**) prasnih tróshstu; se ma sbrat dno savih dobrò anu ponisno persuno, anu se nima je sapejuat tu hrih skuse beside anu fatte scandalos; to zhie dna vita mond, ponísnost, pazii nzia***), strah Bóshji, oraziun tu ussakin tímpu, anu nei boje, koi je blisu temp od porázhagna.

Itaku, o Christianovi, se ma preparat, ti ki zhie ulest tu 561 stagne od matramuniha, sa uojo ki itaku kuashuje svetost anu velikost od issohà Sacraminta.

*) Vielleicht *uesanon*; beides eine unklare form.

**) Zwischen *hlavi* und *krivih*, wie auch zwischen *aliboi* und *prasnih*, steht ein durchgestrichenes *teh*.

***) Unklar, vielleicht als *paziunzia* oder *paziencia* zu lesen.

562 Ne makoi svetost aliboi velikost od Sacraminta, ma pa av-
vantazh od iteh persun, ki majo ulest tu stagne od matramuniha,
kuasuje se preparat itaku. Anu rasun je issa.

563 Vi vita, da matramunih je dna rizh important, ki od issé
viláshajo ussake siorte fortune aliboi disfortune, sehond ki se
564 lepu aliboi slábo contrahina. Zhe se lepu contrahina, to pride
rezhit, zhe se contrahina tai Buh kuashuje, matramunih parnassa
ussake siorte fortune, parnassa pash, parnasha dobruto, parnassa
veselost, parnassa pa bohatio tin porozhenin; parnassa ponisnoft,
saviezho *modrust* *) otrozhizhen; anu neisat ussen parnassa pa te
565 Nebeshki lun. Zhe matramunih se slabo contrahina, to pride
rezhit, zhe se contrahina ignazhie annikoi Buh kuashuje, itadei
matramunih parnassa tin porozhenin uerre, parnassa, um, par-
nassa, venditte, parnassa prehagnagne, parnassa huduklizagne,
maladiuagne, sapuszhiuagne, anu ussake siorte disfortune; anu
otrozhizhen parnassa slabe esimpline, krive**) uzhila; anu sa uojo
isso tadei ni deventajo ***) hudi, slabi, ostanani, punzhiki fraserje,
anu disordinu, ki daje displase Bohu, dilajo skodo svetu, anu pa
566 sebe istes. Sa rezhit sis dno besido, dan matramunih slabo contra-
hinan parnassa tin porozhenin anu gneh otrozhizhen velike chias-
tighe na issen svetu, anu szhielè boje vinzhe ta na tin druhin.

567 Koi to je itaku, ja maran uan ripetenat ****), da je potriba
lepu contrahinat matramunih: anu sa moret lepu ji contrahinat, je
potriba prit lepu se preparat, tai Buh kuashúje; to pride rezhit,
je potriba neiprit se raccomandat Bohu, tadei se nima met tu
hlavi teh kriveh intenziun aliboi prasnih troshtu; se ma sbrat dno
savih, dobro, anu ponisno persuno, anu se nima jo sapejuát tu
hrih skuse beside añu fatte scandalos; to zhie dna vita mond,

*) *modrust* übergeschrieben über *otrozhizhen*, als glosse zu *saviezho*.

**) Zuerst wurde *slab* geschrieben, dann durchgestrichen und *krive* weiter geschrieben.

***) In der zeile steht zwar *deventajo*, oben aber, über zwei letzten buch-
staben dieses wortes, d. h. über *jo*, wurde *ua* zugeschrieben, so daß man geneigt
ist daraus ein *deventauajo* zu bilden.

****) Wohl anst. *ripetinát*.

ponisna, pazient, to zhie strah Boshi *), anu oraziun tu ussakin timpe, anu nei bojè, koi je blisu temp di se porazhat.

Itaku majo se preparát ite persune, ki desiderájo ulest tu 568 stagne od matramuniha, sa uojo ki itaku kuashuje svetost od Sacraminta, anu pa uash avvantazh.

Ma zhie ignan se preparáuajo itaku ite persune, ki ulashajo 569 tu stagne od matramuniha? Ah magari, da ni ba se preparáuali itaku, ki gneh matramunihovi ba teli bet fortunani! Ma ja se bojin, da dni cert dílajo usse ígnazhie, anu strappazzajo **) Sacrament od Matramuniha ***).

1. Ia se bojin, da dni cert ulashajo tu stagne od matramu- 570 niha, zhenzhe nikar prit se raccomandat Bohu, abbenkè ni vijo, da pres Bóshjeha pomáhagna ni ne morejo met nine fortune.

2. Ia se bojin, da dni cert ulashajo tu stagne od matramuniha 571 makoi sis ito intenziuno di met vinzho libertát, anu di se sazhíat od teh fras plaséjou, tai ti judi, ki ne snajo Boha: abbenké Christianovi vijo, da tu contrahinat matramunih je potriba met to prauo intenziun, to pride rezhit, intenziún di bojè lehku salvat suo dushizo, di dat vinzho huálost Bohu, aliboi di magnì ha offindinat.

3. Ia se bojin, da dni cert tu sbirat *sbrat* ****) persuno sa usét, 572 calcoláuajo vazh bohatío anu lípost od persune, annikoi gni saviezho anù ponisnost; abbenkè ni vijo, da dna sama iskra od saviezze anu od judiziha od persune je uridna vazh, annikoi usse zhistu bohatie anu liposti od issoha sveta.

4. Ia se bojin, da dni cert strapazzajo Sacrament od matra- 573 muniha, sa uojo ki parhajajo se porazhat dopo ki so pejali *****) dno vito scandalos anu fras, anu punzhiko hrihu anu disórdinu;

*) Geschrieben: *Boshi*.

**) Oben, über dem *aj* in *strappazzajo*, steht *ua*; folglich hat man das recht, das *strapazzajo* mit dem *strapazzauajo* zu ersetzen.

***) Der ganze satz *anu strapazzauajo Sacrament od Matramuniha* wurde erst später zugefügt.

****) *sbrat* oben, über *sbirat*, zugeschrieben.

*****) Über *pejali* geschrieben *delali*.

abbenké ni vijo, da isso to ni ta praua preparaziun sa ricevat Sacraminte; abbenke ni vijo, da sa lepu contrahinat matramunih je potriba prit se uaruat od fraserje anu od disórdinu.

574 5. Strapazzajo Sacrament od matramuniha ite persune, ki parhajajo se porazhat ushe noshajozh *), ki parhajajo se porazhat sis tolstin *punzhakin* **) tribúhon ***), abbenké ni vijo, da svetost od Sacraminta, ki majo ricevat, kuashuje, da dushiza anu shuot
575 od novizhu mei bet mond ****) pres nine fraserje. Oh kaku to je contrar anu hardu videt novízho sis tolstin *punzhakin* **) trebuhon ta pred tin svetin holtarjon, tu presinzhi Boshji, tu presinzhi od Marie Vergine, ki je mati od mondisie *****) anu od puritadi «Mater purissima, mater castissima».

576 6. Strappazzajo Sacrament od Matramuniha ite persune, ki parhajajo se porazhat, dopo ki so meli usse bastarde, dopo ki so se sazhiali od teh fras plaseju, dopo ki so prehnali gnih mladost tu fraserji, abbenké ni vijo, da novizhovi, koi so in primi voti †) ba meli bet vergin.

577 7. Strapazzajo Sacrament od matramuniha ite perfune, ki se porazhajo tu hrisse mortal, sa uojo ki itadei sdellajo dan sacri-legi. Anu magari takoi ne, ki isso to je succédinalu, abbenke se vi, da dan itak matramunih, itaku hardu strappazzan, neiprit displasha Bohu, tadei an ne more parnestet nine fortune, anzi an parnassa disfortune, anu malediziuni, prehagnagne.

578 Sa uojo isso tadei, ja se ne zhudin, ki matramunihu fortunanih je malu, sa uojo ki malu je iteh *persun* ††), ki ricevauajo issi

*) Zuerst wurde *nosejozh* geschrieben, dann *noshajozh* (dazu noch mit einem *u* über dem ersten *o*) oben, über *ejozh* des *nosejozh*, gesetzt, und schließlich das ursprüngliche *nosejozh* in *noshajozh* umgemacht.

**) *punzhakin* geschrieben über *tolstin*, als synonym.

***) Am unteren rande der seite, unter den worten *porazhat sis tolstin tribúhon* stehen in der handschrift, als später zugeschrieben, noch folgende worte: *anu ti ki jo parpejuje junazi (?) novizhovi*.

****) Das wort *mond* erst später zwischen *bet* und *pres* oben hinzugeschrieben.

*****) Das wort *mondisie* durchgestrichen.

†) So anst. *in primo voto* oder *primi voti*.

††) *persun* über *iteh* oben zugeschrieben.

Sacrament tai Buh kuasuje: anu to ní sa se zhudit, ki matramunihou disfortunanih je muzh, sa uojo ki muzh je iteh persun, ki malamentrí*) so ricevalé*) issi Sacrament. Anu isse persune ne morejo se mimbrat, sa uojo ki *od gnih skode****) same so hausha.

Ti ka zhie trofit fortuna anu veselost skuse matramunih***), 579 an nima strapazzat issoha Sacraminta, takoi svit uzhi anu sapejuje****); ma an ma ji ricevat tai Buh uzhi anu kuashuje.

Na 31. Maja 1846.

XXIII.

Od Sacraminta od Matramuniha.

580

Uzhera ja si uan pokasal, kaku lepu majo se preparat ite persune, ki desiderajo ulest tu stagne od matramuniha: nazò ja man uan pokasat te dolshnosti ki majo ite persune, ki so ushe ulesle tu stagne od matramuniha; anu neiprit ja man dat uzhilo iten, ki malamenti *slabo******) so contrahinale issi Sacrament.

To succedina hostu zhas, da ti porozheni so rempetet †) di 581 bet ulesli tu stagne od matramuniha; sa uojo ki malamenti so contrahinale issi Sacrament; anu tadei ni se kolnejo, ni se prehagnajo ††), ni se maladiuajo, ni si prosijo smert, anu prosijo kriuo dan temu druhemu, anu pa itòmo, ki po kiri poti ba bil hausha od gneh disgrazhie. Iten ja maran rezhit, da to ne †††) zhova nikar 582 se drashit, sa uojo od gnih disgrazhie sami so hausha; ki

*) *malamentrí, ricevalé*—fehlerhafte akzentuazion, anst. *malaméntri, ricevde*.

**) Die wörter *od gnih skode* erst später über *same* zugeschrieben.

***)) Über *skuse matramu* geschrieben: *tu matramunihu*.

****)) Zuerst stand *takoi uzhi anu sapejuje svit*; dann wurde *svit* gestrichen und zwischen *takoi* und *uzhi* ein anderes *svit* oben hineingeschrieben.

*****)) Die glosse *slabo* geschrieben oben, über *malamenti*.

†) Über *so rempetet* steht geschrieben *rimpetit*.

††) Es könnte auch als *prehagnejo* gelesen werden.

†††) Über *to ne* steht *sdillanu*.

- malamentri so ricevali Sacrament od matramuniha; anu to nei buisho uzhiho, ki ja moren jin dat, je di sdellat isse tri rezhi.
- 583 To parve, majo sbudit tu sarze dan pravi dolor di bet strapaz-zali Sacrament od matramuniha, ki so ricevali malamentri *). To sehond, majò offrat Bohu teskosti anu martre od sviha stagna sa pelitinzho od svih fallu. To tretgne, majo skarbet di sdellat dolsnosti od sviha stagna itaku lepu, da ni moreita saslusht ite grazhie, ki so subili tu ricevat Sacrament od matramuniha. Isso majo sdellat ite persune, ki malamentri so contrahinale matramunih.
- 584 Koi sa dne dolsnosti majo szhie isse persune, anu usse te druhe, ki so ulesle tu stagne od matramuniha?
- 585 Dolsnosti od teh persun, ki so ulesle tu stagne od matramuniha, so od treh siort. Majo dolsnosti pruzhi Bohu, majo dolsnosti pruzhi sebe istes, majo dolsnosti pruzhi sven otrozhizhen.
- 586 Koi sa dno dolsnost majo pruzhi Bohu.
- 587 Dolsnost, ki majo pruzhi Bohu, je di serviat Bohu, tai ti dobri Christianovi, to pride rezhit, dolsnoft di se uaruat od disordinu, od pianosti, od teh slabih companii, anu od usseh teh slabih
- 588 rezhi. Ta na isso, dolsnost je di se raccomandat Bohu ussaki din pojutreh anu svezhera, anu pa vazh zhas po dne; dolsnost je di svetuat te svete Nedeje anu Fieste **), to pride rezhit, poslushat to sveto Misho, predichie, Christianfko dottrino, anu te druhe svete funziune. Dolsnost je di ushiuat hostu zhas anu devot te svete
- 589 Sacraminte od Pelitinzhe anu od Eucharistiæ. Isse so dolsnosti od usseh Christianu, ma nei boje od teh porozhenih parfun ***). Anu issa je rasun, ki condegnaua ite persune, anu ite hisne ****) hospodine, ki shivijo tu disordinah, ki se ne pomislijo skore mei na Boha, ki ne ushiuajo mei teh svetih Sacramintu od Pelitinzhe anu od Eucharistiæ; anu sa isso ni so indegn di bet ricevali Sacrament od matramuniha, ni so indegn di met shenò anu otrokè.

*) Über *ricevali malamentri* steht *tadei* (oder vielleicht *itadei*) *ki so se porozheli*.

**) Geschrieben: *Tieste*.

***) Es sieht eher als *porsun* aus; kann auch als *persun* gelesen werden.

****) Sieht eher als *kisne* aus.

Koi sa dne dolsnosti majo pruzhi sebe istes ite perfune, ki so 590
ulesle tu stagne od matramuniha?

Ite persune ki so ulesle tu stagne od matramuniha so dolsne 591
di se amat dan teha druseha, di bet fidel dan temu druhemu, anu
di met pash tami sabò.

Mush anu shena mata se amat dan teha*) drvseha sis dno 592
sarzhno dobruto, to pride rezhit, mata si tet dobrò sis besido anu
s'fatti ne makoi itadei, ki to hre usse rauno ta mi**) gnima; ma pa
tu potribah mata si pomahat dan temu druhemu, pa tu martrah anu
tu disgrazhiah mata se compatet anu troshtat dan teha druseha.

Mush anu shena mata se amat dán teha druseha sis dno 593
mozhno anu stanovitno dobruto, to pride rezhit, da mata si tet
dobrò rudi, itaku da nidan temp, nina skoda, nina rizh nima
slomet gneh dobrute.

Mush anu shena mata se amat dan teha druseha sis dno Chri- 594
stiansko dobruto, to pride rezhit, da mata concedinat dan temu
druhemu ito ki parnassa avvantazh anu sdraujost od dusize, anu
ne itoha, ki ba mohlo po kaki poti sapejat tu hrih. Mush anu
shena mata se amat giò, ma ne iteliku di sapustit Boha anu te
Boshje rezhi.

Mush anu shena mata met pash tami sabò, to pride rezhit, 595
mata bet teliku pazient, da ni meita tarpet anu premahat usse
teskosti, usse martre, anu disgrazhie, ki parnassa svit raishi,
annikoi slomet to pash, ki Buh kuasuje, anu Sacrament sadenuje.
Issa rafun condegnaua ite persune, ki se kolnejo; se maladíuajo,
se prehagnajo, si prosijo krivo dan temu druhemu; anu itaku ta
na***) skodo anu displashe, dodiuajo pa hrih.

Mush anu shena mata bet fedel dan pruzhi temu druhemu, to 596
pride rezhit, da mush nima desiderat teh druseh shin; anu pa shena
nima desiderat teh drusih mofhu****); mush nima met shafti

*) Vielleicht als *taha* zu lesen.

**) *ta mi* anst. *tami*.

***) *ta na* anst. *tana*.

****) Wohl anst. *mufhu*.

sis temi druhimi shenami; anu pa shena nima met shafti sis temi
597 druhemi mushmi. Issoha ba ne tel*) upamat: ma sa uojo ki ja
vin, da pa issi disordin je succedinal tu Resji, ja maran uan re-
zhit, da to je hardu dilat itaku; anu ite perfune, ki dilajo ite take
disordine, ni iteliku hardu strapazzauajo anu profanauajo Sacra-
ment od matramuniha, da ni so hrishni ta pred Bohan, anu ta
pred svetan**).

598 Ite persune***), ki so ulesle tu stagne od matramuniha, majo
gnih dolnosti****) ne makoi pruzhi Bohu, anu pruzhi sebe istes;
ma ni majo dolsnosti pa pruzhi gneh otrozhizhen. Ozhia anu mati
sta dolsna di redit lepu sve otrozhizhe, anu jin dat usse to ki se
599 more sa gnih shiujost, anu sa gnih potribo. Tu issen puntu fol-
lauajo iti ozhiovi, ki ne vijo koi delat, anu ki prehagnajo temp
di band, na mestu delat anu skarbet saslusit ito ki potribuajo
otrozhizhi: Follauajo iti otzhiovi*****), ki skuse ihragne, skuse,
pianost, skuse disordine, sahagnajo gnih facoltadi anu gnih
uadagne, anu skuse isso dilajo tarpet miserio sheni, anu otrozhi-
zhian, na mestu jin dat to ki ni potribujejo.

600 Ozhia anu mati sta dolsni di uaruat sve otrozhizhie od teh
slabih companii, anu od teh slabih rezhi; anu sta dolsni di †) je lepu
uzhit dottrino anu oraziun, anu di je pejat tu kirku ††) poslu-
sat dottrino, oraziuni, predichio, misso, anu te svete funziuni; anu
601 ushiuat te svete Sacraminte. Ta na issen punte follauajo ite
ozhiovi, anu matere, ki redijo sue otrozhizhe zhenze nikar je
uzhit teh Boshjeh rezhi, itaku da ni deventauajo tai duji tu

*) Früher wurde geschrieben *bilu potriba*, nachher aber durchgestrichen und anstatt dessen *tel* oben gesetzt.

**) Ob *svetan* oder *sveton*, ist schwer zu entscheiden.

***) So geschrieben, daß man nicht weiß, ob *persune*, *parsune* oder *porune* zu lesen. Das vokalzeichen der ersten silbe sieht in der handschrift wie das russische *o* aus.

*****) Schreibfehler anst. *dolsnosti*.

*****) Zuerst wurde *otrozhizhi* geschrieben, dann durchgestrichen und anstatt dessen *otzhiovi* fortgesetzt.

†) Sieht eher als *de* aus.

††) Augenscheinlich schreibfehler anst. *zirku*.

Boshjeh rezhih anu ignorant. Follauajo ki ni jih ne uarjejo od slabih rezhi anu od teh slabih companii, itaku da ni deventauajo hudi, anu shleht, anu ni shivijo tu disordinah.

Ozhia *) anu mati sta dolsni di dat delo aliboi mestir suen 602 otrozhizhen, da ni moreite si saslusht suo shiujust skuse isso fadijo: anu tana issen punt **) manchiajo iti ozhiovi anu matere, ki nahajo sue otroke pref dela, pres mistirja, itaku da ni ne dilajo nikar druseha, koi prehagnajo ***) di band timpe anu lita anu mladost, zhenzhe moret pomahat pa sebe istes.

Na 1. Iugna 1846.

1850 ****).

Od karsta sveteha.

603

U Pondejak ja si uan rekal, da ti sveti Sacramintovi so ti mittelnovi, ki tu nasho sarze uliuajo merite od Jesusa Christusa, anu pomahagne potribne sa šivit prau, anu sa salvat našo dušo. Sa uojo isso mamò usiuat te svete Sacraminte; ma mamò je 604 usiuat tai Buh kuašuje. Par da vi moreita je ušiuat prau, je potriba da vi je intendaita. Sa uojo isso ja zhion uan spieगत usse zhistu Sacraminte. Sveti Karst je te parvi: od issoha coše 605 ja zhion uan romonét: anu ja zhion uan pokasat, od koha *anu sa koi* ****) je bil istituen issi Sacrament; koi nan šinkuje; koi sa dne dolsnosti ma ti ki je karsčen; kakidni majo bet, anu koi sa dne dolsnosti majo nunovi; kaku se karsčiuje. Usse isso ja man uan špieगत nas.

Sacrament od sveteha karsta je bil istituen od Jesusa Chris- 606 tusa itadei ke un je bil karscien od sveteha Zuana; pokaike ita-

*) Es steht nur *Ozhi*.

**) Es steht nur *punt*, welches man entweder als *puntu*, oder als *punte* lesen darf.

***)) Zwischen *prehagnajo* und di *band* steht ein durchgestrichenes *suo*.

****) Dieses 1850 findet sich am unteren rande der seite.

*****) *anu sa koi* geschrieben oben, über (*koh*)a je *bi*.

dei so se nahale videt te persune od te suete Trinitadi, ki na gni ime se karsčiuje; anu itadei Jesu Christ je dal uodè to virtut di karsčiuat.

607 Zhi vi vita, sakoi je bil istituen *) te Sacramento od sveteha Karsta. Timu parvimu ozhi Adamu je bil dal Buh dan Comandament. Adam je slomel issi Comandament anu skuse isso je offindinal Boha, anu urídan Pekla ne makoi un, ma pa ussa gneha descindinzia, itaku da ussaki zhlovek ki se nascina ma ta na dushi te Adamovi hrih. Issi hrih brani človeku salvat suo dušo; anu zhie se salvat, an ma nisbrissat te Adamovi hrih skufe te
608 sacramento od sveteha karsta. Sa isso tadei je istituen Sacrament od sveteha Karsta; anu itaku pres karsta nidan ne more se trostat ulest uon u Paravish: «Nisi quif renatus fuerit ex aqua et Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei».

609 Ta na isso kiri od uas forzh ba mel uojo me barat: Koi teliku potriban je Sacrament od sveteha Karsta: iti judi ki so shívili prit annikoi je bil istituen issi Sacrament, kako ni so se salvali?
610 Mata vedet, da iti judi, ki so shívili prit annikoi je bil istituen Sacrament od sveteha Karsta, ni so salvali gnih dusho skuse gnih prauo Fedo na Jesusa Christusa, ki ni bil szhie paršal. Ma koi Jesu Christ je paršal, anu tarpel, itadei je kuasal, da ussaki zhlovek mei nisbrissat te Adamovi hrih skufe Sacrament od sveteha Karsta.

611 Veliki so shinkovi, ki daje te Sacrament od sveteha Karsta. Sveti karst nisbrissuje dolu te Adamovi hrih; anu zhi iti ki se karsciuje je dan veliki, itomò risbrissuje dolu ne makoi Adamovi hrih, ma pa usse zhistu te druhe hrihe, ki ba bil mel: itaku da itadei ki zhlovek je karscien, an nima ta na gneha dushi ninoha
612 hriha. Ta na isso sveti Karst nan daje szhie druhe dobrute anu
613 mozhnosti. Nan shinkuje Boshjo grazhio, anu skufe isso mi deventauamo sinizhi od te svete Zirkve; nan daje mozhnost sa ushiuat te druhe Sacraminte: mozhnost sa prenashat kriše od issoha sveta, tai je je prenasal **) Jesu Christ. Sveti Karst nan odprua

*) Ob *istituen*, oder *institutuen*, bleibt unsicher.

**) Es könnte auch als *prenasal* oder *prenesel* oder *prenasel* gelesen werden.

urata Nebeske, ki nan je bil sagial Adamovi hrih. Sveti karst 614
pusti ta na dushi dan signal, ki se ne vidi, anu ki se ne more
mei nisbrissat. Issi signal dila, da ti ki je nur karscien, an je
rudi Christian, anu an se ne smi mei vazh sdellat karsciuat.

Koi teliku potriban je sveti karst, koi teliku an je uridan, 615
anu koi teliku dobrut nan parnasha, mammo s' ponisnin sarzon
adorat Boha, ki nan je dal dan teliku svet mittel sa salvat nasho
dusho. Anu mammo se spomanot ta na te dolsnosti, ki nan daje
sveti karst. Koi somo se okarstili, somo Bohu obečiali di darshat 616
to sveto Christiansko lezh: anu isso mi somo obeciali Bohu tu
gneha svetei Zirkvè, ta pred tin svetin holtarjon; anu skufe
beside od nashih nonou somo zhurali di se naruat od kriveha, di
dilet to dobre, anu serviat Bohu. Mi somo dolsni coshe mon-
tegnat*) anu sdellat ito ki mi somo obeciali: ignacie mi somo
Christianovi makoi s' immanon, ma ne tu fatteh.

Takoi otročič, koi un je povit, ma potribo dojovize sa se 617
redit, anu sa shivit**) itaku istes, koi an je karscien, ma potribo
učenika sa se naučit serviat Bohu. Sa isso tadei ta na karstu se
dajejo nunovi otročičien, par da ni meite je ucit, anu kasat to
Nebesko pot. Non coshè to ni dno prasne ime, ki anzi velike anu 618
svete dolsnosti sadenuje. Non je takoi pegiaria sa dusho itoha
otrocicia, ki je darshal na karstu; pokai ki un je sa gneha Bohu
Fedo obecial. Sa sdellat isso, an ma coshe snat dottrino anu ora- 619
ziune, anu shivit tai dan dobri Christian: anu an je dolsan uzhit
gneha fioče, anu skarbet, da ni deventaite dobri Christianovi;
anu koi nunovi manchiajo ta na isso, ni bojo masali rindinat cont
Bohu.

Koi to je itaku, vi sami ignan vidita, da nunovi ne smijo de- 620
ventat iti, ki ni ne umijo oraziunou anu dottrine; anu scie magni
iti ki so slabi, anu sleht Christianovi; ti ki so public hrishni-
kovi, ti ki ni ne hodijo mai na spuved, ti ki so desertorji: anu
to ni si ja, ki din, ma to je Boshje uzhilo, ki kuashuje itaku.

*) Wohl richtiger: *mantegnat*.

**) Hier vermißt man ein Komma (,).

- 621 Darshagne na karstu nareja dno cert shlahto, ki se klizhe ta hotrouna shlahta. Isso shlahto ma iti ki karsčiuje s' tin ki se carsčiuje, anu s' gneha ocion, anu materjo: anu iti ki darshi na karstu ma shlahto istes s' fiozhan, anu s' gneha ociò anu materjo. Ite parsune, ki majo isso shlahto tami sabò, ni ne morejo se uset.
- 622 Muzh uaju vi sta videli karsčiuat, ma niscì ne vi, sa koi ta na karstu se reče teliku prosagn; ja zhion coše uan spiegat pa issò.
- 623 Mata vedet neiprit, da creatura se ustàvi no malu timpa ta na dureh od Zirkvè, sa uojo ki na ni uridna ulest nutar u Boshjo Zirku dardu itadei, ki onà na ne sauarshe prozh od sebè servia-gna od hudichia, anu na ne obečia serviat Christusu.
- 624 Sacerdot, ki karsčiuje, trikrat séhne ta na vishto otrociciu, sa vehnat uon s' gneha mozhnost od hudichia, anu sa dat mestu svetimu Duhu.
- 625 Se diua pa sul ta na bochio otrociciu, sa uojo ki skufe Boshjo gračio an ma odhnat prozh od sebe smardínchio od hriha, anu an ma ricevat smoh od dobrih dil, anu ushiuat snagne Boshje.
- 626 Se díla muzh zhas segnal od sveteha krisha ta nad otročičion, sa uojo ki skuse sveti karst ussi zhistu gneha sentimentovi majo se odprít sa ricevat Boha,*) anu darshat gneha sapuvedi.
- 627 Koi otrocigh skuse nunove beside je sapustil hudichia anu je obečial serviat Bohu, itadei an ulise nutar u Zirku, anu Sacerdot mu namaše uha anu nus, par da un intindei anu amei te Nebeske veretadi.
- 628 Se bara trikrat otročičia, zhi un sapuščiuje hudichia anu gneha opere, anu gneha prasne bohatíe, sa uojo ki otrocigh ma obeciat usse isso, zhi un zhie plešat Bohu.
- 629 Se bara otročičia, zhie un se verje na Boha Ozhie, anu Sinu, anu sveteha Duha, anu se ha bara, zhi un se verje, da je dna Zirku Cattolik, communiun od tih svetih, odpuszhiagne od hrihu,

*) Zuerst stand hier in der handschrift *sa intindat*, wurde aber gestrichen und anstatt dessen das folgende *anu darshat* weiter geschrieben.

ustagne taha missa, anu shiujost etern: sa uojo ki niszhi se ne smi karsciuat, zhi un se ne verje isseh reči.

Se bara otrocicia, zhi un čie bet karszhen, sa uojo ki Iesu 630 Christ ne sfuarzaua nikogor: anu sa ulest tu gneha sveto čircu, anu sa salvat dušo, ma bet pa nasha volontat; ki pres nashe skarbnosti un nan ne shinkuje Paravisha.

Koi otročigh je karsčien, mu se namáshe uarh hlave s' din*) 631 ojan, ki se klice sveti Chrisma, sa uojo ki od itadei zhlovek je dolsan bohat Christusa.

Se da otročičiu dan bili part, sa uojo ki skuse sveti 632 karst gneha dusiza je deventala pur, anu mond, bref nine machie, anu ma skarbet di jo conservat rudi itaku pur anu mond.

Se da otročičiu dna horozh svičia, sa uojo ki ita Feda, ki 633 un je riceval skufe sveti karst, tai dna horozh svičia ma svitit skuse gneha beside, anu skufe gneha fatte.

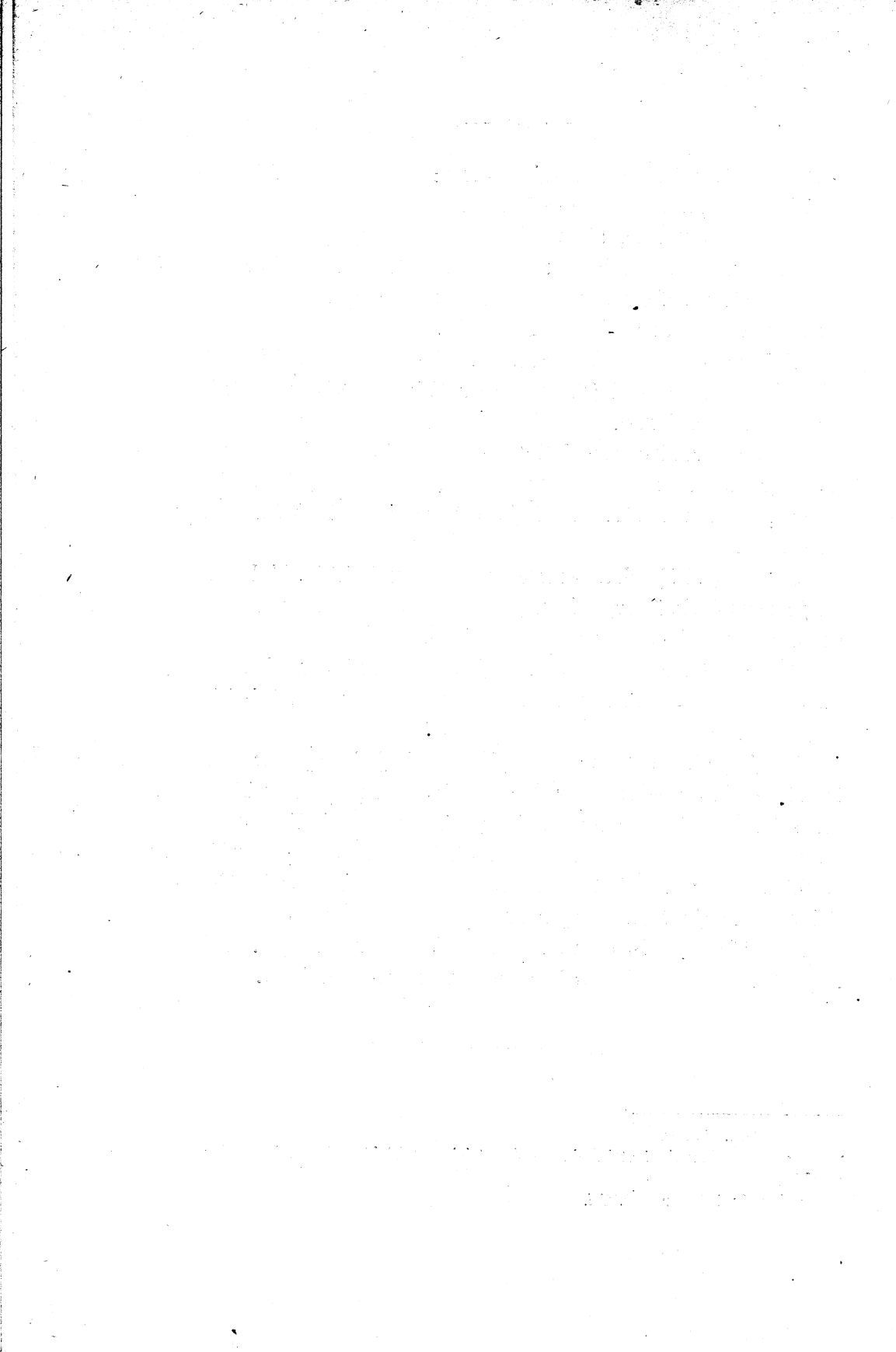
Se da pa ime otročičiu, ki to je ime od dnoha sveteha, par 634 da un mei dnoha uaruouza, anu da un skarbei shivit, takoi je shivil te sveti.

Zhe je pericul od smarti, itadei se karsčiuje boje prest; anzi 635 itadei se nima sdellat nikar druseha, koi ulet uodo ta na hlauo otročičiu, anu rečit beside «Ja te karsciujen na ime od očie, anu od Sinu anu od sveteha Duha, itaku to bodi. Itadei more karsciuat**) 636 ussaki zhlovek; ma dan sami ma ulet uodo anu recit beside. Coi un reče «ja te karsciujen na ime od očie» se ma ulet uodo nur. Cai***) un reče «anu od Sinu» itadei se ma ulet spet. Coi reče «anu od sveteha Duha» itadei se ma ulet te sadgni bot.

*) Anst. s' *dnin*.

**) Nach *karsciuat* steht ein durchgestrichenes *iti ki* und erst dann folgt *ussaki*.

***) Schreibfehler anst. *Coi*.

Erläuternde Bemerkungen.

1. Über das denkmal selbst.

Wie sonst in ähnlichen fällen, so habe ich auch diesmal unterlassen, sofort an ort und stelle zu verzeichnen, von wem und wann ich die handschrift bekommen habe. Ich weiß nur, daß sie mir von dem jetzt schon längst verstorbenen Don Stefano *Valente* (vgl. u. a. meine arbeit «Резья и Резьяне» in «Славянскій Сборникъ». III. С.-Пб. 1876, pg. 245, 246, 270, 281, 328, 336) geschenkt wurde. Wenn ich mich gut. erinnere, hat es während einer meiner exkursionen nach Resia in den ersten jahren des letzten dezenniums (1890 — 1893) des vorigen jahrhunderts stattgefunden.

Das denkmal besteht aus losen zusammengefalteten vierseitigen halbbogen, die nur dadurch zusammengehalten wurden, daß man sie in einem querbande aus gleichem papier aufbewahrte. Ich erhielt von Valente alles zusammen, d. h. alle blätter und das sie umfassende und zusammenhaltende querband (umschlagband).

Auf dem querbande sieht man die aufschrift:

Christjanske Uzhilo

Od tih Sedam SS. Sacramentu.

[Es ist nicht rein resianisch: *tih* steht anst. *teh*, *Sedam* anst. *Sedan* und *Sacramentu* anst. *Sacramintu*].

Die halbbogen blieben abgesondert, da sie zum zwecke des predigens oder der belehrung von dem geistlichen in die kirche einzeln oder, genauer gesagt, paarweise (und selbst zu drei) mitgenommen wurden. Denn ein einzelner vortrag umfaßt gewöhnlich zwei (selten drei) halbbogen.

Das papier der handschrift ist fest, stark und sehr dauerhaft, wie es damals üblich war. Seine oberfläche ist rauh, nicht glatt. Was seine farbe betrifft, so sind die halbbogen 1 — 6 und 26 — 40 grau mit bläulicher schattierung, die halbbogen 7 — 25 und 41 — 53 aber weißgelblich.

Das papier des umschlagbandes ist etwas dicker und seine farbe ist grau, aber etwas dunkler als diejenige der halbbogen 1 — 6, 26 — 40.

Als *wasserzeichen* dienen:

1) die buchstaben *M. T.* in der mitte der halbbogen 1, 4, 7, 10, 11, 30, 32, 35, 37, 38, 39;

2) ein zweiköpfiger österreichischer adler auf den halbbogen 36, 40;

3) auf den halbbogen 13, 15, 18, 20, 21, 22, 24 scheint ein wasserzeichen etwa in der form *5 V*, und zwar nicht genau in der mitte, sondern etwas linkwärts, zu stehen;

4) auf den halbbogen 14, 16, 17, 19, 23, 25 sieht man in der mitte drei etwa blumenartige wasserzeichen;

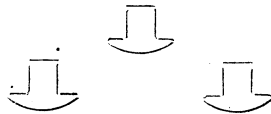
5) auf dem halbbogen 41 befindet sich in der mitte etwa ein wasserzeichen *M C* oder *N C* (aber nicht geneigt, wie hier, sondern ganz gerade);

6) auf dem halbbogen 43, und zwar nicht gerade in der mitte, sondern etwas rechtwärts (respektive linkwärts) — ein löwe mit aufwärts gehobenem und gebogenem schwanze;

7) auf den halbbogen 44, 45, 46, 47, 50 und 51 ein wappenschild mit einem vogel in der mitte;

8) auf den halbbogen 48 und 49 zwei buchstaben *A C* (aber ganz gerade) nicht genau in der mitte, sondern etwas rechtwärts;

9) auf einigen halbbogen scheinen es drei zilinderhüte zu sein, und zwar in der mitte des halbbogens folgendermaßen gesetzt:

Auf den grauen halbbogen (6, 27, 29, 31, 33, 34) sind diese zilinderhüte größer und etwa in der form ; auf den weißlichen halbbogen (8, 9, 12) aber kleiner und in der form .

10) Auf den übrigen halbbogen (2, 3, 5, 26, 28, 52 53) scheinen auch gewisse wasserzeichen zu durchschimmern, aber es ist für mich schwer, dieselben genau zu bestimmen.

Die gröÙe der halbbogen ist gewöhnliche gröÙe des schreibpapiers, so daß wir mit kleinem 4° zu tun haben. Die halbbogen 1—40 sind mittelgroß, die halbbogen 41—53 aber etwas kleiner.

Um den zusammenhang einzelner zusammengehörender halbbogen zu erhalten und klar zu machen, setzte man an der ersten seite jedes halbbogens nötige *überschriften*.

Um dies im einzelnen verständlich zu machen, gebe ich hier ein

detailliertes verzeichnis einzelner halbbogen und seiten mit den ihnen entsprechenden nummern meiner ausgabe.

N ^o s der halbbogen, von mir gesetzt.	N ^o s der seiten, von dem schreiber gesetzt.	Überschriften am oberen rande der seite.	Bemerkungen.	N ^o s der ausgabe *).
1	1. = I.	Christjánske Uzhilo Uláshagne h'Uzhilu Christjánskimu **)		1—4 (ki umijo Dot-)
	2.			4 (trino mákoi) — 8 (bódei krátku;)
	3.			8 (anù sa uójo) — 10 (gnehà velike u-)
	4.			10 (rídnosti) — 12 (mi báramo)
2	5. = I.	Uláshagne h'Uzhilu Christjánskimu. **)		12 (skuóse ifsé) — 13 (póti se mórejo)

*) In den parenthesen stehen hier: bei den ersten ziffern die worte, mit welchen die seite anfängt, bei den zweiten diejenigen, mit welchen sie endet.

***) Diese überschriften sind in der handschrift unterstrichen.

N ^o der halbbo- gen, von mir ge- setzt.	N ^o der seiten, von dem schrei- ber ge- setzt.	Überschriften am oberen ran- de der seite.	Bemerkungen.	N ^o der ausgabe.
	6.			13 (dárshat) — 15.
	7.			16 — 17.
	8.			18 — 19.
3	1. = II.	Nutarhójagne od Sacramintu *)		20 — 22 (anu Ave)
	2.			22 (Maria, ki) — 24 (bres grazhie Bóshje)
	3.			24 (ni somò copáz) — 25 (coshè so segnà-)
	4.			25 (lovi od grázhie) — 27 (Dùha, smon-)
4	5. = II.	Uláshagne tu Sacra- minte. *)		27 (deáuajo násho) — 30 (je Iesus)
	6.			30 (Christus) — 32 (ki po Kárstu so)
	7.			32 (spadli tu kiri) — 35 (sihnúagne.)
	8.			35 (Issì se ushíuajo) — 37.
5	1. = III.	Od svéteha Kársta *)		38 — 41 (vi sami ví-)
	2.			41 (ta, anù ja si) — 43 (an nikoi an je póvit,)
	3.			43 (an ma ta na dúfhi) — 46 (bárat; koi te-)
	4.			46 (líku potriban) — 49 (tár- pet na ífsèn)
6	5. = III.	od svéteha Kársta *)		49 (svítu, anu) — 51 (Ne- bèske, da)
	6.			51 (po gneh mì) — 54 (obe- zhiáli tu gnehà)
	7.			54 (svéti Zirkvé) — 56.
			Letzte seite des halbbo- gens ganz leer.	
7	1. = IV.	Od sveteha Kársta *)		57 — 60 (anù svéte dól-)
	2.			60 (snosti sadenúje) — 62.
	3.			63 — 65 (dna creatúra,)

*) Diese überschriften sind in der handschrift unterstrichen.

N ^o der halbbogen, von mir gesetzt.	N ^o der seiten, von dem schreiber gesetzt.	Überschriften am oberen rande der seite.	Bemerkungen.	N ^o der ausgabe.
	4.			65 (ki se karszhiúje) — 69
8	5. = IV.	Od svéteha Kársta *)		70 — 74 (bohatie, sa)
	6.			74 (uójo ki) — 77.
	7.			78 — 82 (se ma ulèt uó-)
	8.			82 (da nur. Coi-) — 83.
9	1. = V.	Od svéteha Bir- magna. *)		84 — 87 (Istessa-)
	2.			87 (méntri matà) — 90.
	3.			91 — 92 (preparát sa ushi- uat)
	4.			92 (ifsi Sacramént) — 96 (Karst nan da-)
10	5. = V.	Od svéteha Bir- magna. *)		96 (je grázho) — 97 (skuóse to svete Bir-)
	6.			97 (magne mi somó) — 101 (Signo te signo)
	7.			101 (crúcif, et) — 104 (pár- stama)
	8.			104 (visto) — 106.
11	1. = VI.	Od tahà nei bojè svéteha Sacramínta. *)		107 — 108.
	2.			109 — 111 (te trétni)
	3.			111 (Sacramént) — 115 (kroh anù)
	4.			115 (vínu se smudà) — 117.
12	5. = VI.	Od tehà nei bojè svéteha Sacramínta. *)		118 — 120 (ciálise itáku)
	6.			120 (da un itadéi) — 123 (Sacramént tu)
	7.			123 (ti podóbi od) — 127 (ushíua, nan)
	8.			127 (shinkuje) — 128.
13	1. = VII.	Od tahà néi bojè svéteha Sacramínta. *)		129 — 132 (huálit anù)
	2.			132 (adorát) — 134.
	3.			135 — 138 (alibói ti)
	4.			138 (drúhi hrisnikovi) — 141 (hódio méi)

*) In der handschrift unterstrichen.

N ^o der halbbogen, von mir gesetzt.	N ^o der seiten, von dem schreiber gesetzt.	Überschriften am oberen rande der seite.	Bemerkungen.	N ^o der ausgabe.
14	5. = VII.	Od tahà nei bojè svéteha Sacramínta. *)		141 (se communiát) — 143 (communiáli, nápret, na-)
	6.			143 (pret ni bishíjo) — 146 (sta dóls-)
	7.			146 (ni mu proset) — 150 (huáliu, anù)
	8.			150 (uas adorán) — 154 (mle istés, anù)
15	9. = VII.	od tahà nei bojè svéteha Sacramínta *)		154 (ja pardonáuan) — 158.
	10.			159 — 163
	11.			164 — 165
			Letzte seite des halbbogens ganz leer.	
16	1. = VIII.	Od te svéte Misse. *)		166 — 168 (discépulen, anù)
	2.			168 (skúose discépule) — 170 (ófral anù dal)
	3.			170 (suoi shuót) — 173 (od svéteha)
	4.			173 (krisha se je) — 176 (bres konzà ve-)
17	5. = VIII.	Od te svéte Misse. *)		176 (líca; sa ha) — 178 (nen perdonéi,)
	6.			178 (to zhie) — 181 (applicát pa)
	7.			181 (itén dushízan) — 184 (Ma po ní-)
	8.			184 (ni póti mi ne) — 188 (vi prosíta)
18	9. = VIII.	Od te svéte Misse. *)		188 (Bòhu pardún) — 191 (spomágn)
	10.			191 (od Iésusa) — 195
			Letzte zwei seiten oder das zweite blatt des halbbogens ganz leer.	

*) In der handschrift unterstrichen.

№№ der halbbogen, von mir gesetzt.	№№ der seiten, von dem schreiber gesetzt.	Überschriften am oberen rande der seite.	Bemerkungen.	№№ der ausgabe.
19	1. = IX.	Od Sacramínta od Pelitínzhe. *)		196 — 199 (met dno stano-)
	2.			199 (vítno volontát) — 204 (fadio sa je)
	3.			204 (intendát) — 209 (po ufséh)
	4.			209 (chiantúnah) — 213 (hrihu);
20	5. = IX.	Od Sacramínta od Pelitínzhe. *)		213 (ti ki hódio) — 216.
	6.			217 — 222
	7.			221 ^b — 224 (tu pétak)
	8.			224 (anù tu sabóto) — 228.
21	9. = IX.	Od Sacramínta od Pelitínzhe. *)		229 — 231 (pa zhef)
	10.		Die hälfte der 2-en seite des halbbogens, wie auch die zwei letzten seiten oder das zweite blatt ganz leer.	231 (din esamináite)
22	1. = X.	Od Sacramínta od Pelitínzhe. *)		232 — 234 (dne qualità-)
	2.			234 (di ma met) — 237 (Spovednika)
	3.			237 (na ifsén svétu) — 241 (sa ito Buh)
	4.			241 (nan je pardonáua) — 245 (skuóse gne)
23	5. = X.	Od Sacramínta od Pelitínzhe. *)		245 (je súbil) — 248 (bres konzà)
	6.			248 (dóber) — 251 (dolòr anù)
	7.			251 (displashè zhes) — 254 (anù míslit)
	8.			254 (te svéte) — 256.
24	1. = XI.	Od Sacramínta od Pelitínzhe. *)		257 — 260 (dna stano-)

*) In der handschrift unterstrichen.

№№ der halbbogen, von mir gesetzt.	№№ der seiten, von dem schreiber gesetzt.	Überschriften am oberen rande der seite.	Bemerkungen.	№№ der ausgabe.
	2.			260 (vítna alibói) — 263 (zhe ne ma-)
	3.			263 (koi dolór) — 266 (nikár od pobúí-)
	4.			266 (shagna.) — 270 (sa uójo ki Buh)
25	5. = XI.	Od Sacraminta od Pelitinzhe. *)		270 (je hospodén) — 273 (te nèi vínzhe)
	6.			273 (mártre) — 277 (beside. Sa)
	7.			277 (sapústit) — 279 (drú-sich zhaf,)
	8.			279 (anzi).
			Auf der letzten seite des halbbogens blos 2½ zeilen geschrieben; sonst leer.	
26	1. = XII.	Od Sacraminta od Pelitinzhe. *)		280 — 282
	2.			283 — 286 (bres sdéllat a-)
	3.			286 (liboi usái) — 290 (pred Spovednika,)
	4.			290 (takoi ta pred) — 293 (skusá-)
27	5. = XII.	Od Sacraminta od Pelitinzhe. *)		293 (uat sveh hrihu) — 295 (ukrádli)
	6.			295 (nikár) — 299 (dólsan spo-)
	7.			299 (védat keliku) — 301 (spovédát, da un)
	8.			301 (je bil pían) — 304.
28	1. = XIII.	Od Sacraminta od Pelitinzhe. *)		305 — 308 (rezhit Con-)
	2.			308 (fiteor) — 312 (viáuat ro-)
	3.			312 (kù, tai ti) — 314 (sárzon ja)
	4.			314 (prósin) — 318.

*) In der handschrift unterschrieben.

N ^o der halbbogen, von mir gesetzt.	N ^o der seiten, von dem schreiber gesetzt.	Überschriften am oberen rande der seite.	Bemerkungen.	N ^o der ausgabe.
29	5. = XIII.	Od Sacraminta od Pelitinzhe. *)		319 — 323 (se vi, iti sla-)
	6.			323 (she ta na) — 325 (ha venestét.)
	7.			325 (Vergógna) — 327 (právit a-)
	8.			327 (libói riskrít) — 329.
30	1.	XIV. 1. Od Sacraminta od Pelitinzhe. *)		330 — 332 (anù zhe a)
	2.			332 (pósta darshj) — 337 (indegnamén-)
	3.			337 (tri, se sdélla) — 341 (hrihu, skuóse)
	4.			341 (dan právi) — 344 (As-soluziún hrís-)
31	5.	XIV. 5. Od Sacraminta od Pelitinzhe. *)		344 (niku, anu) — 347 (bres nikár prit)
	6.			347 (se pomíslit) — 350 (ten drúhen;)
	7.			350 (iti ki nezhejo) — 354.
	8.			355 — 356.
32	1.	XV. 1. Od Sacraminta od Pelitinzhe. *)		357 — 360 (na Tribunálu od Pe-)
	2.			360 (litinzhe dáje) — 362.
	3.			363 — 365
	4.			366 — 368 (estis, et Spiri-)
33	5.	XV. 5. Od Sacraminta od Pelitinzhe. *)		368 (tus Dei) — 371 (itè subiéne)
	6.			371 (méri) — 373.
	7.			374 — 375

Die letzte seite
des halbbogens
ganz leer.

*) In der handschrift unterstrichen.

N ^o der halbbogen, von mir gesetzt.	N ^o der seiten, von dem schreiber gesetzt.	Überschriften am oberen rande der seite.	Bemerkungen.	N ^o der ausgabe.
34	1.	XVI. 1. Od Sacraminta od Pelitinzhe. *)		376 — 380 (Spúved, to zhie)
	2.			380 (prit esaminát) — 383 383 (tímpa je mel)
	3.			383 (amicizio) — 385
	4.			386 — 389 (skuóse ifsó)
35	5.	XVI. 5. Od Sacraminta od Pelitinzhe. *)		389 (se diua) — 393 (Anù sa uójo)
	6.			393 (ifsohá dni cert) — 396
	7.			397 — 401 (dólu hrihe,)
	8.			401 (ma dáje) — 402.
36	1.	XVII. 1 Od Sacraminta od Pelitinzhe. *)		403 — 406 (Spúved od hrihu)
	2.			406 (od zéle) — 410
	3.			411 — 413 (shivil pres po-)
	4.			413 (búsagna) — 416 (opó-shta béfhe)
37	5.	XVII. 5. Od Sacraminta od Pelitinzhe. *)		416 (múzhal) — 419 (Bóha, ma us-)
	6.			419 (sák ne umj) — 423 (smérslu pres ní-)
	7.			423 (ne devoziúni) — 427 (anù ifsó to)
	8.			427 (dáje zhlovéku) — 429
38	1.	XVIII. 1. Od Sacraminta od Pelitinzhe. *)		430 — 433 (hrishniku)
	2.			433 (ostája dan drúhi) — 436 (nabássa Spo-)
	3.			436 (vedník hrishniku) — 439 (pelitín-)
	4.			439 (zhe, ki ta na) — 443 (Ma zhe Spove-)
39	5.	VIII. 5. Od Sacraminta od Pelitinzhe. *)		443 (dník da) — 447 mózhna sa potlá-)

*) In der handschrift unterstrichen.

№№ der halbbogen, von mir gesetzt.	№№ der seiten, von dem schreiber gesetzt.	Überschriften am oberen rande der seite.	Bemerkungen.	№№ der ausgabe.
	6.			447 (shit Bóha) — 451 (us-sák tri)
	7.			451 (lita, tárpeozh) — 455 (anù tah gnej)
	8.			455 (je potriba) — 461 (már-tre, pre-)
40	9.	XVIII. Od Sacramínta od Pelitínzhe. *)		461 (hágnagne) — 464 (Zhe ta)
	10.		464 (déi zhiè sbrifsat) — 466. Das zweite blatt oder die 3-e u. 4-e seite des halbbo- gens ganz leer.	
41	1.	XIX. 1. od Sacramínta od síhnaneha ója.		467 — 470 (sa pomahagne)
	2.			470 (anu osdraujuagne) — 475 (zhlovek je bo-)
	3.			475 (lan, anu tu periculu) — 479 (sa prehnát)
	4.			479 (dolorje od shuotà) — 483 (ki je fol-)
42	5.	od sacramínta od síhnaneha Oja		483 (lal skuse poslusat) — 486 (shiujusti, ifsi)
	6.			486 (tempil) — 489 (ifsaha sacramínta)
	7.			489 (Se nima dat) — 494 (amicizio, anu)
	8.			494 (osdravi dushizo) — 498 (preparat lepu)
43	9.			498 (skuse dan)
			Auf der ersten seite des halbbo- gens nur fünf zei- len und ein wort. Unten auf dieser seite steht: Na 10. Maja 1846.	

*) In der handschrift unterstrichen.

M ^o N ^o der halbbogen, von mir gesetzt.	M ^o N ^o der seiten, von dem schreiber gesetzt.	Überschriften am oberen rande der seite.	Bemerkungen.	M ^o N ^o der ausgabe.
			Die übrigen 3 seiten des halbbogens sind ganz leer.	
44	1.	XX. 1. Od Sacraminta od Iéroveha Sihnúagna. *)		499—502 (savernánat skúse)
	2.			502 (to svéte uzhílo) — 507 (Ti ka níma szhie ní-)
	3.			507 (noha órdina) — 511 (Ié-susa Ch.)
	4.			511 (anu ni majò) — 516 (ba ne bílu pa)
45	5.	XX. 5. Od Sacraminta od Iéroveha Sihnúagna. *)		516 (svéteha uzhíla) — 519 (ha potláshi, a-)
	6.			519 (nú tróshta) — 524 (ni jo esercitá-)
	7.			524 (uajo, koi) — 529 (stà-gne je uridno)
	8.			529 (di bet rispettánu) — 531.
			Am unteren rande der seite steht: na 21. Maja 1846.	
46	1.	XXI. 1. Od Sacraminta od Matramuniha. *)		532 — 535 (sa uojo ki matramu-)
	2.			535 (nih je bil) — 538 (anu sa je u-)
	3.			538 (zhit tu Bohovi) — 542.
	4.			543 — 547 (met teh kri-)
47	5.	XXI. 5. od Sacram. od Matramuniha.		547 (vih intenzium) — 550 (Rachele Iakubu pred timpon)
	6.			550 (anu Abigaille) — 554 (boje sarzhno)
	7.			554 (zhloveh) — 555 (divoziun tu)
	8.			555 (ricevat) — 556.

*) In der handschrift unterstrichen.

№№ der halbbogen von mir gesetzt.	№№ der seiten, von dem schreiber gesetzt.	Überschriften am oberen rande der seite.	Bemerkungen.	№№ der ausgabe.
			<p>Nur die obere hälfte dieser seite beschrie- ben. Am unteren rande der seite steht: na 24. Maja 1846.</p>	
48	1.	XXII. 1. Od Sacraminta od Matramuniha.	557 — 559 (Matramuniha to ni)	
	2.		559 (dna posvetna) — 562 (majo ulest tu)	
	3.		562 (stagne) — 565 (uzhila; anu)	
	4.		565 (sa uojo isso) — 567.	
49	5.	XXII. 5. Od Sacraminta od Matramuniha.	568—571 (rezhit, intenziún)	
	6.		571 (di bojè lehku) — 574 (abbenkè novizhovi)	
	7.		574 (ni vijo) — 577 (hardu strappazzan,)	
	8.		577 (neiprit displasha)—579.	
			<p>Am unteren rande dieser seite: Na 31 Maja 1846.</p>	
50	1.	XXIII. 1. Od Sacraminta od Matramuniha	580 — 582 (jin dat, je di sdel-)	
	2.		582 (lat isse tri rezhi) — 587 (serviat Bo-)	
	3.		587 (hu, tai ti dobri) — 589.	
	4.		590 — 593	
51	5.	XXIII. 5. Od Sacraminta od Matramuniha.	594 — 596 (fedel dan pru-)	
	6.		596 (zhi temu) — 598 (istes; ma)	
	7.		598 (ni majo dolnosti) — 600 dottrino, oraziu-)	

№№ der halbbo- gen von- mir ge- setzt.	№№ der seiten, von dem schrei- ber ge- setzt.	Überschriften am oberen rande der seite.	Bemerkungen.	№№ der ausgabe.
	8.			600 (ni, predichio) — 602
			Am unteren rande der seite: Na 1. Iugna 1846.	
52	1.	Od karsta sveteha.	Am unteren rande der seite: 1850.	603 — 606 (na gni ime se kar-)
	2.			606 (sčiuje;) — 609 (annikoi je bil)
	3.			609 (istituen) — 613 (mozh- nost sa prena-)
	4.			613 (shat kriše) — 616
53	5.		Am unteren rande der seite: 1850.	617 — 620
	6.			621 — 625
	7.			626 — 630
	8.			631 — 636.

Die *im j. 1850 verfasste handschrift* («Od karsta sveteha») ist bloß eine neue (teilweise abgekürzte) redaktion desjenigen, was schon im j. 1845 über die taufe («Od svéteha Kársta») gesagt wurde. Es möge hier also eine zusammenstellung der sich entsprechenden nummern beider texte in meiner ausgabe folgen:

1845. №№	1850. №№	1845. №№	1850. №№
38.....	603	47 }	610
39.....	604	48 }	
40.....	605	49.....	611
42.....	606	50.....	612
43.....	607	51.....	613
44.....	608	52.....	614
46.....	609	53.....	615

1845.	1850.	1845.	1850.
N.№	N.№	N.№	N.№
54 }	616	72.....	626
55 }		73.....	627
59.....	617	74.....	628
60.....	618	75.....	629
61.....	619	76.....	630
62 }	620	77.....	631
63 }		78.....	632
67.....	621	79.....	633
68.....	622	80.....	634
69.....	623	81.....	635
70.....	624	82.....	636.
71.....	625		

Numerierung der halbbogen wurde von mir selbst am unteren rande der ersten seite jedes halbbogens mit roter tinte ausgeführt. Es sind deren 53: 51 aus den jahren 1845 und 1846, zwei letzten aus dem jahre 1850.

Ebenso habe ich am linken oder rechten rande der seiten die numerierung der ausgabe in dem denkmale selbst verzeichnet:

anfangs (halbbogen 1—13 und erste hälfte des halbbogens 14, N.№ 1—145) mit bleistift,

später (zweite hälfte des halbbogens 14 und halbbogen 15—53, N.№ 146—636) mit roter tinte.

Vermutlich wurde die handschrift *mit gänsefeder geschrieben*, wie es damals noch allgemein üblich war. Die tinte war gut, da sie bis heutzutage wenig verblasste.

Im der *ausführung der schrift* bemerkt man *verschiedene genauigkeit* und *sorgfalt*. Einige teile sind schön und sorgfältig geschrieben, andere wieder mehr oder weniger nachlässig, so daß man sogar auf eine brouillonartige kritzerei stößt.

Mit einer verhältnismäßig sorgfältigen ausführung zeichnen sich folgende halbbogen aus:

1—40, also alle im j. 1845 vom Mai bis September verfassten.

Hie und da bemerkt man auch in diesen halbbogen eine größere eile und folglich eine nachlässigere handschrift. So z. b. in den halbbogen 20 — 21.

Dann folgt eine größere mehrmonatliche pause, bis man wieder im Mai 1846 diese erbauenden vorträge von neuem schriftlich bearbeitet (halbbogen 41 — 51). Diese bearbeitung aber ist im ersten vortrage des j. 1846 (halbbogen 41 — 43) äußerlich viel nachlässiger, in eile ausgeführt. Das bemerkt man an der handschrift selbst, an den überschriften (erste seiten der halbbogen 41 u. 42) und randaufschriften, wie auch an der fast vollständigen auslassung der akzeitzeichen, die im jahre 1845 fast ausnahmslos gesetzt wurden.

Daß es aber derselbe geistliche war, welcher im j. 1845 diese vorträge begonnen hatte, ersieht man aus seiner ansprache an seine zuhörer.

In den halbbogen 44 u. 45 kehrt die das j. 1845 charakterisierende sorgfalt wieder, um in den halbbogen 46 — 47 der nun vorwiegenden nachlässigkeit zu weichen.

Folgende 4 halbbogen des j. 1846 (48 — 51) wechseln in dieser hinsicht: 48 und 49 sind sorgfältiger, 50—51 nachlässiger.

Die im j. 1850 geschriebenen halbbogen 52 und 53 zeichnen sich nichts weniger als mit einer besonderen sorgfalt aus.

Überhaupt wurde das denkmal teils sorgfältiger, teils nachlässiger geschrieben, wohl abhängig von der geringerer oder größerer eile des schreibers und verfassers.

2. Urheber des denkmals.

Um den *grad der originalität im ausdrücke der gedanken* des resianischen predigers zu bestimmen, müßte man den lateinischen (respektive italienischen oder slovenischen) text kennen, welchen er entweder einfach übersetzt oder umgearbeitet hatte.

Jedenfalls hat es ein mensch geschrieben, der das resianische vollständig beherrschte und vermochte, dasselbe als schriftsprache zu verwenden (cf. «Nachträgliche bemerkung», pg. 137).

Einleitende worte jedes vortrags, wie auch schlußworte und einzelne sich auf lokale ereignisse beziehenden bemerkungen stammen selbstverständlich von dem resianischen geistlichen selbst.

Wer dieser geistliche war, kann ich mit voller sicherheit nicht sagen. Der um seine heimat viel verdiente Don Giovanni Buttolo war gerade im jahre 1845 tot. Einige intelligente Resianer, bei welchen ich mich erkundigte, behaupteten, es wäre dieses denkmal das werk von Don Francesco Galizia, welcher aus Moggio stammte, folglich seiner herkunft nach ein Friulaner war, welcher aber, nachdem er in Resia als geistlicher fungierte, die resianische sprache so gründlich beherrschte hatte, daß er von einem geborenen Resianer nicht zu unterscheiden war. Er fungierte in Resia in den jahren 1843 — 1845 als kapellan, d. h. gehülfe des pfarrers, später aber, nach dem tode Buttolo's, wurde er zur würde des pfarrers erhoben. Er starb im j. 1869.

Jedenfalls sind das «Christjanske Uzhilo» nebst dem von mir herausgegeben «Resianischen Katechismus»*) einzige bis jetzt bekannte schriftlich verfasste denkmäler der resianischen sprache.

3. Die schwierigkeit des entzifferns.

Dieses denkmal konnte nur von einem solchen entziffert und kritisch herausgegeben werden, der das resianische vollständig beherrscht. Zufälligerweise ist dies gerade mein fall. Das allsei-

*) Резьянскій Катихизис как приложение к «Опыту фонетики резьянских говоров», с примѣчаніями и словарем издал И. Бодуэн-де-Куртенэ (J. Baudouin de Courtenay). Варшава. С.-Петербург. (Лейпциг). 1875. — Dott. G. Baudouin de Courtenay: Il Catechismo Resiano con una prefazione del dott. Giuseppe Loschi. Udine 1894. — Materialien zur südslavischen Dialektologie und Ethnographie. I. Resianische Texte, gesammelt, geordnet und übersetzt von J. Baudouin de Courtenay. St.-Petersburg, 1895, pg. 447—474.

Christ. Uzhilo.

tige verstehen der sprache ist unbedingt nötig, um alle undeutlichen schreibungen mit voller sicherheit lesen zu können.

Wer die sprache nicht ganz genau versteht, muß einige buchstaben verwechseln, d. h. entweder gar nicht existierende wörter zulassen, oder, im besten falle, ein wort mit einem anderen umtauschen, welches zu der betreffenden stelle gar nicht passt.

Nicht nur in den nachlässiger, sondern sogar in den sorgfältiger geschriebenen halbbogen des denkmals *sehen verschiedene buchstaben ganz ähnlich aus*, so daß man nicht im stande ist, sie zu unterscheiden. So sind leicht zu verwechseln:

a mit *u*,

a mit *o* und *e*

(einigemal werden diese buchstaben durch ein zeichen vertreten, welches äußerlich mit dem russischen *o* identisch ist),

e mit *i*,

o mit *v*,

manchmal sogar *o* mit *i*

(so z. b. in der № 33 steht in der ersten silbe des geschriebenen wortes *dodiuajo* ein solcher buchstabe (*ɔ*), daß man geneigt ist, ihn eher als *i*, und nicht als *o*, aufzufassen);

v mit *u*,

u mit *n*

(in folge dessen ist es ohne ein genaues verständnis des textes nicht klar, ob man mit *uan* «euch» oder mit *nan* «uns» zu tun hat),

g mit *z* (*з*),

p mit *f*,

t mit *h* und mit *k*,

r mit *v*,
s mit *f*,
sn mit *m*,
T mit *F*,

; (semikolon) mit : (doppelpunkt).

Manchmal ist es schwer zu unterscheiden, ob man, der absicht des schreibers gemäß, mit einem kleinen oder mit einem großen buchstaben zu tun hat. Dies betrifft vor allem *s* und *k*:

ob *s* oder *S*, ob *k* oder *K*, bleibt unsicher.

Mit den *akzentzeichen* ist man auch nicht im klaren. Zweifellos ist mehrmals die unterscheidung von ` und ´ absichtlich. In anderen fällen aber muß man in den verschiedenen richtungen der akzentzeichen, nach links oder nach rechts od. ä., nur zufälligkeiten des raschen schreibens sehen. Endlich stehen akzentzeichen manchmal ganz gerade, weder nach links, noch nach rechts geneigt, und in der wahl dieser oder jener absicht des schreibers ist man vollkommen frei. So viel bleibt nur sicher, daß die absicht ` («*accentus gravis*») im auslaute und sonst in auslautenden silben, die absicht ´ («*accentus acutus*») aber im inlaute überwiegt.

4. Graphisches, Kalligraphisches.

z hat immer ungefähr die gestalt ζ (an das «deutsche» z , an das kyrillische з , an das russische з und an die ziffer 3 erinnernd).

e (*ae*) in angeführten lateinischen wörtern sieht etwa so aus: e , ae , e .

Anführungszeichen (gänsefüßchen) erinnern an das mathematische gleichheitszeichen: $= =$

Einige buchstaben zerfallen in zwei graphische abarten, so daß man mit einer doppeltheit der grapheme bei voller gleichheit phonetischer assoziationen zu tun hat. Solche buchstaben sind:

$d : d / \partial$,

$r : r / \tau,$

$s : s / f.$

Bei dem letzten scheint, obgleich nur höchst selten, dem schreiber die absicht vorgeschwebt zu haben, jede dieser zwei gestalten, s und f , an bestimmte verschiedene fälle zu knüpfen.

5. Graphisches im zusammenhange mit der phonetischen seite der sprache (Graphisch-phonetische assoziationen).

Neben i (vorwiegend als vokalzeichen) und j (vorwiegend als konsonantenzeichen) wird hie und da auch y gebraucht. So z. b. in den №№ 85 ss.

i und j werden manchmal verwechselt.

I vertritt gewöhnlich auch J .

y vertritt i nach anderen vokalzeichen.

Bestimmte graphisch-phonetische assoziationen sind im allgemeinen folgenden graphemen eigen:

den vokalischen graphemen: $a, e o, u i (j)$;

den graphemen, welche mit der vorstellung einer *clusio* und einer *explosio* assoziiert werden: $p b, t d, k (c)$;

den graphemen, welche mit der vorstellung einer labialen arbeit assoziiert werden: $p b f, v u$.

Was das phonatorische gebiet vorderlingualer spiranten und mediolingualer überhaupt betrifft, so läßt sich hier eine graphische unbestimmtheit und vieldeutigkeit konstatieren. Für alle zwecke genügen hier grapheme $s (f)$ und z , zum teil kombiniert mit h .

So assoziiert sich das graphem s mit den phonemen [s], [z], [š], [ž].

Nur die kombination fs wird auf das phonem [s] beschränkt.

sh assoziiert sich mit [š] oder [ž].

Im unterschiede von s assoziiert sich z mit der vorstellung eines konsonantischen diphthonges oder einer affricata: [c], [č], [j], [đ].

zh ruft die vorstellung eines [č], [j] oder [đ] hervor.

Mehrere male, aber höchst selten, assoziiert sich das phonem [j] mit den kombinationen der grapheme *ti*, *zhi*, *chi* (dieses letzte nach der italienischen weise, z. b. № 49 : *machie* . . .).

Neben der nichtunterscheidung von [s, z, š, ž], [c, č, j, ġ] besteht ein großer orthographischer mangel unseres denkmals, wie auch des «Resianischen Katechismus», in einer konsequenten, durchgehenden nichtunterscheidung aller jener dem resianischen eigenen «dunklen» vokale (mit der phonatorischen arbeit der vorderen zunge gebunden), [œ, ö, y, ü], im unterschiede von den ihnen entsprechenden «hellen», [e, o, i, u]. Es assoziieren sich:

das graphem <i>e</i>	mit den phonemen [e] und [œ],
» » <i>o</i>	» » » [o] » [ö],
» » <i>i (j)</i>	» » » [i] » [y],
» » <i>u</i>	» » » [u] » [ü].

Man findet hier also keine spur irgend eines graphischen reflexes dieser für das resianische so charakteristischen vorderlingualen vokale*).

Es ist ohne zweifel bloß ein orthographischer mangel. In der gesprochenen sprache selbst unterschied man selbstverständlich diese vokale immer ganz genau. Diese nichtunterscheidung erinnert an die nichtunterscheidung in der russischen graphik russischer phoneme und deren kombinationen: [’e], [’o], [je], [jo], an die deutsche nichtunterscheidung verschiedener *e* u. *ä*.

In der orthographie unseres denkmals sieht man vor allem *italienischen einfluß*:

gn für [ŋ];

vv, cc . . . ;

*) Опыт фонетики резьянских говоров И. Бодуэна-де-Куртенэ (J. Baudouin de Courtenay). Варшава, Петербург. 1875, § 13. — Резья и Резьяне (Славянскій Сборникъ. III. С.-Пб. 1876), рг. 347—349. — Глоттологическія (лингвистическія) замѣтки. Выпускъ I. И. Бодуэнь-де-Куртенэ. Отд. отт. изъ «Филологическихъ Записокъ». Воронежъ. 1877. — Note glottologiche intorno alle lingue slave e questioni di morfologia e fonologia ario-europea. Memoria di J. Baudouin de Courtenay. Firenze. 1881. (Estratto dagli Atti del IV Congresso Internazionale degli Orientalisti).

c neben *k*;

chi . . . (s. oben, pg. 117).

Es sind auch deutsche einflüsse nicht zu verkennen.

Schließlich bemerkt man in den zwei letzten halbbogen aus dem j. 1850 einfluß der slovenischen schreibweise:

š, *č*,

wobei *š* für *š* und *ž* promiscue gebraucht wird: *šivit* anst. *živit* . . .

Folgender umstand ist rühmend zu betonen:

Akzentuierte silben eines jeden mehrsilbigen wortes werden mit einem *akzentzeichen* hervorgehoben. Man vergaß zwar manchmal dies zu tun, oder beging fehler in der akzentbezeichnung, aber man bemühte sich immer das prinzip durchgehends durchzuführen. Nur in den halbbogen, welche eine größere eile und nachlässigkeit verraten, vermißt man die verwirklichung dieser für die sprachforscher höchst willkommenen orthographischen sitte (s. oben, pg. 115).

In einem gewissen zusammenhange mit den akzentzeichen steht die anwendung des *apostrophs*, ' . Z. b. *s' dvèma pàrstama* (N° 101) . . .

6. Die sprache des denkmals.

In unserem denkmal widerspiegelt sich eine rein resianische sprache, obgleich wir hie und da italianismen und slovenismen begegnen, die der damaligen umgangssprache der Resianer gewiß fremd waren.

Auf eine detaillierte beschreibung der dem denkmal eigenen graphik und orthographie nebst darauf bezüglichen verallgemeinernden schlüssen, auf eine aus einer sorgfältigen durchforschung aller einzelheiten gewonnene allgemeine charakteristik der sich in dem denkmal widerspiegelnden sprache, wie schließlich auf eine ausnutzung des darin enthaltenen materials zu lexikalischen zwecken, muß ich vorderhand verzichten. Ob es mir gelingt, dies alles wo anders zu tun, kann ich leider nicht wissen.

7. Erklärung der art und weise meiner ausgabe.

Die am äußeren rande jeder seite gesetzten laufenden nummern wurden von mir eingeführt, um das eventuelle zitieren in wörterbüchern und grammatischen arbeiten zu erleichtern. Es ist dies jedenfalls viel bequemer, als die anführung der seiten und zeilen. In den einzelnen nummern sind zeilen leicht zu zählen.

In der handschrift selbst reichen absätze (*a capite*) über folgende zeilen linkshin, umgekehrt wie im gewöhnlichen druck und ähnlich wie in vielen wörterbüchern. Ich habe mich an die in den büchern herrschende gewohnheit gehalten.

Auf die der handschrift eigene wortteilung bei der übertragung in die andere zeile habe ich kein gewicht gelegt, da diese wortteilung eben nichts besonderes darstellt.

Sonst ist die teilung der worte beibehalten, so wie sie in der handschrift selbst durchgeführt wird. Nur selten ist davon abgetreten worden, und zwar dort, wo man sichtbar mit einem diesbezüglichen fehler zu tun hat: Entweder hat der schreibende zwei zu trennende worte zusammengeschrieben, oder umgekehrt ein einheitliches wort so geschrieben, daß man geneigt ist — selbstverständlich wenn man die sprache nicht versteht — dasselbe als zwei wörter aufzufassen.

Interpunktion der handschrift selbst wurde in der ausgabe beibehalten. Auf die unmöglichkeit, hie und da das semikolon (;) von dem doppelunkte (:) zu unterscheiden, habe ich oben (pg. 115) hingewiesen.

Bei aller orthographischen sorgfalt inbetreff der akzentzeichen wurden dieselben manchmal über andere buchstaben gesetzt. Es sind selbstverständlich mißgriffe einer schreibenden hand. Ich meinerseits habe entweder eine solche fehlerhafte graphische akzentuierung beibehalten mit einer darauf hinweisenden fußnote, oder den fehler ohne weiteres korrigiert.

Überhaupt habe ich einige schreibfehler der handschrift in meiner ausgabe beibehalten. Wo sie aber besonders störend wirken könnten, habe ich darauf in den fußnoten hingewiesen.

Hie und da wurden in der handschrift einige worte durchgestrichen, aus dem texte beseitigt und durch andere ersetzt. Meistens erwähne ich es in den anmerkungen (fußnoten); manchmal aber, d. h. dann, wenn die selbstkorrektur des schreibers kein sprachliches interesse bietet, unterlasse ich es zu tun.

Mit einer peinlichen, pedantischen sorgfalt bemühte ich mich, alle eigentümlichkeiten der orthographie des denkmals in meiner ausgabe zu reproduzieren. Selbst die unterscheidung zweier *s* (*s* / *f*) wurde von mir berücksichtigt, da es mir schien, daß diese unterscheidung auf einem gewissen vagen, nicht ganz bewußt durchgeführten prinzipie basierte. Daß in der handschrift *s* von *f* machmal nicht zu unterscheiden ist, habe ich oben (pg. 115) erwähnt.

Die handschriftliche unterscheidung zweier *d* (*d* / *ð*) und *r* (*r* / *ʀ*) (s. oben, pg. 115—116) hat weder für die sprachwissenschaft, noch für die paläographie irgend einen wert; darum habe ich dieselbe in meiner ausgabe vollständig außer acht gelassen.

Dasjenige, was in der handschrift mit - - - unterstrichen ist, wurde in der ausgabe mit sperrschrift (разрядка) wiedergegeben (z. b. № 22).

Die kursivschrift habe ich für die glossen und für die in den anmerkungen (fußnoten) zitierten worte angewendet.

Das einzige mittel, von der beschaffenheit des denkmals eine konkrete vorstellung zu geben, würde seine phototypische ausgabe sein. Eine solche ausgabe aber würde zu viel kosten*).

Vor dem gebrauch meiner ausgabe zu sprachwissenschaftlichen zwecken bitte ich alle «zusätze und berichtigungen» (pg. 121—136) sorgfältig berücksichtigen zu wollen.

Petersburg, juni 1912.

J. B. de C.

*) Vielleicht gelingt es mir eine solche ausgabe herzustellen.

Zusätze und berichtigungen.

Seite:	Nr.:	Zeile:	anstatt:	zu setzen:
1	2		na 25 Mája 1845.	na 25 Mája 1845.
»	3	2	ifsó mamó	ifsò mamò
»	4	1	jih ne sna?	jih ne sna? *)
				*) Zuerst wurde geschrie- ben: <i>jih ne umj?</i> Dann <i>umj?</i> durchgestrichen und anstatt dessen <i>sna?</i> weiter- geschrieben.
»	4	2	Káku	kàku
2	9	4	Fiésto	Fiesto *)
				*) In der handschrift steht: <i>Tiesto</i>
4	16	5	ni dilajo	ni dilajo
»	17	5	verétadi	verétadi *)
				*) Akzent falsch bezeich- net anstatt: <i>veretádi.</i>
»	20		na te pérví ðin Iúgna 1845.	na te pérví ðin Iúgna 1845.
»	21	1	ja man jan	ja man jan *)
				*) So anstatt: <i>ja man uan</i>
»	»	3	Christus	Christus
5	21	3	gnehá	gnehá
»	22	5	Ave Maria	Ave Maria
»	24	7	ki clizhejo	ki clizhejo *)
				*) Genauer: <i>ki ni se clizhejo</i>
»	»	9	giani nútár	giani *) nútár
				*) So anst. <i>giáni</i>

Seite:	Nr.:	Zeile:	anstatt:	zu setzen:
5	25	1	tu Sacramintou od svétaha	tu Sacramintou *) od své- taha **)
				*) Wohl anst. <i>tu Sa- craminte</i>
				**) Geschrieben: <i>od své- toha</i>
6	26	4	sashlúsil	sashlúsil *)
				*) Man könnte es auch als <i>sashlúsel</i> lesen.
»	»	5	méritou	méritou
»	»	6—7	je je shinkúje;	je je shinkúje: *)
				*) Wohl anst. <i>je shin- kúje:</i>
7	33	1	pet se clizhejo	pet *) se clizhejo
				*) Zwischen <i>pet</i> und <i>se</i> wurde zuerst <i>Sacramintu</i> geschrieben, aber später durchgestrichen.
»	33	2	ifsi	ifsi
»	»	»	to priden	to priden *)
				*) Schwer zu entschei- den, ob <i>priden</i> oder <i>prideu</i> , jedenfalls fehlerhaft an- statt <i>pride</i>
»	36	2	karstzhe	karstzhe *)
				*) Wohl anst. <i>karstzhen</i>
»	»	5	se more	se more *)
				*) Wohl anst. <i>se ne more</i>
»	37	1	mózhnostj	mózhnostj *)
				*) Wohl anst. <i>mózhnostjo</i>
»	»	7	dan po botn	dan po botu
»	38		na 8 dnu Iúgna 1845.	na 8. dnu Iúgna 1845.
»	40	2—3	pokásat, anù	pokásat, anù *)
				*) Zwischen <i>pokásat</i> und <i>anù</i> stand ursprünglich <i>od kohà</i> , wurde aber durchge- strichen.

Seite:	Nr.:	Zeile:	anstatt:	zu setzen:
8	42	1	Sacramènt	Sacramènt *) *) Es könnte auch als <i>Sacramint</i> gelesen werden.
»	43	2	sapúved	dan sapúved
9	43	1	deventál	deventál
»	»	5	vidèt	vidèt *) *) Wohl anst. <i>videt</i>
»	47	4	Iefusa Christusa	Iefusa Cristufa
»	»	3, 5	mekoi	mekoi *) *) An beiden stellen wurde <i>mekoi</i> mit ganz winzigen buchstaben erst später oben hinzugeschrieben.
»	47	6	obezhíuagne	obezhíuagne *) *) Zuerst wurde <i>obezhíu- uegne</i> geschrieben, dann durchgestrichen und <i>obe- zhiúagne</i> oben geschrieben.
»	»	7	koi an ba	koi *) an ba *) Zuerst wurde <i>itadei ke</i> geschrieben, dann durchgestrichen und anstatt dessen <i>koi</i> gesetzt.
»	48	1	Ma coi je	Ma coi *) je *) <i>coi</i> oben zugeschrieben über dem früher gesetzten und dann durchgestrichenen <i>itadei koi</i>
»	»	2	mei sbrífsat	mei sbrífsat *) *) Nach <i>mei</i> wurde zuerst <i>bet kárszhen</i> gesetzt, dann durchgestrichen und <i>sbrífsat</i> weiter geschrieben.
10	50	2	dushizo	dufhizo
»	51	4	ifsahà	ifsahà *) *) Wohl <i>ísohà</i> ; sonst schwer zu bestimmen.
»	»	4-5	rezhit síf	rezhit síf
11	55	2	hríviha	hríviha *) *) Anst. <i>kríviha</i>

Seite:	N ^o :	Zeile:	anstatt	zu setzen:
11	56	2	tau Oseane:	tau Oseane;
»	57		Na 15. dnu Iúgna 1845.	Na 15. dnu Iúgna 1845. *)
				*) In der handschrift steht es nicht am rechten, sondern am linken rande.
12	65	5—6	zhovéka	zhovéka *)
				*) Allerdings anst. <i>zhlovéka</i>
13	67	5	persúnc	perfüne
»	68	1	nízhj'	nízhj'
13	73	4	intindát	intendát *)
				*) Schwer zu entscheiden, ob man <i>intindát</i> oder <i>intendát</i> lesen soll. Es scheint, als ob man zuerst <i>intindát</i> geschrieben und erst dann auf das zweite <i>i</i> ein <i>e</i> gesetzt hätte.
»	75	4	tahà míssa	tahà *) míssa
				*) Ob <i>tahà</i> oder <i>tohà</i> , ist schwer zu entscheiden.
14	77	1—2	sin din ojan	sin din *) ójan
				Wohl anst. <i>sis dnin</i> .
»	79	1—2	Fèda, ki un	Fèda, ki un *)
				*) Zuerst wurde <i>ki Christján</i> geschrieben, dann <i>Christján</i> durchgestrichen und anstatt dessen das <i>un</i> oben gesetzt.
»	80	1	svétaha	svétaha *)
				*) Ob <i>svétaha</i> oder <i>svétoha</i> , ist schwer herauszulesen.
»	»	2	dnahà	dnahà *)
				*) Wohl richtiger <i>dnohà</i> . Aus der handschrift selbst läßt sich die richtige lesart nicht bestimmen.

Seite:	Nr:	Zeile:	anstatt:	zu setzen:
15	84		Na 22. Iúgna 1845.	Na 22. Iúgna 1845. *)
»	85	4—5	ifsahá	*) In der handschrift am linken rande. ifsohá *)
16	96	5 }		
17	96	2	perfet grázhio	*) Scheinbar ist es so richtiger zu lesen, und nicht <i>í/sahá</i> . Die handschrift selbst erlaubt beides. perfét grázhio
»	»	3	tentaziúni	tentaziúni *)
				*) <i>tentaziúni</i> oder <i>tenta- ziúne</i> .
18	101	2	ad svèteha	od svèteha
»	»	6	ad Bóha	od Bóha
»	»	7	ad svèteha	od svèteha
»	»	»	to bodi	to bódi
»	»	9	un shéhna	un shéhna *)
				*) Nach <i>un</i> wurde zuerst <i>sehne</i> gesetzt, dann durch- gestrichen und <i>shéhna</i> wei- ter geschrieben.
»	102	7	Christjánikih	Christjánikih *)
				*) Wohl anst.: <i>Christjáná skih</i> .
»	105	5	oraziúni	oraziúni *)
				*) Es könnte auch <i>ora- ziúne</i> gelesen werden.
»	106	1	tahá	tahá *)
				*) Es könnte auch <i>toh- gelesen</i> werden.
19	107	1	Od tahà	Od tabà *)
				*) Möglich auch <i>tohà</i> zu lesen.
»	107		Na 24. Iúgna 1845.	Na 24. Iúgna 1845. *)
				*) In der handschrift am linken rande der seite.

Seite:	№:	Zeile:	anstatt:	zu setzen:
19	107	2	bil svit.	bil svit. *) *) Anst. <i>bil svit</i> ,
»	109	4	ti tin	ti tin *) *) Fehlerhaft anst. <i>tu tin</i>
»	110	2	od tahá	od tahá *) *) Das <i>tahá</i> könnte auch als <i>tohá</i> oder <i>tehá</i> gelesen werden.
20	111	4	nei bðjè	nei bðjè
»	112	4	ver dùsho	ver dùlho
»	113	2	svétim	svétim *) *) Anst. <i>svétin</i>
21	121	2	ad vína	od vína
»	122	1	ifsahá	ifsahá *) *) Eher wie <i>ifsohá</i> zu lesen.
22	124	3	zhlovéku shinkúje	zhlovéku shinkúje *) *) Nach <i>zhlovéku</i> wurde zuerst <i>daje</i> gesetzt, dann durchgestrichen und <i>shinkúje</i> weiter geschrieben.
»	125	2—3	tentaziúne	tentaziúne *) *) Ob <i>tentaziúne</i> oder <i>tentaziúni</i> , ist schwer zu entscheiden.
23	129	2	ad tahá	od tahá
»	132	7	koi se nessé	koi se nessé *) *) Zuerst wurde <i>koi se compegnata</i> geschrieben, dann <i>compegnata</i> durchgestrichen und durch das oben geschriebene <i>nessé</i> ersetzt.
24	135	3	tahá bólniha	tahá *) bólniha *) Man könnte auch <i>tohá</i> lesen.
25	143	5	ni ustávijo	ni ustávijo *) *) Wohl anst. <i>ni se ustávijo</i> .
»	144	4	ni ni so mu dolsni	ni ni so mu dolsni *) *) Zuerst wurde <i>ni ni</i>

Seite:	N.:	Zeile:	anstatt:	zu setzen:
				<i>so dolsni</i> gesetzt, dann <i>dolsni</i> durchgestrichen und <i>mu dolsni</i> weiter geschrieben.
25	146	1	anù zhe	anù zhe *) *) Das zuerst geschriebene <i>zhi</i> in <i>zhe</i> korrigiert.
26	152	4	di délat	di délat *) *) Man könnte es auch als <i>di dilat</i> lesen.
27	162	4	dobrútnike	dobrútnike *) *) So sieht es in der handschrift aus; der richtigen aussprache entspricht wohl nur <i>dobrútnike</i> .
»	163	1	ussé issó	ussé ifsó
»	164	3	ji trattát	ji *) trattát *) Zuerst wurde <i>ha</i> geschrieben und dann <i>ji</i> überschrieben, d. h. <i>ha</i> in <i>ji</i> umgemacht.
28	166		Na G. dnu Sesela- dórja 1845.	Na G. dnu Sesela- dórja 1845. *)
»	166	3	tákoi shíujost	tákoi shíujost *) *) In der handschrift am rechten rande gesetzt. *) Nach <i>tákoi</i> wurde zuerst <i>Sacrauent anù</i> gesetzt, dann diese zwei wörter durchgestrichen und <i>shíujost</i> weiter geschrieben.
»	»	7	tákoi ki un	tákoi ki un
»	167	2	ité kroh	ité kroh
»	168	2	discépulen	discépulen *) *) Das zuerst geschriebene <i>discépulovi</i> od. ähnl. in <i>discépulen</i> umgemacht.
29	171	5	Missi se ófra Ozhì	Missi se ófra Ozhì *) *) Zuerst wurde geschrie-

Seite:	N ^o :	Zeile:	anstatt:	zu setzen:
				ben: <i>Missi ófra sebè Ozhi</i> ; dann <i>sebè</i> durchgestrichen und zwischen <i>Missi</i> und <i>ófra</i> das <i>se</i> über der zeile hineingeschrieben.
29	173	5	svète krie	svète krie
»	175	1	Missa: stiri	Missa; stiri
30	179	6	anu po ifei poti	anu po ifei poti *) *) Zuerst geschrieben <i>anu</i> <i>itaku</i> , dann <i>itaku</i> durch- gestrichen und anstatt des- sen <i>po ifei poti</i> weiter ge- schrieben.
31	184	4	sa uójo ki nimamo ninaha mérita.	sa uójo ki nimamo ninaha mérita. *) *) Diese worte sind erst später am linken rande der seite hinzugeschrieben.
»	187	3	Iésusa	Iéfusa
»	188	1	coshè	coshè *) *) Es steht scheinbar: <i>íoshè</i>
33	197	3	ninoha	ninoha *) *) Vielleicht richtiger: <i>ninaha</i>
»	»	5	Iésusa	Iéfusa
»	201	2	sdillane	sdillane *) *) Man könnte auch <i>sdél-</i> <i>lane</i> lesen.
»	»	3	sdéllat	sdéllat *) *) Man könnte es auch als <i>sdéllat</i> auffassen.
34	209	1—2	nútu tu tomè	nútu *) tu tomè *) Vielleicht <i>nútru</i>
»	210	4—5	issahà	issahà *) *) Vielleicht <i>issohà</i> .
»	211	6	itáku prau	itáku prau *) *) Nach <i>itáku</i> zuerst geschrieben <i>sdéllat</i> , dann durchgestrichen und weiter geschrieben: <i>prau</i>
»	»	6	svète	svète

Seite:	N.:	Zeile:	anstatt:	zu setzen:
35	213	3	sa se pomislit	sa se pomislit *) *) Nach <i>sa se</i> wurde zuerst <i>spomanot</i> geschrieben, dann durchgestrichen und weiter <i>pomislit</i> gesetzt.
»	215		se pomislit	se *) pomislit *) Es könnte vielleicht auch als <i>si</i> gelesen werden.
»	217	1—2	penfirje	penfirje
»	»	3	esamináite	esamináite *) *) Eher vielleicht <i>esamináita</i>
36	221 ^b	2	otrúh	otrúh *) *) Wohl anst. <i>otrúk</i> .
»	223	4	Fiéste	Fiéste *) *) In der handschrift steht <i>Tiéste</i>
»	»	8	sdéllali	sdéllali *) *) Es könnte auch als <i>sdállali</i> gelesen werden.
»	224	2	Fiésto	Fiésto *) *) Wohl anst. <i>Fiesti</i>
»	»	**)	<i>Fiestah</i> <i>Fiesto</i>	<i>Tiestah</i> <i>Tiesto</i>
»	225	2	servitórji	servitórji *) *) Eher <i>servitorji</i> , ohne akzentzeichen.
37	227	1	ite	ite
»	231	3	din esamináite	din esamináite *) *) Nach <i>din</i> wurde zuerst <i>sdelleita</i> geschrieben, dann gestrichen und <i>esamináite</i> weiter geschrieben. Dabei <i>esamináite</i> steht wohl anst. <i>esamináita</i> .
»	»	5—6	ki vi bóta méli	ki vi bóta méli *) *) Nach <i>ki vi</i> wurde zuerst <i>poidita</i> oder <i>poideta</i> geschrieben, dann gestrichen und <i>bóta méli</i> weiter geschrieben.
»	»	7	ussè	ussè *) *) Sieht eher als <i>ossè</i> aus.

Seite:	Nr.:	Zeile:	anstatt:	zu setzen:
38	237	4	bres nine	bres nine
»	»	7	svítu	svítu *)
				*) Es könnte auch als <i>svétu</i> gelesen werden.
»	239	3	ufsákiha	ufsákiha
39	240	2—3	itáku dolór	itáku *) dolór
				*) Wohl anst. <i>itáki</i>
»	»	4	rézhi; ignán	rézhi, ignán
»	243	3	to tóshnost	tu tóshnost
»	246	3	pride	pride *)
				*) Es sieht eigentlich eher als <i>poide</i> und nicht als <i>pride</i> aus.
40	252	3	zhes ufsè	zhéf ufsè
41	255	2	sdélla	sdélla *)
				*) Vielleicht als <i>sdilla</i> zu lesen.
»	256	5	ussè zhíste	ussè zhíste *)
				*) Wohl verschrieben anst. <i>zhístu</i> .
»	257	2	spiegál	spiegál
42	260	2	súbit	súbit *)
				*) Vielleicht als <i>súbet</i> zu lesen.
»	264	3	dillat	dillat *)
				*) Vielleicht als <i>déllat</i> zu lesen.
43	270	6	ležíť	ležíť *)
				*) Wohl <i>lězíť</i> zu lesen.
44	279	3	ítadéi	ítadéi
45	283	1	ot smérťi	od smérťi
»	»	6	sadershite	sadershite *)
				*) Wohl anst. <i>sadershita</i>
46	290	2—3	saj' uójo	saj' uójo *)
				*) Anst. <i>sa uójo</i>
47	299	6	To je potřiba se spovédát	To je potřiba *) se spovédát
				*) Zuerst stand hier <i>Hrisnik ma se spovedat</i> ; dann wurde <i>Hrisnik ma</i> gestrichen und durch das oben

Seite:	N.:	Zeile:	anstatt:	zu setzen:
				über die zeile geschriebene <i>To je potriba</i> ersetzt.
48	301	1	pian	pian
»	»	3	ma tu Fieste	ma tu Fieste *)
				*) In der handschrift steht <i>Tieste</i> .
»	302	2	tu zikvè	tu zikvè *)
				*) Schreibfehler anst. <i>tu zirkvè</i>
»	304	3	sa da spovednik mu dái	sa da spovednik mu dái *)
				*) Zuerst wurde <i>sa uojo ki spovednik more</i> . Dann hat man <i>uojo ki</i> durchgestrichen und anstatt dessen <i>da</i> oben gesetzt. Außerdem hat man auch <i>more</i> durchgestrichen und <i>mu dái</i> weiter geschrie- ben.
49	313	5	kie	kie *)
				*) Vielleicht als <i>kiè</i> zu lesen.
50	317	1	sdilla	sdilla *)
				*) Vielleicht als <i>sdèlla</i> zu lesen.
51	325	1	nina rizh	nina *) rizh
				*) Zuerst wurde geschrie- ben <i>nima met nine vergógne, nina</i> ; dann wurde <i>nima</i> in <i>nina</i> umgemacht, folgende vier worte, <i>met nine ver- gógne, nina</i> , gestrichen und weiter geschrieben: <i>rizh</i>
52	329	1	ufshè zhístu	ufshè *) zhístu
				*) Vielleicht <i>ufsi</i> zu lesen.
»	330	4	Ja si rómonel	Ja *) si rómonel
				*) Zuerst wurde <i>Itadèi ja</i> geschrieben; dann <i>Itadèi</i> gestrichen und <i>ja</i> in <i>Ja</i> um- gemacht.
»	332	4	hrih mortál	hrih mortál
53	336	4	sentinzia	sentinzia *)
				*) Es könnte auch als <i>senténzia</i> gelesen werden.

Seite:	Nº:	Zeile:	anstatt:	zu setzen:
53	336	8	zhlovèk	zhlovèk *) *) Zuerst fing man an <i>hrish-</i> zu schreiben, dann hat man es durchgestrichen und <i>zhlovèk</i> weiter geschrieben.
»	337	5	Velikenozhne	Velikenozhne *) *) Vielleicht <i>Velikenozhni</i>
54	345	2	strapazzát	strapazzát *) *) Zuerst geschrieben <i>disprez</i> , dann sogleich durchgestrichen und <i>strapazzát</i> weiter geschrieben.
»	»	3	di bet	di bet *) *) Nach <i>uridni</i> wurde zuerst <i>ricevat</i> geschrieben, dann durchgestrichen und weiter geschrieben: <i>di bet</i>
»	346	3	sacramintou	Sacramintou
»	347	2	se pomíslit	se pomíslit *) *) Zuerst wurde <i>se preparát</i> geschrieben, dann durchgestrichen und durch das folgende <i>pomíslit</i> ersetzt.
55	352	1	uridni	uridni
»	»	»	ne zhéjo	nezhéjo
»	353	2	plésagne.	plésagne,
56	357		Na	na
			24.	24.
			Avósh	Avósh
			ta	ta
			1845	1845.
57	369	2	da iti ki	da itì ki
58	372	1	mérite; ma	mérite, ma
59	378	1	nazó	nazò
60	384		Am rechten rande der seite geschrieben ein unverständliches wort: <i>sori-te</i> oder <i>sovi-te</i>	
»	389	3—4	tah gemù	tah gemù *) *) Anst. <i>tah gnemù</i>
61	390	3	hrih: anù	hrih: anù
62	403	4	potríbu	potribo

Seite:	N ^o :	Zeile:	anstatt:	zu setzen:
62	404	6	sdéllajo prau.	sdéllajo práu.
64	414	2	svétin	svétin *) *) Könnte auch als <i>své-</i> <i>ten</i> gelesen werden.
65	427	5	zhlovèku	zhlovéku
»	»	7	sohónd	sohónd *) *) Könnte auch als <i>se-</i> <i>hónd</i> gelesen werden.
66	430	2	Si ushiuat	Si ushiuat *) *) Schreibfehler anst. <i>Sa</i> <i>ushiuat</i>
»	433	1	risbrifhe	risbrífhe
»	»	7	aliboi	alibòi
»	434	1	chiasbíh alibói	chiasbíh alibòi
67	435	2	potláshit	potláshit *) *) Es sieht eigentlich als <i>potlóshit</i> aus.
68	453	2	na smárti	na smarti *) *) Geschrieben <i>no smárti</i>
69	456	2	sa dat	sa dat *) *) Geschrieben <i>sa dot</i>
»	461	3	móre ponisno	móre ponisno *) *) Zuerst wurde <i>móre</i> <i>rádi</i> geschrieben; dann <i>rádi</i> sorgfältig durchgestrichen und <i>ponisno</i> weiter ge- schrieben.
70	467	4	ja uan spiegel	ja uan spiegel *) *) Wohl anst. <i>ja si uan</i> <i>spiegel</i>
»	»	5	Eucharistia	Eucharistia *) *) Anst. <i>Eucharistio</i>
»	»	8	a matrimunih	a matrimunih *) *) Anst. <i>anu matrimunih</i>
»	470	1	omashuagne	omashúagne
»	»	4	bolniha	bolniha *) *) Scheint <i>bolniha</i> zu stehen.
71	473	1—2	sih na-neha	sih na-neha *) *) Anst. <i>sihna-neha</i>

Seite:	N ^o :	Zeile:	anstatt:	zu setzen:
71	474	1	im porta	im porta *) *) Anst. <i>importa</i>
»	475	5	anu itadei	anu itadei
»	»	»	zhe boje	zhe *) boje *) Wohl anst. <i>szhe</i>
72	484	2	disie	disce *) *) Über <i>c</i> sieht man einen punkt, so daß man das ganze als <i>disie</i> auffassen könnte.
»	486	2	Karsta suot od zhloveka	Karsta suot od zhloveka *) *) Zuerst stand nur <i>Karsta zhlovek</i> , dann wurden worte <i>suot od</i> oben hineingeschrieben und das wort <i>zhlovek</i> mit dem buchstaben <i>a</i> vervollständigt.
»	»	6	Buh	Buh *) *) Wohl anst. <i>Bohu</i>
73	495	1	vazh	vazh *) *) Wohl anst. <i>vazh zhas</i>
»	»	4	Oja	oja
74	498	1	smondajat	smondajat *) *) Möglich auch als <i>smondajat</i> zu lesen.
»	»	3	ma se preparat	ma se preparat *) *) Zuerst wurden nach <i>ma</i> die wörter <i>videt coi ma</i> geschrieben, dann diese wörter gestrichen und weiter geschrieben: <i>se preparat</i>
»	»	»	Na 10 Maja 1846.	Na 10. Maja 1846. *) *) Am unteren rande der seite geschrieben.
»	500	5	kákidne	kákidne *) *) Möglich auch als <i>kákedne</i> zu lesen.
75	509	4	tí ki majò	tí ki majò
78	530	2	na issén svétu	na issén svétu *) *) Wegen der handschriftlichen ähnlichkeit der buchstaben <i>e</i> und <i>i</i> ist hier viel-

Seite:	Nr.:	Zeile:	anstatt:	zu setzen:
				leicht, wie auch sonst, <i>svitu</i> zu lesen.
78	530	5	na issèn svétu	na issèn svétu *) *) Hier wieder steht ausdrücklich <i>svétu</i> und ist mit <i>svitu</i> nicht zu verwechsln.
»	»	7	zhee	zhee *) *) Wohl anst. <i>zhie</i>
»	531	3	dis prezzaua	dis prezzaua *) *) Anst. <i>disprezzaua</i>
»	534	3	uesano *) *) Geschrieben <i>uesano</i> und über dem letzten buchstaben <i>o</i> entweder <i>ou</i> oder <i>on</i> gesetzt.	uesano *) *) Zuerst wurde <i>uesane</i> geschrieben, dann das letzte <i>e</i> in <i>o</i> umgemacht und über diesem letzten buchstaben entweder <i>ou</i> oder <i>on</i> gesetzt.
»	»	4	shushnosti	shushnosti *) *) Wohl anst. <i>shlushnosti</i>
79	535	3	isse	<i>isse</i>
»	536	3	Matramuniku	Matramuniku *) *) Eigentlich <i>Matramunihu</i> ; nur infolge handschriftlicher verwechslung von <i>h</i> und <i>k</i> macht es den eindruck eines <i>Matramuniku</i> .
»	»	»	ki prit se je klizal	ki prit se je klizal *) *) Diese worte sind erst später oben hineingesetzt.
»	540 *****)		<i>issaha</i>	<i>issoha</i>
80	543	1	veliku	veliku *) *) Wohl anst. <i>velike</i>
»	544	1	Naiprit	Naiprit *) *) Ob <i>Naiprit</i> , oder <i>Neiprit</i> , ist nicht zu entscheiden.
»	»	5 *)	<i>krisha</i>	<i>krivha</i>
»	»	5 **)	<i>uazh</i>	<i>vazh</i>
»	545	4	prenestat	prenestet
»	546	2	kopoz	kopoz *)
		3, 4	copoz	copoz *) *) Infolge handschriftli-

Seite:	№:	Zeile:	anstatt:	zu setzen:
				cher Verwechslung von <i>a</i> mit <i>o</i> steht es wohl anst. <i>kopaz</i> , <i>copaz</i> oder <i>kapaz</i> , <i>capaz</i>
80	547	3	iti	iti *) *) Vielleicht <i>ite</i>
»	»	4	sdradjost	sdradjost *) *) Fehlerhaft anst. <i>sdrau-jost</i>
»	»	5	dusize	dusize *) *) Anst. <i>dusiza</i>
»	»	»	druhe to ni	druhe to *) ni *) <i>to</i> erst später oben zugefügt
»	548	3	pobahei	pobahei *) *) Schreibfehler anst. <i>po-mahei</i>
81	»	1	usot	usot *) *) Anst. <i>uset</i>
»	549	3	telika	telika *) *) Anst. <i>teliku</i>
»	551	3	moret	moret *) *) Schreibfehler anst. <i>more</i>
»	»	4	dispenfa	dispenfa *) *) Schwer zu entscheiden ob <i>dispenfa</i> oder <i>dispinfa</i>
»	554	1	zhloveh	zhloveh *) *) Wohl anst. <i>zhlovek</i>

Nachträgliche bemerkung.

Auf meine frage, ob unser denkmal blos eine übersetzung irgend eines, sei es lateinischen, sei es italienischen, textes darstellt, oder ob es vielmehr als eine freie wiedergabe der betreffenden lehren zu betrachten ist, hat mir der bekannte slovenische gelehrte, schriftsteller und dichter, professor an dem geistlichen katholischen Seminar in Udine, herr Ivan Trinko (*Don Giovanni Trinco*) in seinen briefe von 22 november 1912 folgendes geantwortet:

«Nisem mogel zaslediti nikake italijanske ali latinske knjige, iz katere bi bilo predstavljeno rezijansko «Christjanske Uzhilo». Sicer sem bil že prej prepričan, da je ne dobim. Rezijanski tekst je gotovo izvirno delo samega župnika (parocha), napravljen na podlagi knjige: «Catechismus ex decreto SS. Concilii Tridentini ad parochos Pii V Pont. Max. jussu editus». Iz te obširne knjige, ki je nekak oficijalen katekizem katoliške cerkve in ki je bila v raznih mestih že Bog ve kolikokrat natisnjena, so povzete vse druge enake poznejše knjige, katerih je neštevilno malih in obširnih.

«Ker vsak župnik mora ob nedeljah katekizem ljudstva učiti, si sploh vsak napiše po svojem svoj katekizem, ljudstvu in okoliščinam primeren. Moje *trdno* mnenje torej je, da Vaš rezijanski tekst je original, ne pa kak prevod. To se tudi vidi iz konteksta, posebno v exordijih. Poglejte № 6 in 7 (I), 20 (II), 56 (III), 57 (IV), 84 (V) i. t. d.

«Nedeljsko «Christjanske Uzhilo» se ne sme zamenjati z malim katechizmom. Prvo se predava v pridgi odraslemu ljudstvu; malega katekizma pa se podučujejo prosto in familjarno mali otroci.

«Še to Vam moram pojasniti, da namreč Vaš tekst ne obsega celega učila, ampak samo en del «*De Sacramentis*»; ostalo bi še govorit: «*de symbolo apostolorum*»; «*de præceptis decalogi*»; «*de oratione dominica*»; in k temu materialu še marsikaj prikladajo».

Inhaltsverzeichnis.

	№№	Seiten.
I. Uláshagne h' Uzhilu Christjánskimu	1— 19	1— 4
II. Nutarhójagne od Sacramintu.	20— 37	4— 7
III. Od svéteha Kársta	38— 56	8—11
IV. Od svéteha Kársta	57— 83	11—14
V. Od svéteha Birmagna	84—106	15—18
VI. Od tahà nei bojè svéteha Sacraminta	107—128	19—22
VII. Od tahà néi bojè svéteha Sacraminta	129—165	23—28
VIII. Od te svéte Misse.	166—195	28—32
IX. Od Sacraminta od Pelitinzhe.	196—231	33—37
X. Od Sacraminta od Pelitinzhe.	232—256	37—41
XI. Od Sacraminta od Pelitinzhe.	257—279	41—44
XII. Od Sacraminta od Pelitinzhe.	280—304	44—48
XIII. Od Sacraminta od Pelitinzhe.	305—329	48—52
XIV. Od Sacraminta od Pelitinzhe.	330—356	52—55
XV. Od Sacraminta od Pelitinzhe.	357—375	56—58
XVI. Od Sacraminta od Pelitinzhe.	376—402	59—62
XVII. Od Sacraminta od Pelitinzhe.	403—429	62—66
XVIII. Od Sacraminta od Pelitinzhe.	430—466	66—70
XIX. Od Sacraminta od síhnaneha ója	467—498	70—74
XX. Od Sacraminta od Iéroveha Síhnúagna.	499—531	74—78
XXI. Od Sacraminta od Matramuniha	532—556	78—82
XXII. Od Sacraminta od Matramuniha	557—579	83—87
XXIII. Od Sacraminta od Matramuniha	580—602	87—91
1850. Od karsta sveteha	603—636	91—95

Erläuternde Bemerkungen.

1. Über das denkmal selbst	97—112
Detailliertes verzeichnis einzelner halbbogen und seiten mit den ihnen entsprechenden nummern meiner ausgabe	99—110
2. Urheber des denkmals.	112—113
3. Die schwierigkeit des entzifferns	113—115
4. Graphisches, Kalligraphisches	115—116
5. Graphisches im zusammenhange mit der phonetischen seite der sprache (Graphisch-phonetische assoziationen).	116—118
6. Die sprache des denkmals	118
7. Erklärung der art und weise meiner ausgabe.	119—120
Zusätze und berichtigungen.	121—136
Nachtragliche bemerkung	137—138

